

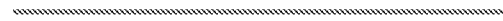
in memoriam

J. H. Peltier

Jacek
Rychlewski
1947-2003

in memoriam

Zespół redakcyjny:

dr hab. JACEK KOMASA
prof. dr hab. EUGENIUSZ RYCHLEWSKI
prof. dr hab. GRZEGORZ SCHROEDER
prof. dr hab. inż. JAN WĘGLARZ

Projekt okładki:

KAROLINA KOMASA
(impresja artystyczna widoku jeziora w Nienawiszczu
na podstawie zdjęcia autorstwa Jeremiego Rychlewskiego)

Redakcja techniczna:

MONIKA STANEK

83-87346-97-7

Wydawnictwo WiS
Poznań 2004

Spis treści

I. Biografia	9
1. Życiorys	9
2. Zainteresowania naukowe	27
3. Spis publikacji	32
4. Studenci, magistranci, doktoranci	38
5. Współzałożyciel i przewodniczący Rady Użytkowników Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego	42
6. Zainteresowania pozanaukowe i działalność społeczna	42
7. Nagrody	45
II. Uroczystości żałobne na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	49
1. Posiedzenie Senatu i Rady Wydziału Chemii UAM	49
2. Przemówienia	49
Bogdan Walczak	49
Grzegorz Schroeder	50
Jerzy Konarski	52
Jan Węglarz	54
Marcin Hoffmann	55
Bogdan Walczak	55
3. Kondolencje	56
Kondolencje przekazane na ręce Rektora UAM	56
Kondolencje przekazane na ręce Dziekana Wydziału Chemii UAM	65
Kondolencje przekazane na ręce żony Zmarłego	72
4. Sala imienia prof. Jacka Rychlewskiego	83
III. Uroczystości pogrzebowe	85
1. Msza św. pogrzebowa	85
Czytania z Pisma Św. na dzień 3 czerwca – dzień pogrzebu	85
Homilia Jego Ekscelencji ks. biskupa prof. Marka Jędraszewskiego	86

2. Przemówienia nad grobem	87
Bronisław Marciniak	88
Jan Węglarz	89
Eugeniusz Rychlewski	89
3. Nekrologi	92
4. Msze św. w intencji Zmarłego	99
IV. Wspomnienia	101
Clyde Edmiston	101
William T. Raynes	103
Jan Węglarz	103
Andrzej Wiszniewski	105
Krystyna Włodarczak	106
Notatka pośmiertna w książce z serii wydawniczej Progress in Theoretical Chemistry and Physics	107

„A życie jego – trud trudów”
Adam Mickiewicz

I. Biografia

1. Życiorys

Jacek Rychlewski urodził się 26 września 1947 roku w Poznaniu, w rodzinie Zdzisława (syna Walentego i Jadwigi z domu Lechna) i Krystyny z domu Socha (córkę Michała i Franciszki z domu Obremskiej) jako jedno z trójki ich dzieci. Starszy od niego o półtora roku brat Jerzy jest inżynierem ze stopniem doktora nauk technicznych, młodsza od niego siostra Alina zginęła tragicznie w 1971 roku, będąc studentką V roku matematyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wychowany został w rodzinie o tradycjach patriotycznych. Dziadek ze strony ojca, Walenty, jego ojciec chrzestny, był powstańcem wielkopolskim i więźniem łagrów sowieckich. Za udział w wojnie 1918–1921 został odznaczony między innymi Krzyżem Walecznych oraz Złotym Medalem Zasługi z mieczami. Dziadek ze strony matki, Michał Socha, również brał udział w Powstaniu Wielkopolskim. Ojciec, Zdzisław, ukończył przed II wojną światową Korpus Kadetów w Rawiczu.

Fot. 1. Rodzice Jacka Rychlewskiego

Fot. 2. Rodzeństwo w górach w 1952 r. (Jacek, Alina, Jurek)

Jacek Rychlewski uczęszczał do Szkoły Podstawowej nr 11 w Poznaniu, i to właśnie w tej szkole zawiązał pierwsze przyjaźnie i wstąpił w szeregi Związku

Fot. 3. Jacek Rychlewski (z prawej) z bratem Jerzym, przed wyjazdem na obóz

Harcerstwa Polskiego. Przyjaźń z Witoldem Chałupką, Wojciechem Klafkowskim i Bolesławem Skorupskim przetrwała całe życie, natomiast z harcerstwa zrezygnował po wprowadzeniu tak zwanego czerwonego harcerstwa.

W 1965 roku Jacek Rychlewski ukończył elitarne I Liceum Ogólnokształcące im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. W owym czasie w tej szkole byli zatrudnieni wybitni pedagodzy i znawcy przedmiotu, toteż wywarli oni niewątpliwy wpływ na kształtowanie patriotycznej i pełnej odpowiedzialności postawy Jacka Rychlewskiego oraz przekazali mu solidną i szeroką wiedzę z literatury, historii, matematyki, fizyki i chemii. W szkole średniej zaprzyjaźnił się z Janem Węglarzem,

co w przyszłości zaowocowało wspólnymi przedsięwzięciami dla dobra kraju i polskiej nauki.

Jako finalistą Ogólnopolskiej Olimpiady Chemicznej, Jacek Rychlewski został przyjęty w 1965 roku, bez egzaminu, na studia chemiczne na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Rok później rozpoczął studia matematyczne na tym wydziale. Przez trzy lata studiował równoległe chemię i matematykę. W 1969 roku uzyskał stopień magistra matematyki na podstawie pracy *Przekształcenie Fouriera dystrybucji z zastosowaniami*, której promotorem był prof. Julian Musielak. Rok później uzyskał stopień magistra chemii na podstawie rozprawy *Próby opisu fragmentacji cząsteczek poprzez stany wzbudzone*, której promotorem był prof. Jan Wojtczak. W czasie studiów Jacek Rychlewski został wyróżniony stypendium naukowym Ministra Edukacji Narodowej, które pobierał przez dwa ostatnie lata nauki.

Okres studiów utrwalił więzy przyjaźni z Wojciechem Kłafkowskim, z którym razem zgłębiali chemię, oraz z Janem Węglarzem, z którym studiował matematykę. Do grona przyjaciół na studiach chemicznych dołączyła niebawem późniejsza

Fot. 4. W dniu absolutorium Urszuli i Jacka w 1970 r.
Z lewej stryj Jacka, z prawej matka i siostra

żona, Urszula Ludwinowska, a krąg koleżeński poszerzył się o jej przyjaciółki i ich sympatie. Grupa ta wchodziła w skład osób redagujących gazetę studencką „UŁAMEK”. Cenzura zawiesiła wydawanie gazety już po trzecim numerze, ale wspólny wysiłek utrwalił koleżeńskie związki, które przetrwały próbę czasu. Okres przygotowywania pracy magisterskiej osłabił nieco więzy przyjaźni, natomiast zaowocował małżeństwem Jacka Rychlewskiego z Urszulą Ludwinowską na piątym roku studiów chemicznych.

Po ukończeniu studiów chemicznych w 1970 roku Jacek Rychlewski został zatrudniony na stanowisku asystenta w Zakładzie Chemii Jądrowej na Wydziale Matematyczno-Fizyczno-Chemicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. W tym samym roku został przyjęty na studia doktoranckie na Wydziale Chemii Uniwersytetu Warszawskiego. Studia te rozpoczął jednak dopiero rok później ze względu na obowiązek prowadzenia zajęć dydaktycznych na kierunku chemicznym

w Poznaniu. W roku 1971 został urlopowany z macierzystej uczelni celem odbycia studiów doktoranckich na Uniwersytecie Warszawskim pod kierunkiem światowej sławy profesora, Włodzimierza Kołosa. Lata 1971–1974 były dla Jacka Rychlewskiego czasem bardzo wyężonej pracy związanej z poznawaniem warsztatu badawczego i przygotowywaniem strony metodologicznej przysłych badań naukowych oraz dostosowywaniem programów komputerowych do warunków polskich. Programy te, opracowane przez prof. Włodzimierza Kołosa, można było stosować wyłącznie w ośrodkach zagranicznych, ze względu na brak mocy obliczeniowych w kraju. Pierwsze programy adaptowane i rozbudowane przez Jacka Rychlewskiego uruchamiane były w ośrodku obliczeniowym w Świerku pod Warszawą i w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie. Obliczenia z wykorzystaniem tych programów były w owym czasie bardzo czasochłonne, a skomplikowana procedura ich uruchamiania i sprawdzania ich poprawności częściej bywała źródłem frustracji niż satysfakcji. W styczniu 1975 roku Jacek Rychlewski obronił na Uniwersytecie Warszawskim rozprawę doktorską *Oddziaływanie stanów $B^1\Sigma_u^+$ i $C^1\Pi_u$ w cząsteczce wodoru*. Promotorem pracy był prof. Włodzimierz Kołos, a recenzentami prof. Andrzej Witkowski z Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz doc. dr hab. Andrzej Sadlej z Instytutu Chemii Organicznej Polskiej Akademii Nauk w Warszawie.

W ten sposób Jacek Rychlewski stał się pierwszym absolwentem Wydziału Chemii UAM, specjalizującym się w dziedzinie chemii teoretycznej. Początkowo prowadził na wydziale ćwiczenia z chemii teoretycznej oraz fizyki statystycznej i termodynamiki, a od 1976 roku niemal nieprzerwanie (z wyjątkiem okresów pobytu na stażach zagranicznych i okresów choroby) wykład kursowy z chemii kwantowej dla studentów II roku chemii.

Okres studiów doktoranckich wpłynął w istotny sposób na dalszą działalność Jacka Rychlewskiego: został współpracownikiem prof. Włodzimierza Kołosa, a w późniejszych latach szczyił się jego przyjaźnią. Prowadzili wspólne badania nad cząsteczką wodoru w stanach wzbudzonych, stosując teorię na poziomie przybliżenia Borna–Oppenheimera i adiabatycznego, uwzględniając także efekty nieadiabatyczne. Badania naukowe na tym polu stanowiły kontynuację prac polskiej szkoły chemii teoretycznej, zapoczątkowanych klasycznymi już dziś publikacjami profesorów Kołosa i Wolniewicza, które bez wahania zaliczyć można do największych osiągnięć polskiej nauki. Udział Jacka Rychlewskiego polegał na zastosowaniu metodyki opracowanej przez Kołosa i Wolniewicza do badania cząsteczki wodoru w stanach podstawowym i wzbudzonych na coraz to wyższym poziomie dokładności. W wyniku tych badań Jacek Rychlewski odkrył nowy efekt fizyczny polegający na tworzeniu się podwójnego minimum na krzywej energii potencjalnej, którego źródłem są efekty adiabatyczne. Zjawisko to zostało po raz pierwszy opisane w monoautorskiej publikacji Jacka Rychlewskiego w „Physical Review Letters” w 1989 roku. Badania naukowe nad tą tematyką były kontynuowane we współpracy z prof. Włodzimierzem Kołosem na podstawie wspólnych projektów badawczych. Niczym niezakłócona współpraca naukowa trwająca dwadzieścia pięć lat została brutalnie przerwana ciężką chorobą prof. Włodzimierza Kołosa, który po heroicznym zmaganiach zmarł w czerwcu 1996 roku.

Pierwsza połowa lat siedemdziesiątych obfituje w ważne przeżycia rodzinne: w 1971 roku ginie tragicznie jedyna siostra Jacka Rychlewskiego, Alina,

studentka V roku matematyki UAM. Dwa lata później, w październiku 1973 roku, przychodzi na świat syn Urszuli i Jacka: Jeremi Jacek, co jest powodem wielkiej radości i ojcowskiej dumy.

Fot. 5. Z synem Jeremim wiosną 1974 r.

Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora Jacek Rychlewski nawiązuje pierwsze kontakty zagraniczne. Wyjeżdża do Stanów Zjednoczonych, gdzie na Uniwersytecie Florydzkim podejmuje współpracę z prof. Jackiem R. Sabinem w teoretycznych badaniach wiązania litowego. Jednocześnie stara się jak najpełniej wykorzystać zasoby obliczeniowe tamtejszego ośrodka, by pokonać ograniczenia związane z brakiem odpowiednich maszyn cyfrowych w Polsce. Wyjazd na Florydę pozwolił na spotkanie i wspólną pracę z małżonką, która przebywała na tamtejszym Uniwersytecie od września 1974 roku. Przez kilka miesięcy Jacek Rychlewski zabiegał u władz uczelni, aby uzyskać pozwolenie na ten wyjazd zagraniczny. Piętrzące się trudności negatywnie wpływały na jego samopoczucie i stan zdrowia.

Po powrocie do kraju we wrześniu 1975 roku Jacek Rychlewski zostaje powołany na stanowisko adiunkta na Wydziale Chemii Uniwersytetu Poznańskiego. Prowadzi zajęcia dydaktyczne z zakresu chemii teoretycznej i chemii kwantowej, a na polu badań naukowych wytrwale podejmuje próby zorganizowania centrum obliczeniowego w Poznaniu oraz wykorzystania zasobów obliczeniowych ośrodków zagranicznych. W tym celu opracowuje samodzielny projekt badawczy, który przedkłada w British Science Research Council z propozycją jego finansowania przez tę instytucję. Projekt zostaje zatwierdzony do realizacji i na tej podstawie w latach 1979–1980 Jacek Rychlewski zostaje zatrudniony jako pracownik kontraktowy na Wydziale Chemii Uniwersytetu w Sheffield. Prowadzi tam badania właściwości elektrycznych i magnetycznych cząsteczki wodoru w stanie podstawowym i w stanach wzbudzonych, współpracując z czołowymi profesorami tego Uniwersytetu: Royem McWeenym i Williamem T. Raynesem. Wspomnienia prof. Raynesa z tego okresu zamieszczone zostały w rozdziale IV niniejszej książki. Wykonane w Sheffield obliczenia zaowocowały ważnymi wynikami i serią znaczących artykułów naukowych. Jacek Rychlewski uzyskał między innymi bardzo dokładne wartości parametrów molekularnych dla stanu

podstawowego cząsteczki wodoru, w pełni zgodne z wynikami doświadczalnymi. Obecnie wartości te są nadal najdokładniejsze w świecie.

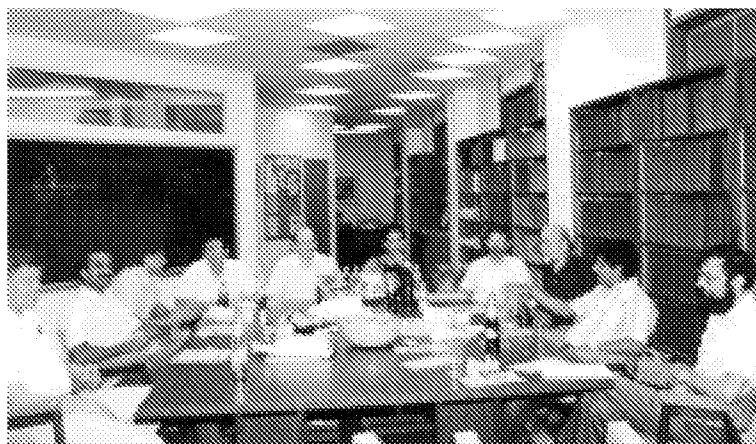
Sukcesy zawodowe przeplatane są tragicznymi wiadomościami z kraju: 15 września 1979 roku umiera nagle na atak serca jego ojciec, Zdzisław. Jacek Rychlewski przyjeżdża na kilka dni do kraju, by wziąć udział w pogrzebie.

Powrót z Anglii do Polski następuje parę miesięcy przed wybuchem strajków sierpniowych prowadzących do powstania NSZZ „Solidarność”. Jacek Rychlewski wstępuje w szeregi związku i działa na szczeblu wydziału. Frustrację związaną z wprowadzeniem w 1981 roku stanu wojennego leczy, rzucając się w wir pracy zawodowej, co zaowocuje za kilka lat uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego.

W roku 1983 wyjeżdża, po raz pierwszy z całą rodziną, do Stanów Zjednoczonych do University of North Carolina w Chapel Hill. Jest to ośrodek o ugruntowanej wysokiej renomie, a na czele grupy teoretycznej na Wydziale Chemii stoi światowej sławy prof. Robert G. Parr, członek Amerykańskiej Akademii Nauk, członek, a w latach 1991–1994 prezydent Międzynarodowej Akademii Nauk Molekularnych (IAQMS). Jacek Rychlewski podejmuje współpracę z prof. Parrem nad zagadnieniem atomu w cząsteczce. Współpraca ta pozwala na bliższe zapoznanie się z teorią funkcjonałów gęstości, żywiłowo rozwijającą się dziedziną fizyki i chemii teoretycznej, która jest bardzo owocnie uprawiana w grupie prof. Parra. Wspólnie z nim przedstawia on nowe ujęcie teorii atomu w cząsteczce, oparte na energii promocji zaproponowanej w latach sześćdziesiątych przez Ruedenberga. Istotną nowością jest określenie funkcji falowych hipotetycznych atomów wodoru w cząsteczce wodoru, których suma kwadratów daje kwadrat całkowitej funkcji falowej cząsteczki wodoru. Funkcja ta jako funkcja skorelowana daje bardzo dokładne wyniki. Jednocześnie Jacek Rychlewski realizuje w Chapel Hill własną tematykę badawczą, kontynuując badania nad strukturą i właściwościami molekularnymi cząsteczki wodoru.

*Fot. 6. Jacek Rychlewski w gronie kolegów z grupy prof. Roberta G. Parra w 1984 r.
Od lewej stoją: Minbo Chen, Jacek Rychlewski, Abijit oraz Lee J. Bartolotti*

*Fot. 7. Seminarium w grupie prof. R. G. Parra, Chapel Hill, North Carolina, 1984 r.
Od lewej siedzą: John Graves, Rejeev Pathak, Jacek Rychlewski, Minbo Chen,
Lee J. Bartolotti, Juvencio Robles, Charles Johnson, Robert G. Parr, Abijit, Max Berkowitz*

Po przyjeździe ze Stanów Zjednoczonych Jacek Rychlewski przedstawia Radzie Wydziału Chemii rozprawę habilitacyjną *Teoretyczne badania struktury cząsteczki wodoru w obecności zewnętrznych pól* i uzyskuje w 1985 roku stopień naukowy doktora habilitowanego na podstawie dorobku z zakresu teorii oddziaływania

*Fot. 8. Ponowne spotkanie w Północnej Karolinie w 1998 r. z okazji Sympozjum
Chemii Kwantowej zorganizowanego na cześć prof. Roberta G. Parra.
Od lewej stoją: Lee Bartolotti, Steve Valone, Roman Nalewajski,
Robert G. Parr, Jacek Rychlewski, Weitao Yang*

układów molekularnych z zewnętrznymi polami. Recenzentami są profesorowie Włodzimierz Kołos z Uniwersytetu Warszawskiego, Jerzy Konarski z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Lutosław Wolniewicz z Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu i Robert G. Parr z University of North

Carolina w Chapel Hill. W 1987 roku Jacek Rychlewski zostaje powołany na stanowisko docenta. W tym samym roku z powodzeniem zostaje przeprowadzony na Wydziale Chemii UAM przewód habilitacyjny Urszuli Rychlewskiej.

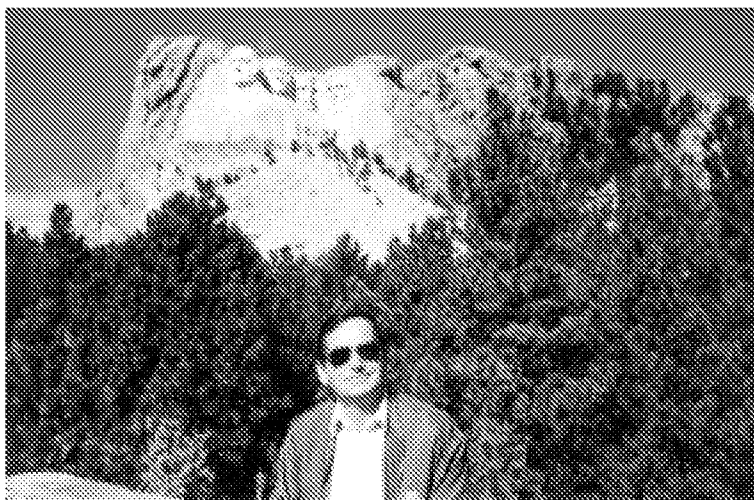
Te ważne awanse zawodowe w rodzinie nie przychodzą łatwo, a można nawet powiedzieć, że mimo trudności życiowych. Zimą 1987 roku na stoku Kopy w Karikonoszach Jacek Rychlewski ulega wypadkowi, którego konsekwencją jest skomplikowane złamanie nogi. Leczenie złamania wymagało serii operacji i unieruchomienia kończyny. Okres oczekiwania na zrośnięcie się kości nie był, w przypadku Jacka Rychlewskiego, tożsamy z biernością. Zachowuje on w dużym stopniu swą aktywność naukową, nawet w sytuacji całkowitego przykucia do łóżka. Zgoda lekarzy na poruszanie się o kulach i sygnały od studentów powodują, że Jacek Rychlewski decyduje się prowadzić nadal, mimo wyraźnych ograniczeń fizycznych, wykłady z chemii kwantowej. Skutki tej decyzji są jednak fatalne: rezygnacja z użycia jednej z kul, konieczna w sytuacji posługiwania się kredą i tablicą podczas wykładu, powoduje złamanie śruby łączącej fragmenty złamanego podudzia. Oznacza to konieczność ponownego przeprowadzenia operacji i unieruchomienia nogi w gipsie. Te dramatyczne zmagania obejmują niemal dwa lata. Unieruchomionego w łóżku odwiedza w domu prof. Włodzimierz Kołos. Rozmowy dotyczą nie tylko spraw naukowych. Profesor z niezwykłym zaangażowaniem opowiada o pielgrzymce Jana Pawła II do Polski i swoim osobistym w niej udziale. W tym okresie współpraca z prof. Kołosem dotyczy adiabatycznej teorii małych cząsteczek w stanach wzbudzonych, częściowo na podstawie projektów badań finansowanych przez KBN.

Koniec lat osiemdziesiątych przynosi upadek reżimu komunistycznego w Polsce. Jacek Rychlewski angażuje się z powrotem w działalność „Solidarności”, jest między innymi mężem zaufania w przełomowych wyborach 4 czerwca 1989 roku.

Fot. 9. Podczas historycznych wyborów do parlamentu 4 czerwca 1989 r. Jacek Rychlewski pełnił funkcję męża zaufania z ramienia „Solidarności”

Rok akademicki 1990/1991 Jacek Rychlewski spędza wraz z rodziną w Stanach Zjednoczonych w University of Wyoming w Laramie, gdzie zostaje aktywnie włączony w proces dydaktyczny Wydziału Chemii. Prowadzi wykłady z zaawansowanej chemii fizycznej dla doktorantów oraz laboratorium z chemii fizycznej dla

Fot. 10. W 1990 r. na tle Mount Rushmore w Południowej Dakocie

studentów amerykańskich. Pobyt w Laramie to nie tylko praca naukowa i dydaktyczna, to również wycieczki do parku Yellowstone, Kalifornii i Dakoty. Tu zostają pogłębione zawiązane już wcześniej więzy przyjaźni z Derekiem J. Hodgsonem, wówczas wiceprezydentem University of Wyoming, a obecnie prezydentem

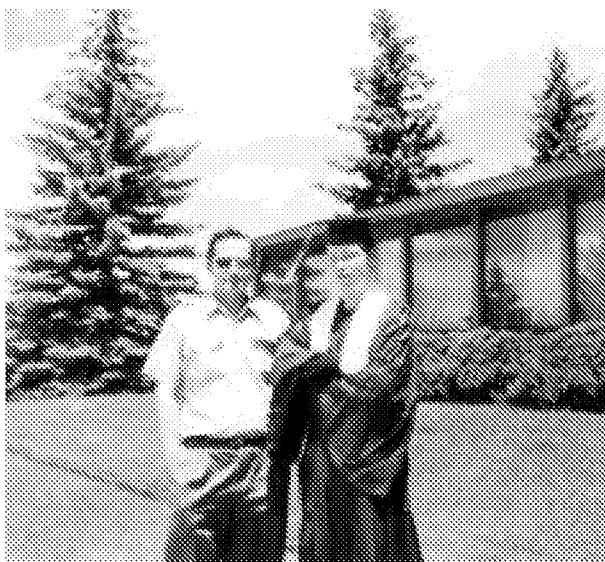

Fot. 11. W 1991 r. w Rocky Mountains (z synem Jeremim)

Indiana University of Pennsylvania, i jego najbliższą rodziną. Tu zapoczątkowana zostaje koleżeńska więź z profesorem chemii teoretycznej Clyde'em Edmistonem, nieocenionym towarzyszem licznych podróży i niezmordowanym dyskutantem na tematy naukowe i światopoglądowe (wspomnienia prof. Edmistona

Fot. 12. Zdjęcie rodziny wykonane w 1990 r. w Laramie, Wyoming

Fot. 13. Z synem Jeremim w dniu ukończenia przez niego szkoły średniej, na tle domu, w którym rodzina mieszkała w Laramie

zamieszczone są w rozdziale IV niniejszej książki). Tu Jacek Rychlewski poznaje wybitnego chemika, znawcę chemii boru, George'a Morgana. Profesor Morgan aktualnie mieszka w San Hiacynto (mieście Św. Jacka) w Kalifornii. Syn Jacka i Urszuli, Jeremi, kończy w Laramie szkołę średnią z bardzo dobrym wynikiem i bardzo dobrymi referencjami, co stanowi źródło ojcowskiej satysfakcji.

Pobyty w USA nie stanowią jednak tylko pasma sukcesów. Niedomagania zdrowotne zmuszają Jacka Rychlewskiego do pobytu w szpitalu i zmiany trybu życia.

Po powrocie do kraju Jacek Rychlewski podejmuje wzmożone wysiłki w celu zbudowania własnej grupy badawczej. Zgłaszają się do niego uzdolnieni studenci, którzy swoją przyszłość widzą w badaniach naukowych. Profesor stawia sobie i grupie ambitny cel: opracowanie metody dla układów wieloelektronowych, która pozwalałaby na otrzymanie dokładności porównywalnych do uzyskiwanych dla cząsteczki wodoru. W celu poszerzenia klasy cząsteczek, dla których wykonanie obliczeń za pomocą funkcji skorelowanych byłoby możliwe, podejmuje próbę zastosowania jako funkcji bazowych skorelowanych funkcji Gaussa. Idea nie jest nowa, ale jej zastosowanie napotyka w świecie naukowym liczne przeszkody natury obliczeniowej. Grupa kierowana przez prof. Jacka Rychlewskiego pokonuje te trudności i opracowuje efektywną metodę zastosowania skorelowanych funkcji Gaussa, dzięki której grupa uzyskuje wyniki porównywalne z najdokładniejszymi wynikami opartymi na funkcjach Kołosa–Wolniewicza (KW) oraz jest w stanie obliczyć parametry molekularne niemożliwe do obliczenia za pomocą funkcji KW, na przykład stałą przesłaniania jądrowego, niezmiernie istotną z punktu widzenia technik magnetycznego rezonansu jądrowego. W ten sposób Jacek Rychlewski zakreśla nowy obszar działalności naukowej, w którym będzie się potykał o przywództwo z resztą świata. W zespole pracuje nowo wypromowany doktor, chemik i matematyk jednocześnie, Jacek Komasa oraz wszechstronnie utalentowany student Wojciech Cencek. W kilka lat później dołączają do nich Marcin Hoffmann i Agnieszka Szarecka, wyraźnie wyróżniający się studenci Wydziału Chemii UAM. Grupa pracuje w bardzo trudnych warunkach lokalowych. Profesor nie dzieli już pokoju z członkami innych grup badawczych, jak to było w latach osiemdziesiątych, jednak osoby odwiedzające go w jego gabinecie zmuszone są przejść obok jego współpracowników, którzy, by umożliwić przejście, wstają każdorazowo od biurki komputerowych.

W roku 1992 Jacek Rychlewski otrzymuje z rąk Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Wałęsy tytuł naukowy profesora. W tym samym roku prof. Włodzimierz Kołos uzyskuje doktorat honorowy Uniwersytetu Poznańskiego.

Od roku 1992 Jacek Rychlewski uczestniczy w inicjatywie utworzenia w środowisku poznańskim centrum superkomputerowego dla wszystkich uczelni regionu oraz połączenia Poznania siecią komputerową z całym światem. Jego aktywne uczestnictwo w tej inicjatywie jest logiczną konsekwencją faktu, że jego wczesne prace badawcze były hamowane ograniczonymi możliwościami obliczeniowymi w polskich centrach komputerowych. Na tym polu ściśle współpracuje ze swoim przyjacielem „od zawsze”, profesorem i członkiem Polskiej Akademii Nauk, Janem Węglarzem, głównym inicjatorem budowy wspomnianego centrum. Pomysł budowy centrum superkomputerowo-sieciowego zyskuje zdecydowanych zwolenników, ale też zagorzałych przeciwników. Choć Jacek Rychlewski wie, że cena jest wysoka, nie rezygnuje z uczestnictwa w grupie inicjatywnej, gdyż jest przekonany o konieczności takiego przedsięwzięcia dla dobra regionu i kraju.

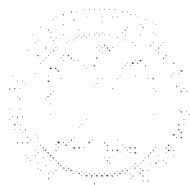

Warszawa, dnia 18 czerwca 1998 r.

Szan

ne Państwo, Szanowny Panie,

W imieniu Zarządu Sekcji Chemii,
która jest zespołem samostanowionym
reprezentującym w składzie Sekcji
naszemu n a k a j e, domy myself
niektórych profesorów nauk ścisłych.

Jacek Rychlewski
18 czerwca 1998 r.

Fot. 14. Nominacja profesorska Jacka Rychlewskiego

W roku 1998 Jacek Rychlewski zostaje doradcą do spraw informatycznych prof. Andrzeja Wiszniewskiego, Ministra Nauki i Przewodniczącym Komitetu Badań Naukowych. Jest konsultantem w sprawach dotyczących polityki naukowej i naukowo-technicznej (w tym dotyczących rozwoju informatyki) oraz opracowuje ekspertyzy i opinie. Kieruje zespołem do spraw usprawnienia funkcjonowania infrastruktury informatycznej urzędu Komitetu Badań Naukowych.

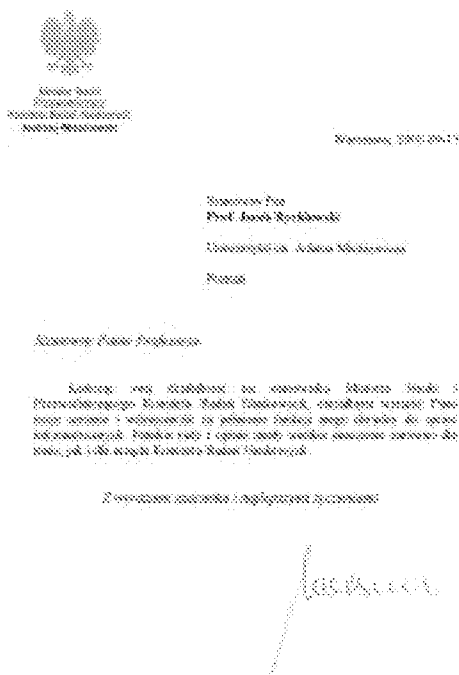
Z rekomendacji ministra prof. Andrzeja Wiszniewskiego zostaje w tym samym roku powołany w skład Rady Informatyki przy Premierze RP przez Prezesa Rady Ministrów RP prof. Jerzego Buzka. Po powołaniu na członka Rady kieruje zespołami opracowującymi projekt planu pracy Rady, projekt Regulaminu i Trybu Pracy Rady oraz projekt modyfikacji zarządzenia w sprawie powoływania Rady.

Od roku 1993 Jacek Rychlewski jest członkiem, a następnie aż do dnia swojej śmierci przewodniczącym sekcji T11F Komitetu Badań Naukowych.

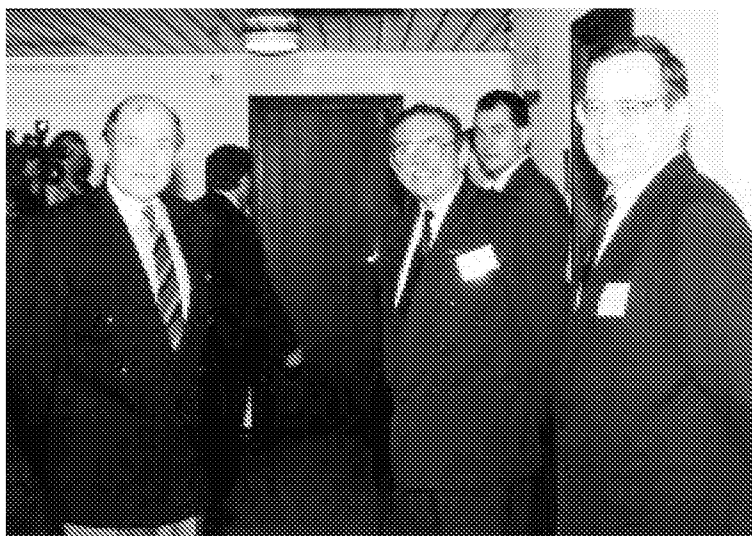
W latach dziewięćdziesiątych pełni różne funkcje w Polskim Towarzystwie Chemicznym, jest między innymi członkiem Zarządu Sekcji Chemii Kwantowej i Komisji Rewizyjnej Zarządu Głównego oraz członkiem Komisji Nauk Chemicznych Oddziału PAN w Poznaniu.

Fot. 15. Uroczystość nadania doktoratu Honoris Causa Uniwersytetu Poznańskiego prof. Włodzimierzowi Kołosowi w 1992 r. Stoją od prawej: prof. Jerzy Konarski, promotor, prof. Jerzy Fedorowski, rektor UAM, prof. Arnold Jarczewski, dziekan Wydziału Chemii, z boku prof. Jacek Rychlewski

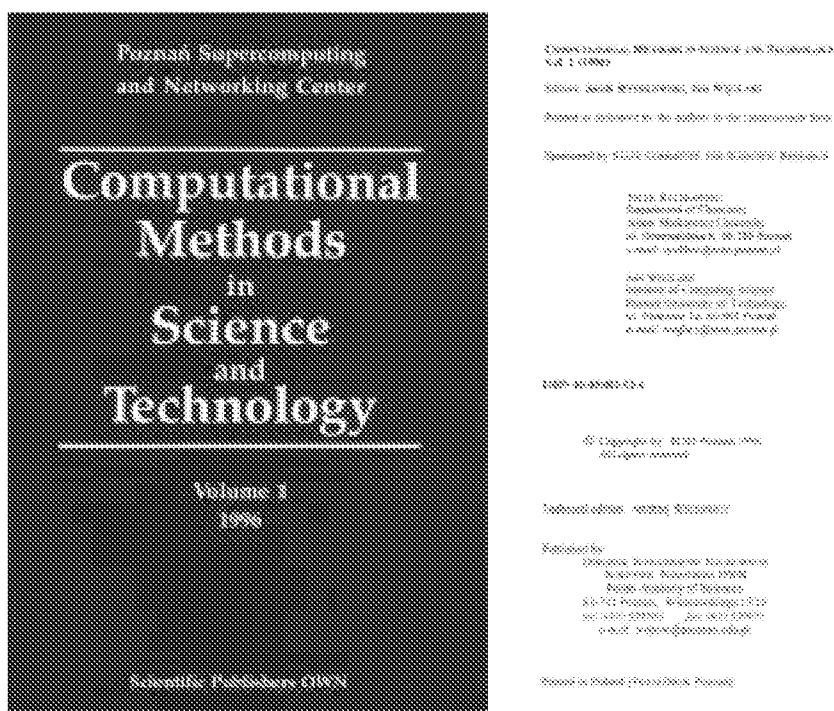

Fot. 16. Prof. Andrzej Wiszniewski wysoko oceniał działalność Jacka Rychlewskiego jako swojego doradcy

Fot. 17. W ośrodku PAN w Poznaniu. Z lewej prof. Andrzej Legocki, wówczas prezes Oddziału PAN w Poznaniu

W roku 1995 Jacek Rychlewski zostaje powołany na stanowisko profesora zwyczajnego w Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN w Poznaniu. Na to samo stanowisko na Uniwersytecie zostaje mianowany w 1998 roku.

Fot. 18. Strona tytułowa i edytorska 1. numeru czasopisma „Computational Methods in Science and Technology”. Numer 9. tego czasopisma został w całości poświęcony Jackowi Rychlewskiemu

Z inicjatywy Jacka Rychlewskiego rozpoczęto w 1996 roku wydawanie czasopisma „Computational Methods in Science and Technology” (CMST) poświęconego naukom obliczeniowym. W czasopiśmie tym, wydawanym w półrocznych odstępach, obejmuje on funkcję współredaktora wraz z prof. Janem Węglarzem. Nieco później do grona edytorów dołącza doc. Krzysztof Wojciechowski. Zamieszczane w CMST prace dotyczą szerokiego spektrum zastosowań metod komputerowych w różnych dziedzinach nauki. Zeszyt 9., wydany w 2003 roku, jest w całości poświęcony Jackowi Rychlewskiemu.

W 1998 roku Jacek Rychlewski otrzymuje zaproszenie z wydawnictwa Kluwer Academic Publishers w Dordrecht (Holandia) do Komitetu Redakcyjnego nowej serii książkowej Progress in Theoretical Chemistry. W ramach tej serii ukazują się opracowania obrazujące postęp w badaniach naukowych w dziedzinie chemii teoretycznej, matematycznej i obliczeniowej, biochemii i chemii fizycznej. Poszczególne serie książkowe obejmują opis rozwoju metod badawczych i przykłady ich zastosowań w szeroko rozumianym obszarze chemii i biochemii.

W czerwcu 1996 roku nauka polska ponosi wielką stratę – umiera Włodzimierz Kołos, autorytet w dziedzinie chemii kwantowej, którego nazwisko zarówno w kraju, jak i za granicą kojarzone jest z najwyższymi standardami pracy naukowej. Jacek Rychlewski stawia sobie za cel utrzymanie, zapoczątkowanej przez prof. Włodzimierza Kołosa, wiodącej roli szkoły polskiej w zakresie bardzo dokładnych obliczeń właściwości molekularnych i kontynuowanie tej tematyki w kraju. Przedwczesna śmierć Jacka Rychlewskiego obarcza tym zadaniem jego następców.

Rok 1996 to rok, w którym syn Jeremi kończy studia na Politechnice Poznańskiej i rozpoczyna działalność dydaktyczną i naukową na tej uczelni. Konieczność odbycia przez Jeremiego służby wojskowej zakłóca na pewien czas prace

Fot. 19. Po absolutorium Jeremiego w 1996 r.

Fot. 20. Promocja doktorska Jeremiego w 2003 r.

nad przygotowaniem przez niego rozprawy doktorskiej. Ostatecznie broni on pracy doktorskiej w październiku 2002 roku. Osiągnięcia naukowe i zawodowe syna są źródłem prawdziwej ojcowskiej radości.

Przychodzi też czas na poprawę warunków bytowych rodziny. Mieszkanie o powierzchni 48 m² nie pozwala na pracę w domu, a i na uczelni warunki lokalowe nie sprzyjają pracy naukowej. Cała rodzina podejmuje trud budowy domu, do którego wprowadza się wiosną 1998 roku.

*Fot. 21. W 2001 r. z żoną i prof. D. J. Hodgsonem z USA
na tarasie nowego domu w Poznaniu*

Również w Collegium Chemicum następuje przełom w sprawach lokalowych. W roku 1999 Jacek Rychlewski i jego grupa badawcza otrzymują nowe pomieszczenia, częściowo finansują koszt ich remontów z wypracowanych przez siebie funduszy i rok później przeprowadzają się do odnowionego skrzydła gmachu Collegium Chemicum. W jednej z klimatyzowanych sal Profesor buduje wieloprocessorowy „mózg” o dużej mocy obliczeniowej, mający zapewnić warsztat badawczy dla obecnych i przyszłych chemików kwantowych. We wrześniu 2002 roku pracownia zostaje przekształcona w Zakład Chemii Kwantowej, z Jackiem Rychlewskim jako jego kierownikiem.

W styczniu 2001 roku żona Urszula otrzymuje tytuł profesora i stanowisko profesora na tym samym Wydziale Chemii UAM. W tym czasie Jacek Rychlewski bierze udział w programie COST przy Unii Europejskiej, poświęconym organizacji

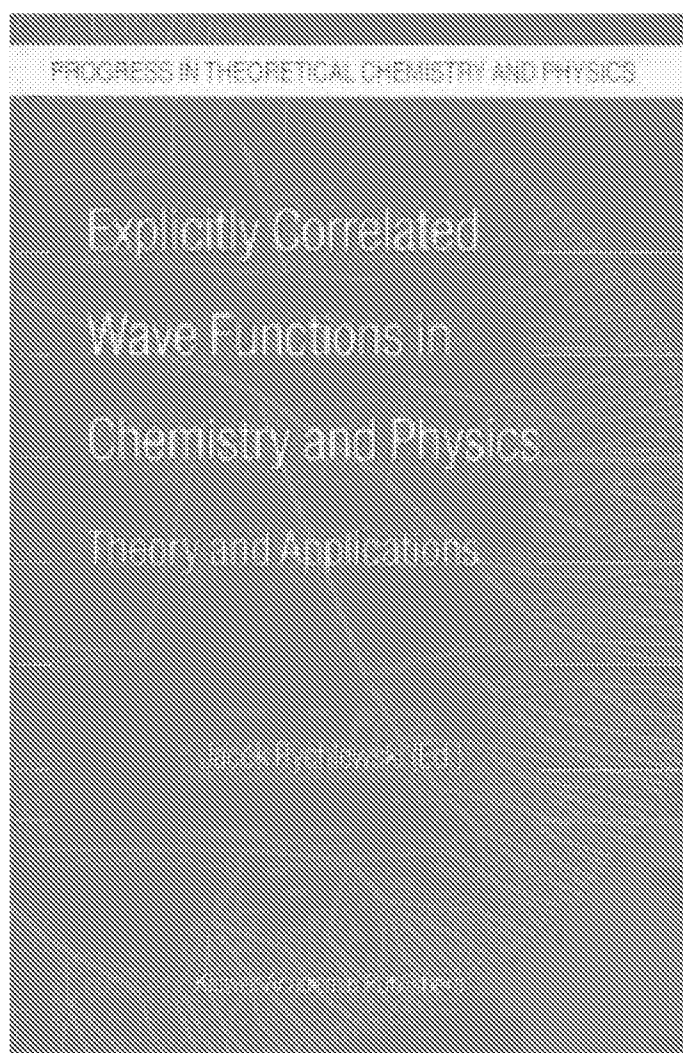

Fot. 22. Profesor Jacek Rychlewski na korytarzu swojego Zakładu

współpracy naukowo-technicznej. Kieruje pracami Europejskiej Grupy Roboczej COST D9/013 Molecular Structure and Dynamics – new level of accuracy using explicitly correlated wave functions, skupiającej wybitnych naukowców z Niemiec, Holandii, Słowacji, Norwegii i Polski. Wspólnym celem tej grupy są bardzo dokładne obliczenia struktury i dynamiki cząsteczek za pomocą funkcji skorelowanych. Podsumowaniem wieloletniej współpracy jest opublikowana przez wydawnictwo Kluwer Academic Publishers książka *Explicitly Correlated Wave Functions in Chemistry and Physics* z Jackiem Rychlewskim jako jednym z autorów i redaktorem całości.

Jacek Rychlewski umiera nagle w swoim gabinecie w Collegium Chemicum 27 maja 2003 roku około godziny 21.30 w trakcie pracy nad tym dziełem wieńczącym okres jego przewodniczenia Europejskiej Grupie Roboczej.

Niemal wszystkie nurty działalności naukowej prof. Jacka Rychlewskiego cechuje wysoki stopień dokładności uzyskiwanych wyników. Stanowią one standardy dla badań teoretycznych otrzymywanych mniej dokładnymi technikami,

Fot. 23. Strona tytułowa dzieła podsumowującego osiągnięcia naukowe Europejskiej Grupy Roboczej

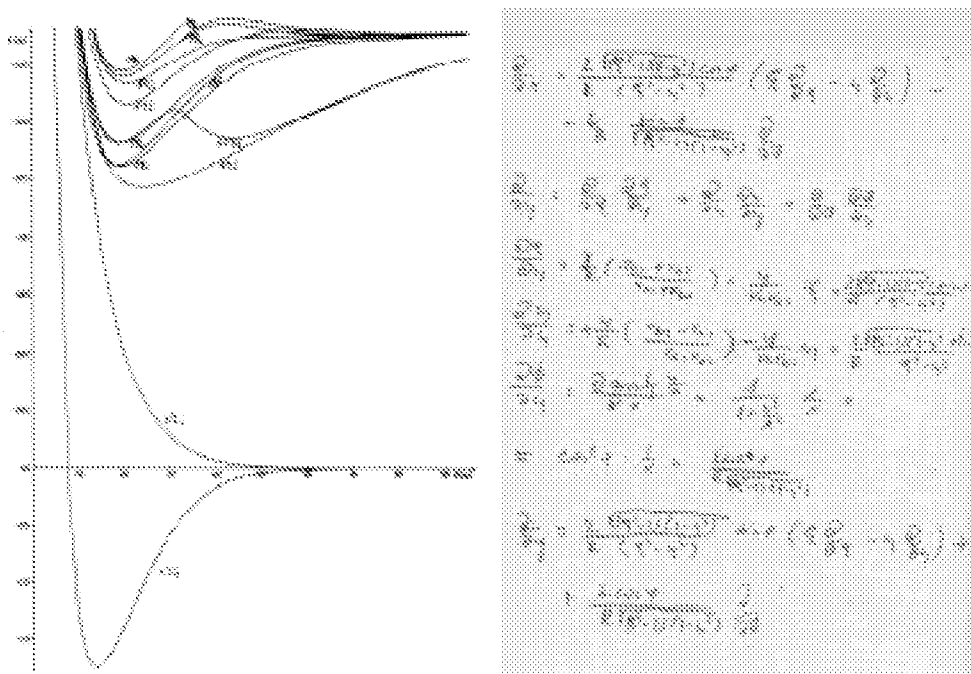
jak również wzorce do interpretacji danych doświadczalnych. W syntetyczny sposób uzyskane wyniki są publikowane w monografiach. Pierwsza z nich, na zaproszenie prof. Jeana Maruaniego, na temat własności molekularnych cząsteczki wodoru w stanie podstawowym i w stanach wzbudzonych zostaje wydana drukiem przez Kluwer Academic Publishers w 1988 roku. Kolejna, na zaproszenie prof. S. Wilsona, opublikowana zostaje przez wydawnictwo John Wiley & Sons, Ltd w 2003 roku. W tym też roku ukazuje się cała seria podsumowujących artykułów w redagowanej przez Jacka Rychlewskiego książce *Explicitly Correlated Wave Functions in Chemistry and Physics* wydanej przez Kluwer Academic Publishers.

Tylko niewielkie grono najbliższych wiedziało o heroicznym wręcz zmaganiach Jacka Rychlewskiego z ograniczeniami narzucanymi przez choroby, choć pewne przejawy, takie jak stale pogarszający się wzrok, były łatwo zauważalne. Niezwykle

wrażliwy i obdarzony niespotykaną intuicją, nie radził sobie dobrze ze stresami życia codziennego i w konsekwencji odbijało się to na stanie jego zdrowia. Niedomagania zdrowotne nie były jednak powodem do skargi na los, a tym bardziej rezygnacji z realizacji celów, co do których miał pewność, że służą dobru i rozwojowi nauki, i do których realizacji, w co wierzył, został powołany.

2. Zainteresowania naukowe

Profesor Jacek Rychlewski studiował w swym rodzinnym mieście – Poznaniu. Ukończył dwa kierunki: matematykę i chemię. Poznanie tych dwóch dziedzin nauki wynikało z Jego zainteresowań i uzdolnień, a jednocześnie dało doskonałe

Fot. 24. Fragment notatek Jacka Rychlewskiego

podstawy do zajęcia się trudną gałęzią nauki, jaką jest chemia kwantowa. Nie dziwi więc fakt, że swój los naukowy młody magister złączył z jednym z najwybitniejszych polskich chemików kwantowych – prof. Włodzimierzem Kołosem. Wiązało się to z dojazdami przez trzy lata z Poznania do Warszawy, ale zaowocowało pomyślnym ukończeniem studiów doktoranckich i doskonałą pracą doktorską zatytułowaną *Oddziaływania pomiędzy stanami $B^1\Sigma_u^+$ i $C^1\Pi_u$ w cząsteczce H_2* . W swojej rozprawie doktorskiej Jacek Rychlewski zastosował funkcje Kołosa–Wolniewicza (KW), które zyskały światową sławę, gdyż przez kilkadziesiąt lat wyznaczały standardy dokładności obliczeń kwantowo-mechanicznych dla cząsteczek dwuelektronowych. Zainicjowane doktoratem zainteresowania obliczeniami o dużej dokładności z użyciem funkcji KW pozostały już na zawsze domeną działalności Profesora najpierw we współpracy z prof. Włodzimierzem Kołosem,

a później również samodzielnej. Spośród ponad stu opublikowanych prac niemal połowa dotyczy różnorodnych zastosowań funkcji KW w wielu gałęziach chemii i fizyki. Ten dorobek uczynił Profesora jednym z najbardziej znanych i cenionych ekspertów w dziedzinie małych układów molekularnych.

Wśród prac Profesora poświęconych zastosowaniu funkcji KW do cząsteczki wodoru zauważyć można trzy nurty tematyczne. W pierwszym znajdują się prace prezentujące wariacyjne obliczenia krzywych energii Borna–Oppenheimera (BO) stanu podstawowego i różnych stanów wzbudzonych [w załączonym spisie publikacji są to pozycje: 2–4, 15, 20, 32, 34, 41, 50, 55, 82]. Najczęściej krzywe te uzupełnione są analizą wibracyjną i porównaniem z eksperymentem. Każda z tych prac dostarczała wyników teoretycznych o najwyższej dokładności i przez to wносиła istotny wkład do wiedzy spektroskopowej o cząsteczce H_2 .

Drugi nurt stanowią opracowania dotyczące poprawek adiabatycznych do energii BO stanów wzbudzonych cząsteczki wodoru [pozycje 6, 8, 14, 27, 35, 37, 38, 42, 43, 66]. Znajomość takich poprawek jeszcze bardziej zwiększa dokładność wyników teoretycznych, przez co umożliwia pełniejsze zestawienie danych teoretycznych z doświadczalnymi. Wśród publikacji tego nurtu na szczególną uwagę zasługuje wynik zaprezentowany w 1989 roku w „Physical Review Letters” opisujący niezwykle efekt powstawania podwójnego minimum na krzywej energii potencjalnej stanu $h^3\Sigma_g^+$, wynikający wyłącznie z efektów adiabatycznych. Rezultat ten zainspirował Profesora do poszukiwania następnych stanów wykazujących taki efekt, co zaowocowało kilkoma dalszymi opracowaniami oraz ogólną konkluzją pozwalającą przewidzieć istnienie tego ciekawego zjawiska.

Trzecia linia tematyczna, związana z rozprawą habilitacyjną, wskazuje na zainteresowanie Profesora precyzyjnymi obliczeniami pozwalającymi przewidzieć elektryczne i magnetyczne własności cząsteczki wodoru [pozycje 10–13, 16–18, 21–23, 25, 36]. Skojarzenie odpowiedniego modelu teoretycznego z możliwościami, jakie dają funkcje KW, oraz z techniką rachunku wariacyjno-perturbacyjnego przyniosło w efekcie serię doskonałych prac prezentujących wyniki statycznych i dynamicznych własności drugiego rzędu, będących do dzisiaj punktem odniesienia dla innych badaczy. Jednym z bardziej spektakularnych wyników w tym zakresie było odkrycie dokonane przez Profesora we współpracy z prof. Williamem T. Raynesem z Sheffield University. W ogromnej większości przypadków cząsteczki w stanie $^1\Sigma$ nie wykazują paramagnetyzmu. Wyjątkiem była cząsteczka wodoru boru, BH. Obliczenia wykonane przez Profesora wykazały, że również cząsteczka wodoru w stanach $B^1\Sigma_u^+$ i $B^2\Sigma_u^+$ wykazuje paramagnetyzm [pozycje 13, 17, 23]. Dopiero kilkanaście lat po tym odkryciu obliczenia Profesora zostały potwierdzone innymi metodami przez niezależne obliczenia.

Oczywiście zaprezentowany powyżej podział działalności Profesora w dziedzinie funkcji KW jest tylko przybliżony, gdyż znajdziemy w Jego dorobku również prace, które obejmują swoim zasięgiem dwa nurty jednocześnie czy też prace przeglądowe prezentujące syntetyczny obraz wspomnianej działalności.

Immanentną cechą metody funkcji KW było jej ograniczenie do dwuelektronowych układów dwuatomowych. Tymczasem postępy uczynione w spektroskopii i innych metodach eksperymentalnych wskazywały na coraz większą potrzebę stworzenia metody obliczeniowej o dokładności równie wysokiej jak metoda funkcji KW, ale stosowalnej do układów o większej liczbie elektronów. Na początku

lat dziewięćdziesiątych Jacek Rychlewski wraz ze swoimi współpracownikami zaprezentował metodę opartą na tak zwanych wykładniczo skorelowanych funkcjach Gaussa (ECG). Już w początkowej fazie badań z użyciem tej nowej metody okazało się, że jest ona w stanie dać rezultaty równie dobrej jakości, jak metoda funkcji KW. Pierwsze publikacje Profesora w tym zakresie [pozycje 48, 49, 53, 60] dotyczyły dwuelektronowej, dwujądrowej cząsteczki H_2 i wykazały niezbitcie,

Fot. 25. Wykładem w Auli UAM we wrześniu 1994 r. Jacek Rychlewski inaugurował XIII International Conference on High Resolution Molecular Spectroscopy

że nowa metoda charakteryzuje się dokładnością równoważną z tą, jaką daje metoda funkcji KW. Dopiero jednak opublikowanie wyników o dużej precyzji dla układów większych trój- i czteroelektronowych oraz trójcentrowych [pozycje 46, 56, 58, 61, 63, 69–72, 87, 96] zwróciło uwagę szerszego grona badaczy na metodę ECG. Największą zaletą metody ECG jest jej ogólność umożliwiająca przeprowadzenie bardzo precyzyjnych obliczeń dla układów z większą niż dwa liczbą elektronów i jąder, i właśnie to połączenie wysokiej precyzji i ogólności zadecydowało

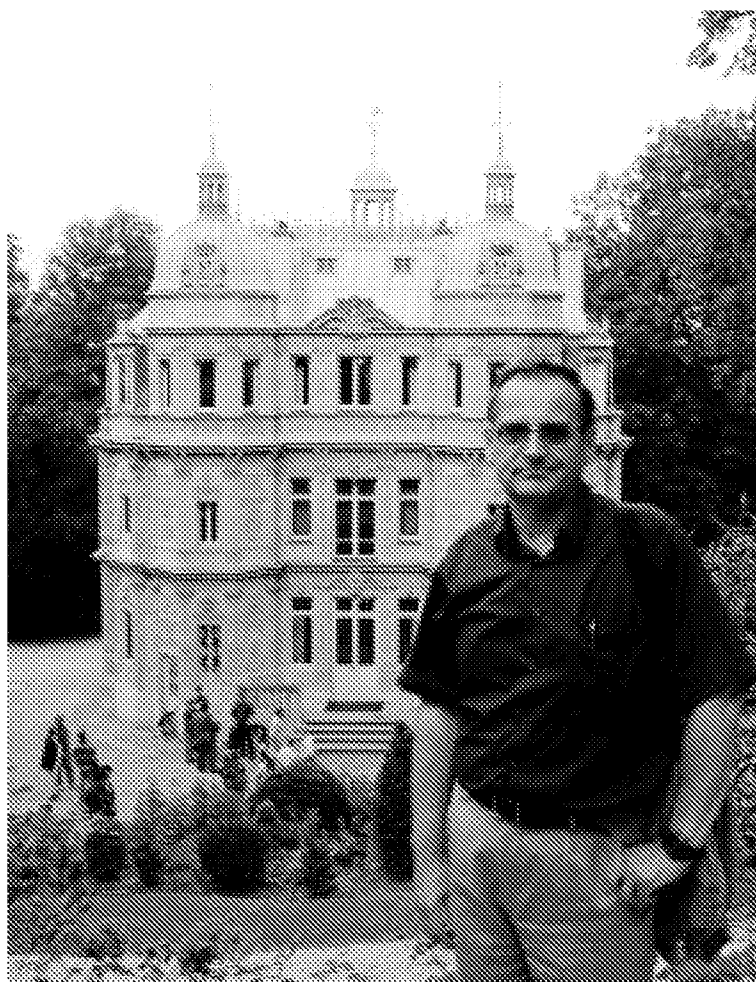
o sukcesie tej metody. Profesor Jacek Rychlewski spopularyzował ją w ponad dwudziestu pięciu artykułach naukowych i obecnie jest ona postrzegana jako jeden z największych sukcesów polskiej chemii kwantowej ostatnich lat.

Nie sposób przejść obojętnie obok znaczącego wkładu publikacyjnego, jaki Jacek Rychlewski wniósł do literatury światowej również w dziedzinie obliczeń kwantowo-mechanicznych cząsteczek dużych, o znaczeniu biologicznym. Wraz z małżonką i grupą swoich wychowanków opublikował około dwudziestu prac dotyczących badań konformacyjnych pochodnych chiralnego kwasu winowego oraz układów modelowych dla tychże pochodnych, określając wpływ wewnątrzcząsteczkowych wiązań wodorowych i oddziaływań lokalnych dipoli na preferencje konformacyjne oraz dokonując analizy stosowności i wiarygodności uzyskiwanych wyników teoretycznych. Badania te były prowadzone w ścisłej współpracy z grupą prof. Jacka Gawrońskiego z Wydziału Chemii UAM. Czerpiąc inspirację do budowania układów modelowych z różnorodności motywów asocjacyjnych występujących w kryształach, grupa teoretyków pod kierunkiem Jacka Rychlewskiego podjęła próby teoretycznego przewidywania dróg asocjacji cząsteczek w różnych środowiskach poprzez tworzenie wielocentrowych wiązań wodorowych na zasadzie komplementarności wybranych układów protonodonorowych i akceptorowych, a w konsekwencji przewidywania i projektowania struktur supramolekularnych i sieci krystalicznych.

Badania Jacka Rychlewskiego spotykały się z żywym zainteresowaniem i szerokim uznaniem w światowym środowisku naukowym. Otrzymywał spontaniczne wyrazy uznania od wybitnych uczonych, na przykład od prof. Roberta G. Parra z University of North Carolina, od prof. Hauspepera Helma ze Stanford Research Institute i innych osób.

Jacek Rychlewski, choć z wykształcenia chemik i matematyk, był również doświadczonym programistą i twórcą oprogramowania stosowanego w obliczeniach z użyciem funkcji KW. Od początku pracy naukowej komputer był Jego codziennym narzędziem pracy i dlatego był świadom roli informatyki i informatyzacji w nauce. Zawsze dbał, aby Jego współpracownicy mieli szeroki dostęp do możliwie szybkich komputerów. Nie do przecenienia były ciągłe starania Profesora o środki na zakup nowych komputerów oraz o rozwój sieci informatycznej, zarówno lokalnej, jak i miejskiej, a także ogólnopolskiej. To zainteresowanie informatyką i informatyzacją znalazło swoje odzwierciedlenie w bardzo aktywnej działalności Profesora w ramach Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego (PCSS) oraz w konkretnych pracach badawczych związanych z przystosowaniem oprogramowania naukowego do szybko zmieniającego się środowiska obliczeniowego. Przykładem tego jest publikacja w „Parallel Computing” oraz rozdział w monografii *Handbook on Parallel and Distributed Processing* wydanej przez Springer-Verlag [pozycje 83, 88].

Profesor Jacek Rychlewski wkładał wiele energii w upowszechnienie uzyskanych wyników w świecie naukowym. Poza wieloma referatami wygłoszonymi na forum międzynarodowym jest też autorem kilku prac przeglądowych, a wśród nich rozdział poświęconego korelacji międzyelektronowej w wydanej przez Wiley & Sons „encyklopedii chemii kwantowej” noszącej tytuł *Handbook of Molecular Physics and Quantum Chemistry* [pozycja 99]. Analizując dorobek naukowy Profesora, można łatwo dostrzec, że w pracy naukowej stawiał sobie wysokie

Fot. 26. Jacek Rychlewski na tle zamku hrabiego Monte Christo w Marly-Le-Roi pod Paryżem podczas międzynarodowej konferencji, którą współtworzył jako członek Komitetu Programowego i wykładowca, czerwiec 2002 r.

wymagania. Świadczy o tym głównie fakt, że znakomita większość Jego prac została opublikowana w najwyższych rangą czasopismach naukowych oraz kilku wydawnictwach książkowych. Taki dorobek może doskonale służyć jako punkt odniesienia i wzór godny naśladowania dla Jego wychowanków.

Ostatnie lata pracy Profesor poświęcił monografii *Explicitly Correlated Wave Functions in Chemistry and Physics*, której jest redaktorem oraz autorem czterech rozdziałów. Przy tworzeniu tego dzieła potrafił zgromadzić wokół siebie najwybitniejszych specjalistów zajmujących się tematyką funkcji skorelowanych. Profesor zawarł w tej monografii wszystkie swoje najważniejsze wyniki naukowe. Można powiedzieć, że monografia ta jest podsumowaniem jego dorobku naukowego. Pracował nad nią do ostatnich chwil swego życia, również w dniu przedwczesnej śmierci. Niestety, prof. Jacek Rychlewski nie doczekał chwili ukazania się książki. Jednak dzieło, które po sobie pozostawił, na stałe wpisuje się w dorobek światowej nauki.

3. Spis publikacji

1. J. Rychlewski, J. R. Sabin, *Hydrogen bond in linear (LiH)₂*, Chem. Phys. Lett. **37**, 180–183 (1976).
2. W. Kołos, J. Rychlewski, *Ab initio potential energy curves and vibrational levels for the C and D¹Π_u states of the hydrogen molecule*, J. Mol. Spectrosc. **62**, 109–121 (1976).
3. W. Kołos, J. Rychlewski, *Ab initio potential energy curves and vibrational levels for the c, I and i states of the hydrogen molecule*, J. Mol. Spectrosc. **66**, 428–440 (1977).
4. W. Kołos, J. Rychlewski, *Improved ground state dissociation energy for the hydrogen molecule*, Acta Phys. Polonica A **53**, 281–285 (1978).
5. Z. Dega-Szafran, M. Szafran, J. Rychlewski, *Hydration of the Complex of 4-Methylquinoline N-Oxide with Chloroacetic Acid in Benzene*, J. Chem. Soc. Perkin II, 536–539 (1978).
6. W. Kołos, J. Rychlewski, *Improved adiabatic energy for the α³Σ_g⁺ state of the hydrogen molecule*, Chem. Phys. Lett. **59**, 183–185 (1979).
7. M. Grundwald, M. Szafran, J. Rychlewski, *Interactions of Triphenylarsine Oxide and Triphenylphosphin Oxide with Halogenoacetic Acids in Benzene*, Polish J. Chem. **53**, 829–838 (1979).
8. W. Kołos, J. Rychlewski, *Adiabatic corrections for the Van der Waals minimum in the lowest triplet state of molecular hydrogen*, Kinam **1**, 195–200 (1979).
9. M. Kręglewski, J. Makarewicz, R. Pyżalski, J. Rychlewski, *Zadania z chemii kwantowej*, UAM Poznań 1980.
10. J. Rychlewski, *A variation-perturbation calculation of the dynamic polarizability of the H₂ molecule*, Chem. Phys. Lett. **73**, 135–138 (1980).
11. J. Rychlewski, *An accurate calculation of the polarizability of the hydrogen molecule and its dependence on rotation, vibration and isotopic substitution*, Mol. Phys. **41**, 833–842 (1980).
12. J. Rychlewski, W. T. Raynes, *An accurate calculation of the magnetizability of the hydrogen molecule and its dependence on rotation, vibration and isotopic substitution*, Mol. Phys. **41**, 843–857 (1980).
13. J. Rychlewski, W. T. Raynes, *The magnetizability of excited-state hydrogen: temperature independent paramagnetism in the B²Σ_u⁺ state*, Chem. Phys. Lett. **79**, 310–312 (1981).
14. W. Kołos, J. Rychlewski, *Adiabatic corrections for the B²Σ_u⁺ state of the hydrogen molecule*, J. Mol. Spectrosc. **88**, 1–13 (1981).
15. W. Kołos, J. Rychlewski, *Ab initio potential energy curve for the J¹Δ_g state of the hydrogen molecule*, J. Mol. Spectrosc. **91**, 128–136 (1982).
16. J. Rychlewski, *Frequency dependent polarizabilities for the ground state of the H₂, HD and D₂*, J. Chem. Phys. **78**, 7252–7259 (1983).
17. J. Rychlewski, W. T. Raynes, *The magnetizability of excited states hydrogen*, Mol. Phys. **50**, 1335–1347 (1983).
18. J. Rychlewski, *Corrections to the orbital magnetic properties for diatomic molecules*, Mol. Phys. **49**, 1443–1450 (1983).
19. M. Kręglewski, J. Makarewicz, R. Pyżalski, J. Rychlewski, *Zadania z chemii kwantowej*, PWN, Warszawa (1984).

20. J. Rychlewski, $j^3\Delta_g$ state of the hydrogen molecule, *J. Mol. Spectrosc.* **104**, 253–261 (1984).
21. J. Rychlewski, *On the quadrupole moment of the hydrogen molecule in excited states*, *J. Chem. Phys.* **80**, 2643–2647 (1984).
22. J. Rychlewski, *Polarizability and quadrupole moment for the lowest triplet state of H_2* , *J. Chem. Phys.* **81**, 6007–6012 (1984).
23. J. Rychlewski, *Magnetic effects for the hydrogen molecule in excited states: $B^3\Sigma_u^+$ of H_2* , *Phys. Rev. A* **31**, 2091–2095 (1985).
24. J. Rychlewski, R. G. Parr, *The atom in a molecule: A wave function approach*, *J. Chem. Phys.* **84**, 1696–1703 (1986).
25. J. Rychlewski, *Magnetic effects for the hydrogen molecule in excited states: $b^3\Sigma_u^+$ of H_2* , *Mol. Phys.* **59**, 327–336 (1986).
26. J. Rychlewski, J. Komasa, B. Nogaj, *Zastosowanie metod semiempirycznych do interpretacji widm JRK cząsteczek typu DDT*, *Materiały XIX Seminarium nt. MRJ, Raport nr 1364/PL Kraków*, 246–251 (1987).
27. W. Kołos, J. Rychlewski, *Improved adiabatic corrections for the $a^3\Sigma_g^+$ state of the hydrogen molecule*, *J. Mol. Spectrosc.* **125**, 159–166 (1987).
28. W. Kołos, B. Jeziorski, J. Rychlewski, K. Szalewicz, H. J. Monkhorst, O. Fackler, *Molecular effects in tritium β decay. IV. Effect of crystal excitations on neutrino mass determination*, *Phys. Rev. A* **37**, 2297–2303 (1988).
29. J. Komasa, J. Rychlewski, B. Nogaj, ^{35}Cl nuclear quadrupole resonance and molecular orbital studies of DDT-type insecticides, *J. Chem. Soc. Faraday II* **84**, 1191–1198 (1988).
30. J. Komasa, J. Rychlewski, J. Koziół, *Electronic structure of alloxazine and its methyl derivatives*, *J. Mol. Struct. (Theochem)* **170**, 205–212 (1988).
31. J. Rychlewski, *Electric and magnetic properties for the ground and excited states of molecular hydrogen*, “Molecules in Physics, Chemistry and Biology” vol. 2. Ed. J. Maruani, Kluwer Academic Publishers, 207–255 (1988).
32. J. Rychlewski, *The $e^3\Sigma_u^+$ state of the H_2 molecule*, *Chem. Phys. Lett.* **151**, 553–556 (1988).
33. J. Rychlewski, *Polarizability in Excited States*, *Croat. Chem. Acta* **62**, 799–812 (1989).
34. J. Rychlewski, *The Born–Oppenheimer potential energy curve for the $h^3\Sigma_g^+$ state of the hydrogen molecule*, *J. Mol. Spectrosc.* **136**, 333–339 (1989).
35. J. Rychlewski, *Double-minimum potential energy curve resulting from adiabatic effect: the $h^3\Sigma_g^+$ state of H_2* , *Phys. Rev. Lett.* **63**, 1223–1225 (1989).
36. J. Rychlewski, J. Komasa, W. Cencek, *Electric-field effects on the hydrogen molecule in the excited states: $B^3\Sigma_u^+$ of H_2* , *Phys. Rev. A* **41**, 5825–5833 (1990).
37. W. Kołos, J. Rychlewski, *Unusual double-minimum potential energy curves: the h and $g^3\Sigma_g^+$ states of H_2* , *J. Mol. Spectrosc.* **143**, 212–230 (1990).
38. W. Kołos, J. Rychlewski, *Adiabatic potential energy curves for the b and $e^3\Sigma_u^+$ states of the hydrogen molecule*, *J. Mol. Spectrosc.* **143**, 237–250 (1990).
39. W. Cencek, J. Komasa, J. Rychlewski, *CI and Hylleraas CI method in valence bond theory. Diatomic two-electron systems*, *J. Chem. Phys.* **95**, 2572–2577 (1991).
40. J. M. Schins, L. D. A. Siebbeles, W. J. van der Zande, J. Los, J. Rychlewski, H. Koch, *Branching ratio for the dissociative decay of triplet H_2* , *Phys. Rev. A* **44**, 4171–4179 (1991).

41. J. Rychlewski, *The 4d Delta states of the hydrogen molecule*, J. Mol. Spectrosc. **149**, 125–131 (1991).
42. J. Rychlewski, *Double minimum potential energy curve resulting from adiabatic effects: the $4s^3\Sigma_g^-$ state of H_2* , Phys. Rev. A **45**, 5270–5273 (1992).
43. J. Rychlewski, *Addiabatic corrections for the $i^3\Pi_g^-$ state of the hydrogen molecule*, Theor. Chim. Acta **83**, 249–255 (1992).
44. T. Ćwiok, B. Jeziorski, W. Kołos, R. Moszyński, J. Rychlewski, K. Szalewicz, *Convergence properties and large order behavior of the polarization expansion for the interaction energy of the hydrogen atoms*, Chem. Phys. Lett. **195**, 67–76 (1992).
45. J. Komasa, W. Cencek, J. Rychlewski, *Configuration-interaction and Hylleraas configuration-interaction methods in valence-bond theory. Calculation of the nuclear shielding constant for the ground state of the hydrogen molecule*, Phys. Rev. A **46**, 2351–2355 (1992).
46. W. Cencek, J. Rychlewski, *Many-electron explicitly correlated Gaussian functions. I. General theory and test results*, J. Chem. Phys. **98**, 1252–1261 (1993).
47. W. Kołos, J. Rychlewski, *Improved theoretical dissociation energy and ionization potential for the ground state of the hydrogen molecule*, J. Chem. Phys. **98**, 3960–3967 (1993).
48. J. Rychlewski, *Funkcje skorelowane w fizyce i chemii*, Nauka Polska, Nr **6**, 57–69 (1993).
49. J. Rychlewski, *On the use of explicitly correlated functions in variational computations for small molecules*, Int. J. Quant. Chem. **49**, 477–494 (1994).
50. W. Kołos, J. Rychlewski, *The $f^3\Sigma_u^+$ State of the Hydrogen Molecule*, J. Mol. Spectrosc. **166**, 12–19 (1994).
51. J. Rychlewski, *Kwantowe obliczenia molekularne o dokładności spektroskopowej*. Materiały I Szkoły Fizyki Komputerowej „Komputerowe Obliczenia Dużej Skali”, Kraków (1994).
52. J. Rychlewski, M. Stroiński, J. Węglarz, *Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe*, Nauka **4**, 141–150 (1994).
53. J. Rychlewski, W. Cencek, J. Komasa, *The equivalence of explicitly correlated Slater and Gaussian functions in quantum chemistry computations. The ground state of H_2* , Chem. Phys. Lett. **229**, 657–660 (1994).
54. J. Rychlewski, M. Stroiński, J. Węglarz, *Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe w środowisku naukowym miasta Poznania. Materiały. II Ogólnopolska Konferencja „Informatyka w Nauce Polskiej” Infifestiwal '94*, Kraków (1994).
55. W. Kołos, J. Rychlewski, *The $a^3\Sigma_u^+$ State of the Hydrogen Molecule*, J. Mol. Spectrosc. **169**, 341–351 (1995).
56. W. Cencek, J. Rychlewski, *Many-electron explicitly correlated Gaussian functions. II. Ground state of the helium molecular ion He_2^+* , J. Chem. Phys. **102**, 2533–2538 (1995).
57. J. Komasa, J. Rychlewski, W. T. Raynes, *The nuclear magnetic shielding and spin rotation constants of the hydrogen molecule*, Chem. Phys. Lett. **236**, 19–23 (1995).

58. J. Komasa, W. Cencek, J. Rychlewski, *Explicitly correlated gaussian functions in variational calculations. The ground state of beryllium atom*, Phys. Rev. A **52**, 4500–4507 (1995).
59. J. Rychlewski, M. Stroiński, J. Węglarz, *Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe w realizacji wizji społeczeństwa informacyjnego*, Przegląd Wielkopolski Nr **3–4**, 29–34 (1995).
60. W. Cencek, J. Komasa, J. Rychlewski, *Benchmark calculations for two-electron systems using explicitly correlated Gaussians functions*, Chem. Phys. Lett. **246**, 417–420 (1995).
61. J. Komasa, W. Cencek, J. Rychlewski, *Application of explicitly correlated Gaussian functions to large scale calculations on small atoms and molecules*, Computational Methods in Science and Technology **2**, 87–100 (1996).
62. A. Szarecka, M. Hoffmann, J. Rychlewski, U. Rychlewska, *X-Ray diffraction and theoretical studies of methyl ester of (R,R)-tartaric acid monamid: semiempirical and ab initio calculations of some model compounds*, J. Mol. Struct. **374**, 363–372 (1996).
63. J. Komasa, J. Rychlewski, *Explicitly correlated Gaussian functions in variational calculations. Microhartree accuracy of the helium dimer energy*, Chem. Phys. Lett. **249**, 253–256 (1996).
64. M. Hoffmann, J. Rychlewski, U. Rychlewska, *Semiempirical conformational analysis of (R,R)-tartaric acid, its dimethyl diester, diamide and N,N,N',N'-tetramethyl diamide. Ab-initio calculations of some model compounds*, Computational Methods in Science and Technology **2**, 51–64 (1996).
65. J. Rychlewski, *Aspekty strukturalne chemii obliczeniowej*, Materiały z Konferencji Naukowej: Nowoczesne Technologie w Informatyce (1996).
66. W. Kołos, J. Rychlewski, *Double-minimum potential energy curves resulting from adiabatic effects: The 4s and $4d^3\Sigma_g^+$ states of the hydrogen molecule*, J. Mol. Spectrosc. **177**, 146–153 (1996).
67. U. Rychlewska, B. Warzajtis, M. Hoffmann, J. Rychlewski, *(R,R)-Tartaric Acid Dimethyl Diester from X-Ray and Ab Initio Studies Factors Influencing Its Conformation and Packing*, Molecules **2**, 106–113 (1997).
68. J. Gawroński, K. Gawrońska, P. Skowronek, U. Rychlewska, B. Warzajtis, J. Rychlewski, M. Hoffmann, A. Szarecka, *Factors affecting conformation of (R,R)-tartaric acid ester, amide and nitrile derivatives. X-ray diffraction, circular dichroism, nuclear magnetic resonance and ab initio studies*, Tetrahedron **53**, 6113–6144 (1997).
69. J. Komasa, J. Rychlewski, *Explicitly Correlated Gaussian Functions in Variational Calculations: the Ground State of Helium Dimer*, Mol. Phys. **91**, 909–915 (1997).
70. J. Komasa, J. Rychlewski, *The ground state of (He-H-He)⁺ from correlated ab initio calculations*, Polish J. Chem. **72**, 1353–1360 (1998).
71. W. Cencek, J. Rychlewski, R. Jaquet, W. Kutzelnigg, *Sub-microhartree accuracy potential energy surface for H_3^+ including adiabatic and relativistic effects. I. Calculations of the potential points*, J. Chem. Phys. **108**, 2831–2837 (1998).
72. R. Jaquet, W. Cencek, W. Kutzelnigg, J. Rychlewski, *Sub-microhartree accuracy potential energy surface for H_3^+ including adiabatic and relativistic*

- effects. II. Rovibrational analysis for H_3^+ and D_3^+ calculations of the potential points, *J. Chem. Phys.* **108**, 2837–2846 (1998).
73. A. Szarecka, J. Rychlewski, U. Rychlewska, *Theoretical solvation models: ab initio study of molecular aggregation*, *Computational Methods in Science and Technology* **4**, 25–34 (1998).
 74. M. Hoffmann, A. Szarecka, J. Rychlewski, *Gas-phase conformational analysis of (R,R)-tartaric acid, its diamide, N,N,N',N'-tetramethyl diamide and model compounds*, *Adv. Quant. Chem.* **31**, 109–125 (1999).
 75. J. Rychlewski, *Explicitly correlated functions in Molecular Quantum Chemistry*, *Adv. Quant. Chem.* **31**, 173–199 (1999).
 76. A. Szarecka, U. Rychlewska, J. Rychlewski, *Modes of dimerization of α -hydroxyamide group*, *J. Mol. Struct.* **474**, 25–24 (1999).
 77. M. Hoffmann, J. Rychlewski, U. Rychlewska, *Effects of Substitution of OH Group by F Atom for Conformational Preferences of Fluorine Substituted Analogs of (R,R)-Tartaric Acid*, *J. Am. Chem. Soc.* **121**, 1912–1321 (1999).
 78. J. Komasa, W. Cencek, J. Rychlewski, *The adiabatic corrections of the helium dimer from exponentially correlated Gaussian functions*, *Chem. Phys. Lett.* **304**, 293–298 (1999).
 79. U. Rychlewska, A. Szarecka, J. Rychlewski, R. Motała, *A mediated hydrogen bond in an α -hydroxycarboxyl group: X-ray structure of (R,R)-N-methyltartramic acid monohydrate and ab initio study of model systems*, *Acta Cryst. B* **55**, 617–625 (1999).
 80. J. Ciosłowski, G. Liu, J. Rychlewski, W. Cencek, J. Komasa, *Topology of electron-electron interactions in atoms and molecules. III. Morphology of electron intracule density in two $^1\Sigma_g^+$ states of the hydrogen molecule*, *J. Chem. Phys.* **111**, 3401–3409 (1999).
 81. M. Hoffmann, J. Rychlewski, *Searching for palindromic sequences in primary structure of proteins*, *Computational Methods in Science and Technology* **5**, 21–24 (1999).
 82. W. Kołos, J. Rychlewski, *Three lowest $^3\Pi_g$ and three lowest $^3\Pi_u$ states of the hydrogen molecule*, *Computational Methods in Science and Technology* **5**, 21–34 (1999).
 83. W. Cencek, J. Komasa, J. Rychlewski, *High performance computing in molecular sciences*, in: *Handbook on Parallel and Distributed Processing* (Eds. J. Błażewicz, K. Ecker, B. Plateau, D. Tristram), Springer-Verlag, 505–551 (2000).
 84. M. Hoffmann, J. Rychlewski, *Modelling of the Reaction of Azathioprine with Hydroxide Anion*, *Progress of Theoretical Chemistry and Physics* **2**, 233–240 (2000).
 85. A. Szarecka, J. Rychlewski, U. Rychlewska, *Hydrogen bond between the α -hydroxycarboxyl, α -hydroxyester and α -hydroxyamide groups: ab initio gas-phase and solution study on a double linkage via hydroxyl group*, *Quantum Systems in Chemistry and Physics*, vol. 2, 355–366 (2000).
 86. J. Ciosłowski, G. Liu, J. Rychlewski, W. Cencek, J. Komasa, *Topology of electron correlation in the $b^3\Sigma_u^+$ state of the H_2 molecule*, *Chemical Physics Letters* **319**, 542–546 (2000).

87. W. Cencek, J. Rychlewski, *Benchmark calculations for the He₂⁺ and LiH molecules using explicitly correlated Gaussian functions*, Chem. Phys. Lett. **320**, 549–552 (2000).
88. J. Komasa, J. Rychlewski, *Solving quantum-mechanical problems on parallel systems*, Parallel Computing **26**, 999–1009 (2000).
89. M. Hoffmann, J. Rychlewski, *The effect of diffuse functions for proper description of energies of structures of D-glucose*, Computational Methods in Science and Technology **6**, 61–64 (2000).
90. J. Rychlewski, J. Węglarz, S. Starzak, M. Stroiński, M. Nakonieczny, *PIO-NIER: Polish optical internet, ISTHMUS 2000, Research and development for the information society*, OWN Poznań, 19–28 (2000).
91. M. Hoffmann, J. Rychlewski, *Effects of solvation for (R,R)-tartaric acid amides*, *New trends in quantum systems in chemistry and physics*, vol. 2, 189–210 (2000).
92. M. Hoffmann, J. Rychlewski, *Effects of Substituting a OH Group by a F Atom in D-Glucose. Ab Initio and DFT Analysis*, J. Amer. Chem. Soc. **123**, 2308–2316 (2001).
93. J. Komasa, J. Rychlewski, *2¹P state of Be from exponentially correlated Gaussian functions*, Chem. Phys. Lett. **342**, 185–190 (2001).
94. M. Hoffmann, J. Rychlewski, M. Chrzanowska, T. Hermann, *Mechanism of activation of an immunosuppressive drug: azathioprine. Quantum chemical study on the reaction of azathioprine with cysteine*, J. Am. Chem. Soc. **123**, 6404–6409 (2001).
95. M. Hoffmann, J. Rychlewski, *On the negligent use of quantum chemistry calculations*, Computational Methods in Science and Technology **7(2)**, 111–113 (2001).
96. J. Komasa, J. Rychlewski, K. Jankowski, *Benchmark energy calculations on Be-like atoms*, Phys. Rev. A **65**, 042507 (2002).
97. M. Hoffmann, J. Rychlewski, *When, in the context of drug design, can a fluorine atom successfully substitute a hydroxyl group?* Int. J. Quantum Chem. **89**, 419–427 (2002).
98. M. Hoffmann, J. Rychlewski, *Density functional theory (DFT) and drug design*, in: *Reviews of Modern Quantum Chemistry, A celebration of the contribution of Robert G. Parr*, Ed. K. D. Sen, World Scientific, 1767–1803 (2002).
99. J. Rychlewski, *Electron correlation in few-electron systems*, in: *Handbook of molecular physics and quantum chemistry*, Ed. S. Wilson, John Wiley & Sons, Ltd vol. 2, 199–218 (2003).
100. J. Rychlewski, *Introduction*, in: *Explicitly correlated wave functions in chemistry and physics. Progress in theoretical chemistry and physics*. Ed. J. Rychlewski, Kluwer Academic Publishers, xv-xix (2003).
101. J. Rychlewski, J. Komasa, *Explicitly correlated functions in variational calculations*, in: *Explicitly correlated wave functions in chemistry and physics. Progress in theoretical chemistry and physics*. Ed. J. Rychlewski, Kluwer Academic Publishers, 91–147 (2003).
102. J. Rychlewski, W. Cencek, *Adiabatic calculations using explicitly correlated wave functions*, in: *Explicitly correlated wave functions in chemistry*

- and physics. Progress in theoretical chemistry and physics*. Ed. J. Rychlewski, Kluwer Academic Publishers, 249–274 (2003).
103. J. Rychlewski, J. Komasa, *Atomic and molecular properties using explicitly correlated functions*, in: *Explicitly correlated wave functions in chemistry and physics. Progress in theoretical chemistry and physics*. Ed. J. Rychlewski, Kluwer Academic Publishers, 373–438 (2003).
104. M. Hoffmann, U. Rychlewska, J. Rychlewski, *Hydroxycarboxylic acids in chiral recognition: modeling the amine – hydroxycarboxylic acid interactions*, *Computational Methods in Science and Technology* **9**, 45–65 (2003).

4. *Studenci, magistranci, doktoranci*

Profesor Jacek Rychlewski przywiązywał wielką wagę do procesu kształcenia studentów i nie szczędził wysiłku, by wyszkolić absolwentów, których prawa i status byłyby równe ze studentami z najlepszych uniwersytetów na świecie. Promocja szczególnie uzdolnionych osób polegała na staraniach, by stworzyć im jak najlepsze warunki do pracy naukowej, zapewnić dostęp do zasobów komputerowych, czasopism i zaawansowanych technicznie form prezentacji wyników, umożliwić kontakty zagraniczne i uczestnictwo w konferencjach naukowych. Szukał wszelkich możliwych sposobów, by zapewnić studentom indywidualnym godziwą egzystencję, bez potrzeby dodatkowego zatrudnienia poza uczelnią, a to głównie w celu pełnego i właściwego wykorzystania ich potencjału intelektualnego. Dokładał starań, by nie zmarnować talentu i zapału młodych i zdolnych entuzjastów nauki. Profesor miał szczęście do nietuzinkowych studentów. W latach dziewięćdziesiątych utrwaliła się opinia, że skupia on wokół siebie tych, którzy należą do grupy najlepszych na Wydziale Chemii.

Pierwszym studentem indywidualnym prof. Jacka Rychlewskiego był Jacek Komasa, student chemii i matematyki na UAM. Studia w trybie indywidualnym rozpoczął w roku 1985, a w 1987 obronił pracę magisterską na Wydziale Chemii, której promotorem był prof. Jacek Rychlewski. Już na początku swojej działalności naukowej Jacek Komasa musiał wykazać się dużą samodzielnością, gdyż koniec studiów na Wydziale Chemii i obrona pracy magisterskiej zbiegły się w czasie ze skomplikowanym złamaniem nogi przez Profesora, w lutym 1987 roku. Wypadek ten spowodował, że przez niemal dwa lata prof. Jacek Rychlewski był albo unieruchomiony z nogą w gipsie, albo poruszał się o kulach, dzieląc czas pomiędzy pobyt w szpitalu, w domu i w Collegium Chemicum. Konsultacje naukowe odbywały się wtedy w domu Profesora, gdzie Jacek Komasa bywał częstym gościem. Jego praca magisterska, ukończona w 1987 roku, została wyróżniona pierwszą nagrodą w wydziałowym konkursie prac magisterskich oraz w konkursie Polskiego Towarzystwa Chemicznego. Z kolei obrona pracy doktorskiej Jacka Komasy w 1990 roku przypadła na okres pobytu promotora w Stanach Zjednoczonych. Nie przeszkodziło to jednak młodemu adeptowi w zebraniu bardzo pozytywnych opinii obu recenzentów dotyczących jakości pracy i sposobu jej prezentacji oraz uzyskaniu Nagrody Rektora I stopnia w 1991 roku. Recenzentami rozprawy doktorskiej Jacka Komasy *Teoretyczne obliczenia wybranych parametrów molekularnych cząsteczek dwuatomowych metodami uwzględniającymi korelację*

elektronową byli profesorowie Włodzimierz Kołos z Uniwersytetu Warszawskiego i Jerzy Konarski z UAM. Parę lat później, w 1994 roku, dr Jacek Komasa uzyskał stypendium Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej jako jeden z pierwszych na wydziale i na UAM. Za wybitne osiągnięcia naukowe został w 2002 roku wyróżniony przez Polskie Towarzystwo Chemiczne Nagrodą I stopnia im. prof. Wiktora Kemuli.

W roku 1988 do grupy Profesora dołączył bardzo zdolny student, Wojciech Cencek, laureat olimpiady chemicznej i stypendium Fundacji na Rzecz Dzieci. W roku 1990 Wojciech Cencek obronił pracę magisterską *Nowa metoda teoretycznego badania cząsteczek dwuelektronowych z wykorzystaniem funkcji skorelowanych*, za którą zdobył I Nagrodę Polskiego Towarzystwa Chemicznego, a w listopadzie 1993 roku rozprawę doktorską *Metoda funkcji skorelowanej w kwantomechanicznych obliczeniach układów wieloelektronowych*. Recenzentami rozprawy doktorskiej byli profesorowie Włodzimierz Kołos z Uniwersytetu Warszawskiego, Jacek Karwowski z Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Marek Kręglewski z macierzystego wydziału. Rozprawa doktorska została okrzyknięta „bombową” nie tylko dlatego, że reprezentowała bardzo wysoki poziom merytoryczny, ale również za sprawą alarmu, który został w tym dniu ogłoszony przez policję w następstwie anonimowego telefonu o podłożeniu bomby w Collegium Chemicum. Alarm na szczęście okazał się fałszywy, jednak sparaliżował na parę godzin wszelką aktywność w gmachu, z wyjątkiem policyjnej. Te dramatyczne wydarzenia zakłóciły przebieg obrony rozprawy doktorskiej Wojciecha Cenceka, ale jej wysoka ranga spowodowała, że została wyróżniona nagrodą Premiera Rzeczypospolitej Polskiej. Doktor Wojciech Cencek był również jednym z pierwszych stypendystów Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej. Wielokrotnie wyjeżdżał na stypendia zagraniczne: już jako student do ETH w Szwajcarii, następnie jako stypendysta Humboldta do Niemiec, a w końcu na stypendium postdoktorskie do Stanów Zjednoczonych. Obecnie przebywa w University of Delaware w Newark, w stanie Delaware, gdzie współpracuje z amerykańską grupą polskich teoretyków nad zagadnieniami podobnymi do tych, nad którymi pracował w kraju w grupie prof. Jacka Rychlewskiego.

W roku 1993 do Profesora zgłasza się dwoje bardzo zdolnych studentów Wydziału Chemii: Agnieszka Szarecka i Marcin Hoffmann. Włączają się oni w inny nurt działalności Profesora, a mianowicie w prace badawcze wymagające dokładnych obliczeń dla dużych cząsteczek. Oboje są wielokrotnymi stypendystami Ministra Edukacji Narodowej oraz Fundacji im. Stefana Batorego, oboje też zostają odznaczeni Medalem UAM. Praca magisterska Agnieszki Szareckiej *Teoretyczna analiza konformacyjna wybranych amidów i estrów kwasu (R,R)-winoowego*, wykonana pod kierunkiem prof. Jacka Rychlewskiego, została wyróżniona w konkursie Polskiego Towarzystwa Chemicznego na najlepszą pracę magisterską w 1994 roku. Agnieszka Szarecka obroniła w roku 1999 pracę doktorską *Mechanizmy asocjacji cząsteczek w fazie gazowej i skondensowanej w świetle metod ab initio z uwzględnieniem efektów solwatacyjnych*, za którą uzyskała Nagrodę I stopnia Dziekana Wydziału Chemii UAM.

Marcin Hoffmann, kontynuując zapoczątkowany przez Profesora zwyczaj studiowania równocześnie dwóch fakultetów, wybiera biologię jako drugi kierunek studiów. Tytuł magistra chemii uzyskuje w roku 1996, a tytuł magistra biologii

w 1997. Praca magisterska na Wydziale Chemii *Teoretyczna analiza konformacyjna wybranych pochodnych kwasu (R,R)-winowego i układów modelowych* zostaje wyróżniona I nagrodą Dziekana Wydziału Chemii UAM, a cztery lata później analogiczną nagrodę uzyskuje praca doktorska Marcina Hoffmanna *Badanie wpływu podstawienia grupy hydroksylowej atomem fluoru metodami ab initio i DFT*, obie wykonane pod kierunkiem prof. Jacka Rychlewskiego. Podobnie jak jego starsi koledzy, Marcin Hoffmann zostaje w 2000 roku stypendystą Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej, by w rok później wygrać konkurs na stypendium zagraniczne tej fundacji. W roku 2002 uzyskuje bardzo prestiżową nagrodę Young Promising Scientist Award, nadaną przez Centre de Mécanique Ondulatoire Appliquée, która zostaje mu wręczona na konferencji w Bratysławie. Po półtorarocznym stażu postdoktorskim, między innymi w Stanach Zjednoczonych, dr Marcin Hoffmann powraca do kraju i w roku 2003 podejmuje obowiązki adiunkta na Wydziale Chemii UAM.

Każda z wymienionych rozpraw doktorskich prezentowała wysoki poziom naukowy, czego dowodem były przyznawane nagrody i wyróżnienia.

Do grona doktorantów, którzy w chwili śmierci Profesora pracowali nad przygotowaniem rozprawy doktorskiej, należał Tomasz Kubacki, finalista 39. i 40. Olimpiady Chemicznej, student IV roku studiów doktoranckich na Wydziale Chemii. Był on wcześniej studentem indywidualnym prof. Jacka Rychlewskiego, uzupełniającym wykształcenie chemiczne o zagadnienia związane z chemią i fizyką teoretyczną oraz matematyką i informatyką. Jego praca magisterska *O pewnych aspektach komputera kwantowego*, której obrona odbyła się w 1999 roku, sygnalizowała nowy obszar zainteresowań Profesora. Część czasu na studiach doktoranckich Tomasz Kubacki poświęcił dalszemu zgłębianiu tego zagadnienia, ale został również wprowadzony przez Profesora w obliczenia teoretyczne z zastosowaniem funkcji KW.

Na III roku studiów doktoranckich znajduje się obecnie kolejny doktorant prof. Jacka Rychlewskiego, mgr Tomasz Grabarkiewicz, zajmujący się obliczeniami *ab initio* dla dużych cząsteczek. Kolejny doktorant Profesora, mgr Rafał Hille, przełamuje bariery dzielące go od komputera kwantowego.

Oprócz wymienionych doktorantów, z których zdecydowana większość podczas studiów wybierała indywidualny tok nauki, do grona studentów indywidualnych prof. Jacka Rychlewskiego należeli: Paweł Palinkiewicz, który jednak nie wybrał kariery naukowej, oraz dwaj studenci IV roku studiów chemicznych, Rafał Bachorz i Paweł Dudziec. Ci ostatni są wielokrotnymi stypendystami Ministra Edukacji Narodowej i Sportu, bardzo aktywnie zaangażowanymi w naukowy ruch studencki, w organizację Dni Promocji Edukacji, Drzwi Otwartych dla kandydatów na studia chemiczne oraz Poznańskich Dni Nauki i Sztuki. Uczestniczą w licznych konferencjach i obozach naukowo-integracyjnych, obaj są wielokrotnymi laureatami nagród za prezentacje na tych konferencjach.

Rafał Bachorz, absolwent Zespołu Szkół Chemicznych w Poznaniu, technik ochrony środowiska, absolwent trzyletnich studiów licencjackich na Wydziale Fizyki i pięcioletnich studiów magisterskich na Wydziale Chemii, aktywnie współpracuje z innymi ośrodkami naukowymi w kraju (Zakład Teoretycznej Chemii Fizycznej Uniwersytetu Gdańskiego) i za granicą (Pacific Northwest National Laboratory). Legitymuje się zarówno publikacjami w periodyku Naukowego Koła

Fot. 27. Grupa badawcza Jacka Rychlewskiego – zdjęcie wykonane po śmierci Profesora w sali seminaryjnej jego imienia. Stoją od lewej: Rafał Bachorz, Paweł Dudziec, Tomasz Grabarkiewicz, Marcin Hoffmann, Jacek Komasa, Mieczysław Torchała i Tomasz Kubacki. W tle portrety profesorów Włodzimierza Kołosa i Jacka Rychlewskiego

Chemików UAM zatytułowanym „D₂O”, jak też publikacjami naukowymi w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym. W roku 2002 uzyskał dyplom „Primus Inter Pares” na etapie wojewódzkim tego wyróżnienia.

Paweł Dudziec, student indywidualny Profesora od 2000 roku, legitymuje się trzyletnią pracą w Naukowym Kole Chemików, w tym jako jego przewodniczący, oraz publikacjami w periodyku „D₂O”. Z prof. Jackiem Rychlewskim współpracował w ramach badań dotyczących skorelowanych funkcji Gaussa, ale interesuje się też ochroną środowiska i pszczelarstwem – pisze artykuły i wygłasza referaty również na ten temat.

Do grupy studentów indywidualnych dołączył w ostatnim roku student II roku chemii Mieczysław Torchała, aktywnie zaangażowany w budowanie oprogramowania sterującego pracą komputera wieloprocesorowego.

W pracowni Profesora odbywali staż krótkoterminowy lub przyjeżdżali do niej w celu odbycia konsultacji naukowych doktoranci z innych ośrodków krajowych i zagranicznych, niekoniecznie specjalizujący się w chemii kwantowej.

Przedstawiona charakterystyka wychowanków i zagadnień, nad którymi pracowali, ilustruje fakt, że prof. Jacek Rychlewski miał talent do grupowania wokół siebie ludzi bardzo zdolnych, niekiedy ekscentrycznych, dla których pokonywanie rozlicznych trudności w dążeniu do realizacji dalekosiężnych celów naukowych było i jest wyzwaniem podejmowanym z pasją i determinacją. Zakres prowadzonych przez nich prac badawczych obejmował, oprócz problemów o charakterze podstawowym, również zagadnienia interdyscyplinarne, z pogranicza chemii, biologii i informatyki. Miały one jedną cechę wspólną, a mianowicie dotyczyły wykorzystania metod obliczeniowych w naukach przyrodniczych.

5. Współzałożyciel i przewodniczący Rady Użytkowników Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego

Pojawienie się komputerów, a potem ich zastosowanie wywarło wielki wpływ na naukę. Doprowadziło do pojawienia się w naukach szczegółowych wyodrębnionych działów, dla których komputer jest głównym i właściwie jedynym narzędziem badawczym. Dziś bez wątplenia można wyróżnić fizykę obliczeniową, chemię obliczeniową, biologię obliczeniową, żeby ograniczyć się tylko do tych trzech dziedzin wiedzy. Rozwój tych dziedzin wymagał nie tylko rozwoju naukowego, o co było stosunkowo łatwo, ale także dostępu do coraz nowocześniejszych komputerów, o co było znacznie trudniej. Odczuli to boleśnie naukowcy polscy, odczuł to również Jacek Rychlewski. Swoje prace mógł prowadzić tylko w laboratoriach zagranicznych, ograniczając działalność w kraju do przygotowania algorytmów i programów i ewentualnie ich przetestowania. Pod naciskiem czołowych naukowców zabiegi o właściwe finansowanie ośrodków komputerowych w Polsce doprowadziły do utworzenia centrów komputerowych, znakomicie (jak na warunki polskie) wyposażonych. Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe (PCSS) rozpoczęło swoją działalność jesienią 1993 roku, a oficjalnie zostało otwarte w marcu 1994 roku. Od momentu powstania tego ośrodka aż do ostatnich chwil życia Jacek Rychlewski piastuje z wyboru funkcję Przewodniczącego Rady Użytkowników PCSS. Kontynuuje również swoje zaangażowanie w budowę infrastruktury informatycznej kraju. Uczestniczy w pracach zespołu nad stworzeniem Polskiego Internetu Optycznego (PIONIER) – połączenia krajowych ośrodków naukowych siecią własnych (tzn. nauki) światłowodów. Ma to umożliwić polskiemu środowisku naukowemu partnerski udział w programach ramowych Unii Europejskiej, a także dać możliwość przygotowania przez naukę zaawansowanych aplikacji w zakresie telenauczania, telemedycyny itd. W dniach 20–22 października 2003 roku odbyło się w Poznaniu uroczyste otwarcie sieci PIONIER, połączone z jubileuszem dziesięciolecia istnienia PCSS. Niestety, nie było dane Jackowi Rychlewskiemu doczekać tych uroczystości i przeżyć satysfakcji z doprowadzenia dzieła do końca. Na zaproszenie organizatorów zmarłego Profesora reprezentowali żona i syn. W wystąpieniu inauguracyjnym konferencję prof. Jan Węglarz, jeden z twórców PCSS, podkreślił wielkie zaangażowanie i wkład prof. Jacka Rychlewskiego w to wspólne dzieło.

6. Zainteresowania pozanaukowe i działalność społeczna

Jacek Rychlewski, choć obdarzony umysłem ścisłym, swoje zainteresowania pozazawodowe kierował w stronę historii. Posiadał szeroką i głęboką wiedzę z tej dziedziny i przenosił ją często na grunt polityki, znajdując analogie między czasem współczesnym i minionym. Wieloletnie zainteresowanie historią najnowszą i wydarzeniami w kraju w połączeniu z dobrą pamięcią pozwalało mu wcześniej zauważać pewne patologie. Zdarzało mu się, na życzenie znajomych, odgrywać rolę nieformalnego recenzenta rozpraw z pogranicza historii i polityki. Prywatnie wyrażał głęboką troskę o losy kraju i zaniepokojenie kierunkiem przemian.

Fot. 28. Jacek Rychlewski na dziedzińcu wewnętrznym Jesus College, Oxford, 1997 r.

Zachwycali go zawsze budowle zamkowe i warownie, wiekowe budynki uniwersyteckie, w pewnym stopniu również zabudowania pałacowe. Odwiedzał też chętnie zabytkowe cmentarze. W nich odnajdywał ducha historii, to one symbolizowały ciągłość pokoleń i tradycyjne wartości niezwykle cennie przez Jacka Rychlewskiego.

Przejawiał też norwidowską troskę o to, by „odpowiednie dać rzeczy słowo”, i dlatego szczególnie raziły go nadużycia w tym względzie, dość powszechnie spotykane w recenzjach.

Emocjonalnie był silnie związany z przyrodą. Od najmłodszych lat, najpierw wspólnie z rodzicami i rodzeństwem, a później w gronie najbliższej rodziny, spędzał wakacje na łonie przyrody. W okresie młodości towarzyszyli mu na górskich szlakach, na jeziorach i morskich wybrzeżach stali się „przyjaciele od zawsze”. Okazją do częstych spotkań w tym gronie była również gra w brydża, spotkania towarzyskie, dyskusje światopoglądowe. Z biegiem lat do grona „przyjaciół od zawsze” dołączyły ich żony.

W okolicach Rogoźna, w kompleksie lasów bukowych otaczających jezioro Nienawiskie, Jacek Rychlewski wybudował domek letniskowy, w którym pracował i wypoczywał. Chętnie spędzał tam wolny czas, a piękno natury i panujący w okolicy spokój były dla niego wytchnieniem od codziennych spraw i natchnieniem do pracy naukowej. Miejscem szczególnie przez niego ulubionym był stromy brzeg jeziora, gęsto porośnięty drzewami i krzewami. Wielokrotnie z jego ust padały

Fot. 29. Przyjaciele „od zawsze” z żonami. Od lewej: Wojciech Kłafkowski, Małgorzata Kłafkowska, Jan Węglarz, Bolesław Skorupski, Danuta Chałupka, Witold Chałupka, Urszula Rychlewska, Jacek Rychlewski

słowa zachwytu na widok zielonej ściany lasu schodzącej do jeziora i odbijającej się w jego wodach. Właśnie ten krajobraz posłużył jako inspiracja artystyczna do projektu okładki niniejszej książki. Świetnie pływał, a w sezonie letnim kąpiele rodzinne w jeziorze odbywały się dwa razy dziennie. Po takim wysiłku można było pozwolić sobie na kawałek ciepłej szarlotki, z jabłkami z własnej jabłoni.

Fot. 30. Zjazd rodzinny w „Jolencinie” w 1996 r.

Oddany nauce Jacek Rychlewski znajdował również czas dla rodziny. Otaczał opieką najbliższych, interesował się ich stanem zdrowia i osiągnięciami zawodowymi, dbał o zapewnienie dobrego standardu życiowego. Chętnie znajdował czas na uczestnictwo i organizację spotkań rodzinnych. Jedno z tych większych i niezapomnianych odbyło się we wrześniu 1996 roku w „Jolencinie” pod Warszawą.

Fot. 31. Składanie wieńca przy Poznańskich Krzyżach w czasie obchodów dwudziestolecia powstania „Solidarności”, czerwiec 2000 r.

Był członkiem NSZZ „Solidarność”, nieprzerwanie od czasu powstania tej organizacji w 1980 roku. Angażował się wydatnie w jej działalność w latach dziewięćdziesiątych. Skupiał się na tych polach działalności związkowej, które były mu bliskie i na których dobrze się znał, a mianowicie na mechanizmach funkcjonowania nauki w Polsce i na ustawodawstwie dotyczącym szkolnictwa wyższego i nauki. Jacek Rychlewski pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Komisji Zakładowej „Solidarności” w UAM oraz był członkiem Krajowej Sekcji Nauki przy NSZZ „Solidarność”. Wielokrotnie przewodniczył krajowym i regionalnym obradom NSZZ „Solidarności” i Akcji Wyborczej „Solidarność”. W uznaniu wysiłku i zaangażowania Jacka Rychlewskiego sztandar NSZZ „Solidarność” towarzyszył mu w Jego ostatniej drodze i we wszystkich uroczystościach pogrzebowych.

7. Nagrody

W roku 1984 Jacek Rychlewski otrzymał nagrodę indywidualną Polskiego Towarzystwa Chemicznego za serię siedmiu prac na temat dokładnych obliczeń tak zwanych właściwości molekularnych drugiego rzędu dla cząsteczki wodoru i jego izotopów w stanach podstawowych i w stanach wzbudzonych.

Nagrodę Indywidualną Ministra Edukacji Narodowej za cykl publikacji dotyczących struktury i własności molekularnych cząsteczki wodoru w stanach wzbudzonych Jacek Rychlewski uzyskał w 1989 roku.

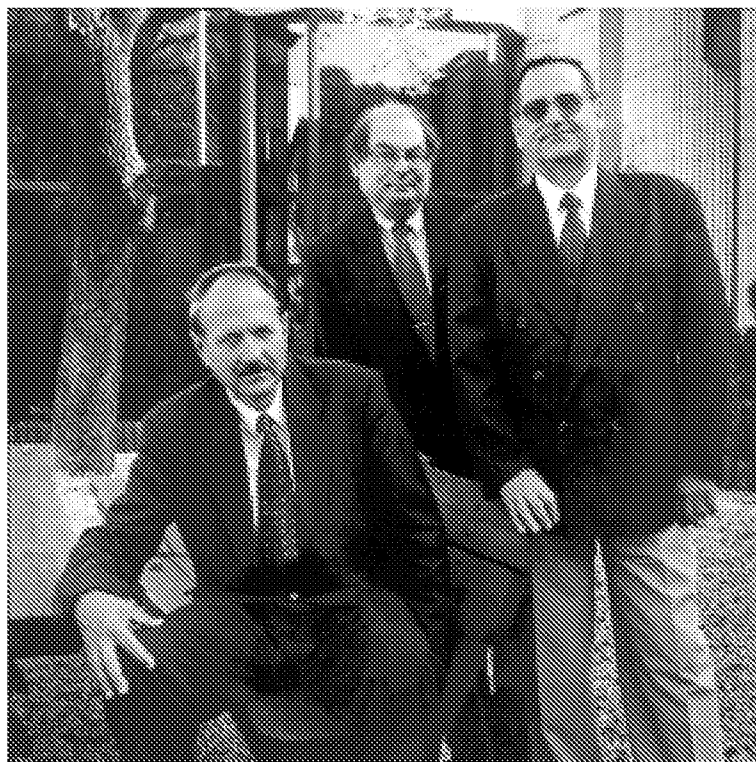
Fot. 32. Prof. Osman Achmatowicz wręcza Jackowi Rychlewskiemu Nagrodę Indywidualną PTCh w Auli Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Jest również laureatem Nagrody Naukowej Miasta Poznania. Nagrodę tę otrzymał wspólnie z prof. Janem Węglarzem i dr inż. Maciejem Stroińskim w dowód uznania za stworzenie Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego. Wręczenie nagrody przez Przewodniczącą Rady Miejskiej Jadwigę Rotnicką odbyło się 29 czerwca 1995 roku, w dniu patronów Poznania, św. Piotra i Pawła, na uroczystej sesji Rady Miejskiej miasta Poznania w Ratuszu, w sali Odrodzenia. W tej uroczystej sesji wzięli udział radni miasta Poznania, burmistrzowie miast zaprzyjaźnionych z Poznaniem, przedstawiciele korpusu dyplomatycznego, ludzie nauki i kultury, dowódca garnizonu stacjonującego w Poznaniu oraz komendanci policji i straży pożarnej.

Fot. 33. Uznanie mieszkańców rodzinnego miasta jest dla każdego przedmiotem szczególnej satysfakcji

Fot. 34. Laureaci Nagrody Naukowej Miasta Poznania przed gmachem Poznańskiego Ośrodka Nauki. Od lewej: Jan Węglarz, Maciej Stroiński, Jacek Rychlewski

II. Uroczystości żałobne na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

1. Posiedzenie Senatu i Rady Wydziału Chemii UAM

W małej auli UAM, w sali Jana Lubrańskiego, odbyło się 3 czerwca 2003 roku uroczyste posiedzenie Senatu i Rady Wydziału Chemii UAM dla uczczenia pamięci prof. Jacka Rychlewskiego. Uroczystość tę otworzył i przewodniczył jej prof. Bogdan Walczak, prorektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Po wystąpieniu Prorektora przemawiali profesorowie Grzegorz Schroeder, Jerzy Konarski, Jan Węglarz oraz dr Marcin Hoffmann. Na zakończenie posiedzenia głos zabrał ponownie prof. Bogdan Walczak. Tekst ich przemówień publikujemy poniżej.

2. Przemówienia

*BOGDAN WALCZAK**

Otwieram nadzwyczajne posiedzenie Senatu i Rady Wydziału Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza poświęcone uczczeniu pamięci zmarłego 27 maja 2003 roku św. pamięci prof. dr. habilitowanego Jacka Rychlewskiego,

- profesora zwyczajnego Wydziału Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza,
- kierownika Zakładu Chemii Kwantowej,
- wieloletniego Przewodniczącego Rady Użytkowników Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego,
- członka Rady Informatyki przy Prezesie Rady Ministrów w latach 1998–2001,
- członka Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność”.

* Prorektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, profesor filologii polskiej w Instytucie Filologii Polskiej UAM.

Zmarły był wybitnym, o światowej renomie uczonym i zasłużonym nauczycielem akademickim, autorem wielu doniosłych publikacji z zakresu chemii kwantowej, które wyznaczały kierunki rozwoju tej dziedziny nauki.

Proszę o powstanie i uczczenie pamięci Zmarłego minutą ciszy.

GRZEGORZ SCHROEDER*

Każda śmierć pozostawia wokół pustkę; są jednak takie osoby, których odejście jest dla nas szczególnie bolesne. Wieczorem 27 maja dotarła do nas tragiczna wiadomość, że serce jednego z najwybitniejszych profesorów Wydziału Chemii Uniwersytetu w Poznaniu niespodziewanie przestało odmierzać swoim rytmem czas otrzymany od losu. Profesor pozostawił swoich współpracowników, doktorantów, studentów, dając im jeszcze kilka godzin wcześniej ostatnie zadania, wytyczając kierunki pracy i dyskutując o ostatecznej wersji przygotowywanej książki.

Profesor Jacek Rychlewski urodził się 26 września 1947 roku w Poznaniu. Po ukończeniu najlepszego w mieście Liceum nr I im. Karola Marcinkowskiego, jako finalista olimpiady chemicznej, rozpoczął w 1965 roku studia na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii z zakresu chemii, a w rok później z zakresu matematyki. Tytuł magistra matematyki otrzymał w 1969, a chemii – w 1970 roku. W tymże samym roku na stałe związał się z naszym Uniwersytetem.

W latach 1971–1974 okres jego asystentury został przerwany urlopem naukowym dla odbycia studiów doktoranckich na Uniwersytecie Warszawskim pod kierunkiem wybitnego teoretyka prof. Włodzimierza Kołosa. Pracę doktorską obronił w styczniu 1975 roku.

Doskonała znajomość matematyki oraz chemii spowodowała, że prof. Rychlewski w całości zwrócił swoje zainteresowania naukowe w kierunku chemii teoretycznej i chemii kwantowej. Komputer był jego najważniejszym narzędziem pracy. Osobowość Profesora spowodowała, że szybko zgromadził wokół siebie grupę osób zafascynowanych tą dziedziną chemii. W 1985 roku uzyskał na naszym wydziale stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie chemii teoretycznej, a w 1992 roku otrzymał tytuł profesora nauk chemicznych. Grupa naukowa prof. Jacka Rychlewskiego powiększyła się na tyle, że w 2000 roku powołano nowy Zakład Chemii Kwantowej. Profesor został jego kierownikiem.

Chemia kwantowa stanowi potężne narzędzie badawcze, szeroko wykorzystywane zarówno w badaniach teoretycznych, jak i eksperymentalnych. Doskonale o tym wiedział prof. Jacek Rychlewski, jednak aby te dziedziny nauki rozwijać i stosować na co dzień, oprócz gruntownej wiedzy matematycznej i chemicznej należało dysponować potężnymi mocami obliczeniowymi.

Zapewnienie polskim naukowcom sprawnego systemu komputerowego to idea, której realizacji podjął się Profesor. Był współautorem programu KBN: *Pionier: Polski Internet Optyczny – zaawansowane aplikacje, usługi i technologie dla społeczeństwa informatycznego*. Zaangażowanie prof. Jacka Rychlewskiego

* Profesor i dziekan Wydziału Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, kierownik Zakładu Chemii Supramolekularnej, kierownik Środowiskowego Laboratorium Uniwersyteckiego Aparatury Chemicznej.

Fot. 35. Uroczyste posiedzenie Senatu UAM – moment uczczenia pamięci zmarłego Jacka Rychlewskiego. W pierwszym rzędzie stoją: żona i syn Zmarłego oraz prof. Stefan Jurga

Fot. 36. Żałobne posiedzenie Senatu UAM. Przemawia Dziekan Wydziału Chemii, prof. Grzegorz Schroeder. W głębi prorektor prof. Bogdan Walczak

w komputeryzację kraju spowodowało, że został powołany w latach 1998–2001 na doradcę ministra nauki i przewodniczącego KBN w jednej osobie oraz na członka Rady Informatyki przy Prezesie Rady Ministrów. W tym okresie powstało w Poznaniu Centrum Superkomputerowo-Sieciowe. Profesor w 1993 roku został wybrany przewodniczącym Rady Użytkowników i funkcję tę pełnił do dnia przedwczesnej śmierci.

Centrum na stałe wpisało się w historię Poznania, a przewodniczący Rady wniósł ogromny wkład nie tylko w udostępnienie komputerów dużej mocy

społeczności Wielkopolski, ale również stworzył szansę prowadzenia zaawansowanych obliczeń w swoim mieście naukowcom z całej Polski.

Za swoją działalność otrzymał w 1994 roku zespołową Nagrodę Miasta Poznania za inicjatywę utworzenia Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciorowego, a także za opracowanie założeń merytorycznych i organizacyjnych oraz projektu Centrum. Zrealizowanie jego wizji – szeroko dostępny, szybki komputer dla nauki i zainteresowanych grup społecznych – jeszcze wiele lat będzie nam służyło i przypominało o wybitnej osobowości Profesora.

Zmarły był wybitnym, światowej klasy uczonym, autorem wielu znaczących publikacji z zakresu chemii kwantowej, które wyznaczyły nowe kierunki w rozwoju tej dziedziny nauki. Stworzył i kierował międzynarodową grupą roboczą w ramach programu COST, prowadząc badania pod nazwą *Molecular structure and dynamics*. W skład grupy wchodził naukowcy z Niemiec, Holandii, Słowacji, Norwegii, USA oraz Polski. Grupa ta zakończyła swoje działania ogromnym sukcesem, publikując w latach 1998–2002 ponad sto prac naukowych, pokazując nowe zastosowania funkcji skorelowanych dla badania szerokiego kręgu układów, od dwuelektronowych aż do związków o znaczeniu katalitycznym, zawierających ciężkie atomy.

Profesor Jacek Rychlewski był pomysłodawcą i redaktorem wydawnictwa „Computational Methods in Science and Technology”.

Zmarły był wybitnym i wymagającym nauczycielem akademickim. Wokół swojej osoby gromadził liczną grupę studentów i doktorantów, którym wyznaczał ambitne zadania nie tylko z chemii, ale również z matematyki, wiedząc, że połączenie tych dziedzin jest niezbędne do rozwiązywania problemów chemii teoretycznej i kwantowej.

W ostatnich dniach nauka polska i światowa straciła wybitną osobowość, Wydział Chemii UAM – Profesora i Przyjaciela, a studenci – szanowanego i cenionego nauczyciela akademickiego.

Nie spotkamy Ciebie, podążającego korytarzami Collegium Chemicum, jednak Twoje dzieło, Twoje równania czy najdokładniejsze na świecie obliczenia dla cząsteczki wodoru będą znane, a idee będą realizowane przez liczną grupę uczniów i współpracowników. Pamięć o Tobie, Drogi Profesorze, pozostanie w naszych sercach, jak również w pracach i wśród osiągnięć Twoich uczniów.

Niech Bóg Ciebie prowadzi do najpiękniejszych obszarów naszego wszechświata.

*JERZY KONARSKI**

EXEGI MONUMENTUM

Magnificencjo Rektorze, Szanowna i Czcigodna Rodzino, Wysoki Senacie, Panie i Panowie.

Te słowa wybitnego łacińskiego poety cisną się na usta, gdy uświadomimy sobie, że nasz Kolega profesor zwyczajny doktor habilitowany Jacek Rychlewski stał się cząstką wieczności. To zmusza do refleksji tych, którzy zostali z tej strony, tych, którzy jeszcze nie tak dawno dyskutowali z nim, spierali się z nim, słuchali go.

* Profesor Wydziału Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, kierownik Zakładu Chemii Teoretycznej.

Profesor Jacek Rychlewski po ukończeniu studiów z chemii i matematyki na naszym Uniwersytecie, po rocznej pracy jako asystent, przeniósł się do Warszawy do grupy prof. Kołosa, u którego rozpoczął studia doktoranckie. Po trzech latach przedstawił pracę doktorską *Oddziaływania pomiędzy stanami $B^1\Sigma_u^+$ i $C^1\Pi_u^+$ w cząsteczce H_2* . Ta pierwsza praca zwróciła na niego uwagę środowiska polskiej chemii kwantowej i teoretycznej, gdyż wykazała jego dojrzałość naukową i rzadko spotykaną umiejętność ostrego widzenia skomplikowanych zagadnień.

To zainteresowanie środowiska przerodziło się w przekonanie o olbrzymich możliwościach naszego Kolegi po opublikowaniu przez niego w najbardziej prestiżowym czasopiśmie świata z zakresu fizyki, jakim jest „Physical Review Letters”, w 1989 roku pracy wykazującej, że cząsteczka wodoru H_2 w pobudzonym stanie trypletowym posiada podwójne minimum w potencjale. Ta praca zmusiła środowisko naukowe świata do zupełnie innego spojrzenia na strukturę elektronową dwuelektronowego układu. Praca ta przez jakiś czas była najczęściej cytowaną i analizowaną w środowisku chemii kwantowej. Bo jeżeli układ dwuelektronowy posiada takie możliwości, to czego można spodziewać się po układach wieloelektronowych, a co nas jeszcze czeka przy analizie układów makromolekularnych, takich jak białka czy kwasy nukleinowe.

Profesor Rychlewski został jednak wierny filozofii leżącej u podstaw badań naukowych prof. Kołosa to znaczy obliczeń *ab initio*, a więc takich, w których nie korzysta się z danych eksperymentalnych, ale je oblicza ze stałych elementarnych i tak dokładnie, jak na to pozwala teoria, a następnie teoretycznie przewidziane wartości obliczanych wielkości, porównuje się z danymi doświadczalnymi.

Dalsze jego prace podejmowały bardzo trudne zagadnienia, takie jak własności elektrooptyczne małych cząsteczek czy zależności tych wielkości od natężeń zewnętrznych pól magnetycznych czy elektrycznych.

Jednak nie te badania wyniosły go na pierwsze miejsce, a nie jest to zwrot grzecznościowy, wśród chemików kwantowych zajmujących się małymi cząsteczkami. Otóż w latach siedemdziesiątych uświadomiono sobie, że metoda Kołosa–Wolniewicza ma istotne ograniczenie, gdyż może być jedynie stosowana do układów dwuelektronowych. Użycie jej do układów wieloelektronowych nie dawało oczekiwanych dobrych rezultatów. Problem był szalenie trudny i wielokrotne próby jego atakowania nie przynosiły spodziewanych dobrych rezultatów i kończyły się niepowodzeniem. Pozytywny wynik po raz pierwszy osiągnął prof. Rychlewski, który zaproponował całkowicie oryginalne podejście do tego zagadnienia, oparte o skorelowane funkcje Gaussa. Był to przełom, który otworzył zupełnie nowy rozdział badań nad układami wieloelektronowymi. Grupa badawcza prof. Jacka Rychlewskiego, publikując prace z zastosowaniem tego podejścia, stała się najbardziej widoczna w chemii kwantowej w świecie. Badania prof. Rychlewskiego i jego grupy zostały zauważone w NASA, NIST i wielu instytucjach potrzebujących teoretycznych standardów w astronomii, spektroskopii, fizyce jądrowej. Można było wreszcie bez najmniejszej wątpliwości odpowiedzieć na pytanie o to, czy istnieje dimer helu, czy mamy stabilne układy czteroelektronowe itp. Otworzony został nowy etap w badaniach mikroświata. Zawdzięczamy go naszemu koledze prof. Jackowi Rychlewskiemu. To był początek nowego ujęcia podejścia *ab initio*, podejścia, które stało się szalenie modnym i użytecznym

narzędziem badań mikroświata i jego struktur. Otrzymano szereg interesujących i ważnych wyników, które innymi metodami nie były możliwe do uzyskania. Prowadzone badania przy użyciu ujęcia prof. Rychlewskiego prowadzone są w wielu miejscach na świecie, zawsze prowadząc do zgodności teorii z doświadczeniem. Nie waham się nazwać tej metody metodą przełomową w badaniach struktur molekularnych na tym poziomie, na którym możemy uzyskać wiarygodne wyniki doświadczalne. Jest to zasługa naszego Kolegi prof. Jacka Rychlewskiego, że możemy mieć nadzieję, i to uzasadnioną, na rozwiązanie szeregu nierozwiązanych dotychczas zagadnień.

Magnificencjo Rektorze, Czcigodna Rodzino, Wysoki Senacie, Panie i Panowie.

Każde życie pracowite jest piękne. Każda praca, dobra praca, niesie radość. Życie naszego Kolegi było i pracowite, i oddane prawdzie, którą ukochał ponad wszystko, której służył. No cóż, wybrańcy bogów umierają młodo. Wieczny odpoczynek po tak pracowitym, choć krótkim życiu, racz mu dać Panie.

NON OMNIS MORIAR

JAN WĘGLARZ*

Panie Rektorze, Droga Rodzino Zmarłego, Panie Dziekanie, Szanowni Państwo,

W tym wystąpieniu pragnę oddać cześć Śp. Profesorowi Jackowi Rychlewskiemu w imieniu Prezydium, członków korporacji i pracowników jednostek naukowych Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu, a w szczególności pracowników Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN, w tym afiliowanego przy nim Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego.

Domeną pracy naukowej Jacka Rychlewskiego była chemia kwantowa. Idąc dalej, były to obliczenia *ab initio*, a więc wymagające adekwatnych modeli teoretycznych badanych układów. Łączył zatem w swej pracy dwie ukochane przez siebie już od studiów dyscypliny – chemię i matematykę, i tę trzecią, która przyszła w jego życiu później, gdy pojawiły się komputery mogące sprostać Jego wymaganiom, czyli informatykę. Istotą wszystkich nauk obliczeniowych (computational sciences) jest twórcze połączenie wiedzy o obiekcie badań z myśleniem algorytmicznym, uwzględniającym zarazem stronę numeryczną i obliczeniową. Twórcze, to znaczy nie sekwencyjne: najpierw model, a potem algorytm, ale równoległe: taki model, który maksymalnie uwzględnia, a raczej odzwierciedla, naturę informatyczną problemu, i to zarówno od strony algorytmicznej, jak i od strony istniejącego instrumentarium obliczeniowego. W myśleniu tym był w odniesieniu do chemii obliczeniowej prekursorem w Poznaniu, w odniesieniu do układu dwuelektronowego – jednym z prekursorów w Polsce, a w odniesieniu do zastosowania skorelowanych funkcji Gaussa do układów wieloelektronowych – w skali światowej.

Z tego myślenia wynikała też naturalnie Jego aktywność w podjęciu idei utworzenia Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego i doprowadzenia do jej realizacji. Rozumiał również od początku, że realizacja tej idei wymaga skupienia wokół niej najlepszych sił i struktur organizacyjnych, niezależnie od

* Profesor Politechniki Poznańskiej, członek rzeczywisty PAN, prezes Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu.

ich afiliacji. A trzeba dodać, że nie było to bynajmniej rozumienie powszechne, a w Jego wypadku wymagało nawet odwagi. Ale przecież odwaga, a także upór i determinacja są niezbędne dla realizacji wielkich celów.

Profesor Jacek Rychlewski podjął później także inny wielki cel: budowy – w ramach programu PIONIER, którego był współautorem – polskiego internetu optycznego, czyli krajowej sieci naukowej na własnych (nauki) włóknach światłowodowych. Realizacji tego dzieła już nie doczekał, ale, mimo różnych trudności, doprowadzimy je do końca, motywowani dodatkowo pamięcią o Nim, której niech będzie cześć.

*MARCIN HOFFMANN**

Nagłe odejście prof. Jacka Rychlewskiego było dla nas wszystkich wielkim szokiem i pogrążyło nas w głębokim żalu spowodowanym stratą wspaniałego człowieka, wybitnego naukowca, inspirującego i troskliwego opiekuna naukowego. To dotkliwy cios dla nauki, i to nie tylko polskiej, nie tylko europejskiej. Dotkliwy cios nie tylko dla chemii kwantowej, tak ukochanej przez prof. Jacka Rychlewskiego.

To niepowetowana strata dla każdego z nas, którzy jako nieliczni wybrańcy mieliśmy szczęście z prof. Jackiem Rychlewskim pracować, pod jego opieką naukową wzrastać i doskonalić się. Jego nagła, nieprzewidziana śmierć podczas pracy naukowej nad przygotowywaną przez niego książką odebrała go bezpowrotnie całemu środowisku naukowemu i wszystkim jego studentom. Jestem pewny, że starania prof. Jacka Rychlewskiego o dobro i rozwój nauki w Poznaniu (że wspomnę tylko zasługi przy budowie uznanego w świecie Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego czy budowie akademickiej szybkiej sieci internetu optycznego), o dobro i rozwój naszego Uniwersytetu są nam wszystkim znane i nie trzeba ich szczegółowo wymieniać. Tym bardziej więc zdajemy sobie wszyscy sprawę, że Jego odejście jest dla nas okrutnym ciosem. My, Jego uczniowie, każdą cząstką swojego jestestwa czujemy teraz, że nie możemy Pana Profesora zawieść, że spoczywa na nas ogromna odpowiedzialność, by kontynuować rozpoczęte prace i badania, a co jeszcze ważniejsze, krzewić i kultywować idee prof. Rychlewskiego. Bo wiemy doskonale, że będą nam stale towarzyszyć. Bo wiemy doskonale, że choć fizycznie odszedł od nas, to Jego idee na zawsze pozostaną w nas żywe.

*BOGDAN WALCZAK***

Zamykam posiedzenie Senatu i Rady Wydziału Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza poświęcone uczczeniu pamięci prof. Jacka Rychlewskiego. Tym wszystkim, których Jego śmierć dotknęła najgłębiej i najboleśniej, pragnę w imieniu Jego Magnificencji Rektora naszego Uniwersytetu, prof. Stanisława Lorenca, który

* Doktor, adiunkt w Zakładzie Chemii Kwantowej Wydziału Chemii UAM.

** Prorektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, profesor filologii polskiej w Instytucie Filologii Polskiej UAM.

nie może dzisiaj być tutaj z nami, oraz w imieniu władz uczelni złożyć z głębi serca płynące wyrazy współczucia. Kondolencje to etymologicznie „współodczuwanie bólu, wspólnota w bólu”. W bólu i smutku łączy się dzisiaj cała nasza społeczność akademicka. Niechaj ten ból choć w części złagodzi świadomość tego, że świętej pamięci prof. Jacek Rychlewski *non omnis mortuus est* – nie całkiem umarł, gdyż żyje i żyć będzie w naszych sercach i w dziele swojego życia.

3. Kondolencje

Przedwczesna i niespodziewana śmierć prof. Jacka Rychlewskiego odbiła się głośnym echem zarówno w gronie przyjaciół Zmarłego, jak i w środowisku naukowym. Poniżej publikujemy kondolencje nadesłane zarówno na ręce Rektora i Dziekana Wydziału Chemii UAM, jak też przesłane na ręce rodziny. Kondolencje miały różną formę. Były to listy, fakсы, kondolencje przesłane drogą elektroniczną, telefoniczną, wreszcie bardzo liczne kondolencje przekazywane bezpośrednio (ustnie) członkom najbliższej rodziny. Poniżej publikujemy większość kondolencji przesłanych w formie pisemnej.

Kondolencje przekazane na ręce Rektora UAM

Warszawa, 2003-05-30

Jego Magnificencja Rektor
Prof. Stanisław Lurenc
i Senat
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu
Fax (0...61) 829 44 44

Magnificencjo, Wysoki Senacie.

Łącząc się z Waszą Magnificencją, Senatem oraz całą Społecznością
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w bólu i żałobie po zgonie

Śp. prof. Jacka Rychlewskiego,

profesora wydziałowego UAM,
byłego doradcy Ministra Nauki – Przewodniczącego Komitetu Badań Naukowych

przesyłam wyrazy głębokiego współczucia i szczerego żalu.

Nauka polska utraciła w Znasłym wybitnego uczzonego i zasłużonego
nauczyciela akademickiego.

Cześć Jego pamięci!

Będę zobowiązany za przekazanie serdecznych wyrazów współczucia
Rodzinie Znasłego.

Z wyrazami szacunku

Warszawa, 29 maja 2003.

P R E Z E S

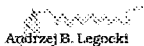
Jego Magnificencja
Prof. dr hab. Stanisław Lorenc
Rektor
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Magnificencjo, Wielce Szanowny Panie Rektorze,

Pograżony w wielkim smutku pragnę przekazać na Pana ręce dla całej społeczności Uniwersytetu wyrazy najgłębszego żalu z powodu niespodziewanej śmierci prof. dr hab. Jacka Rychlewskiego.

Nieubłagana śmierć wyrwała z naszego grona wspaniałego Człowieka i Uczonego oddanego bez reszty nauce, którą traktował jako swoją misję pełnioną na rzecz całego środowiska akademickiego. Profesor Jacek Rychlewski pozostał w naszej pamięci jako człowiek niezwykle wrażliwości i dobroci, który nieustannie nas ujmował swą bezinteresownością i skromnością zaraza. Wywodził się z jednej z najwybitniejszych szkół chemii teoretycznej i był jednym z architektów infrastruktury informacyjnej w naszym kraju.

Zachowamy w naszych sercach Jego sylwetkę ujmującą swą wielką prawością. Zachowamy też w pamięci wszystkie te wartości głębokie, za którymi się nieustannie opowiadał i które Mu przyświecały w całej naukowej drodze.

Andrzej B. Legnicki

**KRAJOWA SEKCJA NAUKI
NSZZ "SOLIDARNOSC"**
ul. Waryńskiego 12, pok. A 221
00-631 WARSZAWA
tel./fax (0-22) 825-73-63, tel. (0-22) 680-88-78
e-mail: ksn@interia.pl
<http://www.solidarnosc.org.pl/~ksn>

Warszawa, dn. 2 czerwca 2003 r.

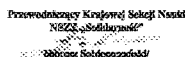
J.M. Rektor
Prof. zw. dr hab. Stanisław Lorenc
Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu

Szanowny Panie Rektorze,

Z głębokim żalem przyjęliśmy wiadomość o nagłej śmierci Prof. dr hab. Jacka Rychlewskiego, wybitnego uczonego w dziedzinie chemii kwantowej, znakomitego nauczyciela akademickiego.

Prof. Jacek Rychlewski należał do NSZZ „Solidarność” od powstania Związku w 1980 roku. Był niezwykle aktywnym działaczem naszego Związku, a w ostatniej kadencji był członkiem Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”. Jako członek Komisji ds. Organizacji i Finansowania Nauki wniósł poważny wkład do działalności tej Komisji, biorąc czynny udział w opracowaniu podstaw prawnych funkcjonowania zarobnictwa wyższego i nauki.

Składamy wyrazy współczucia całej społeczności akademickiej i prosimy Waszą Magnificencję o przekazanie wyrazów współczucia i solidarności Rodzinie Profesora.

Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”

Przewodniczący

**REKTOR
AKADEMII EKONOMICZNEJ
W POZNANIU**

Poznań, dnia 30 maja 2003 r.

Jego Magnificencja
Prof. dr hab. Stanisław Lorenc
Rektor
Uniwersytetu im. A. Mickiewicza
w Poznaniu

Magnificencjo,

z wielkim żalem przyjęliśmy wiadomość o zgonie

prof. zw. dra hab. Jacka Rychlewskiego

wybitnego badacza i autora wielu cennych publikacji z dziedziny chemii kwantowej, które wyznaczyły kierunki jej rozwoju.

Wraz ze zgonem prof. zw. dra hab. Jacka Rychlewskiego nauka polska straciła znakomitego, o światowej renomie uczonego, zasłużonego nauczyciela akademickiego oraz wychowawcę wielu pokoleń młodzieży akademickiej.

W imieniu własnym, Senatu i społeczności akademickiej Akademii Ekonomicznej w Poznaniu przekazuję Waszej Magnificencji oraz Senatowi Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza wyrazy szczerego współczucia.

Rektor i Senat
Akademii Ekonomicznej
w Poznaniu

AKADEMIA EKONOMICZNA
im. Karola Marcinkowskiego
w Poznaniu

REKTOR
Prof. dr hab. Grzegorz H. Bręborowicz

Poznań, dnia 29.05.2003 r.

Pan
prof. dr hab. Stanisław LORENC
R e k t o r
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Szanowny Panie Rektorze,

Z ogromnym żalem społeczność akademicka Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu przyjęła wiadomość o śmierci prof. dr hab. Jacka Rychlewskiego, wybitnego, o światowej renomie uczonego, autora wielu doniosłych publikacji z zakresu chemii kwantowej, które wyznaczyły kierunki rozwoju tej dziedziny nauki.

Z poważaniem

REKTOR

prof. dr hab. Grzegorz H. Bręborowicz

AKADEMIA MUZYCZNA
im. IGNACEGO JANA PADEREWSKIEGO
W POZNANIU

ul. Św. Marcina 87
61-808 Poznań
tel. 853-67-55 (sekretariat)
tel. 856-89-08 (centrala)
fax 853-66-76

Poznań, 29 maja 2003 r.

J. M. Rektor
prof. dr hab. Stanisław Lorenc
Senat
Uniwersytetu im. A. Mickiewicza
w Poznaniu

Z głębokim żalem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

Ś † P

prof. dr. hab. Jacka Rychlewskiego,

Kierownika Zakładu Chemii Kwantowej,
Wieloletniego Przewodniczącego Rady Użytkowników
Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego,
wybitnego uczonego i zasłużonego nauczyciela akademickiego

W Zmarłym straciliśmy wybitnego naukowca, który żył sprawami nauki i dla nauki. Z szacunkiem pochylamy się nad Jego dokonaniem i myślami jesteśmy ze wszystkimi Mu bliskimi.

Rektor i Senat
Akademii Muzycznej
im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu

AKADEMIA MUZYCZNA
im. Ignacego Janusza Paderewskiego
w Poznaniu
* * * * *

Senat
prof. dr hab. Stanisław Lorenc
Rektor
Uniwersytetu im. A. Mickiewicza
w Poznaniu

Z głębokim żalem przyjęliśmy wiadomość o śmierci wybitnego uczonego i zasłużonego nauczyciela akademickiego

Prof. dr. hab. Jacka Rychlewskiego

Kierownika Zakładu Chemii Kwantowej i Zakładu Nauk o Muzyce
Wieloletniego Przewodniczącego Rady Użytkowników
Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego
w Poznaniu

AKADEMIA MUZYCZNA
im. Ignacego Janusza Paderewskiego
w Poznaniu
* * * * *

AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH W POZNANIU

REKTORAT
Al. Wolności 26, 60-997 Poznań, tel: +48 61 825 22 21, 855 14 21 fax: +48 61 822 60 92, e-mail: office@ap.poznan.pl, Internet:
<http://www.ap.poznan.pl>

Poznań, dnia 29.05.2003r.

Jego Magnificencja
REKTOR
prof. dr hab. Stanisław Lorenc
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Spółeczność Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu z głębokim żalem przyjęła wiadomość o śmierci zasłużonego dla Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza i środowiska akademickiego *prof. dr hab. Jacka Rychlewskiego*.

Nauka polska straciła niezwykle wybitnego uczonego, zasłużonego nauczyciela akademickiego, autora wielu doniosłych publikacji z zakresu chemii kwantowej, które wyznaczyły kierunek rozwoju tej dziedziny nauki, zasłużonego dydaktyka, prawego człowieka i przyjaciela.

Akademia Sztuk Pięknych w Poznaniu łączy się w żalu i żalobie z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza.

Z wyrazami szacunku

REKTOR
Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu

prof. Wojciech Miller

REKTOR
AKADEMII WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
im. Eugeniusza Piaseckiego
ul. Królowej Jadwigi 27/33, 61-571 Poznań
tel.: (0 61) 825 81 85, 852 67 67 fax: (0 61) 822 00 97, 833 00 38

2 czerwca 2003r.

Poznań, dnia _____

Jego Magnificencja
prof. dr hab. STANISŁAW LORENC
Rektor
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

W imieniu własnym, Senatu i całej społeczności Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu wyrażam głęboki żal i smutek z powodu śmierci

Prof. dr hab. JACKA RYCHLEWSKIEGO

wybitnego uczonego z zakresu chemii kwantowej, szanowanego i cenionego nauczyciela oraz wychowawcy młodzieży akademickiej.

REKTOR I SENAT
AKADEMII WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
im. EUGENIUSZA PIASECKIEGO W POZNANIU

40-045 POZNAŃ, PL. DR. SIEGONOWSKIEJ-CORNE 5 TEL. (0-61) 8333881 FAX (0-61) 8330510 e-mail: REKTOR@POL.POZNAN.PL

POLITECHNIKA POZNAŃSKA

REKTOR prof. dr hab. JERZY DEMBICZYŃSKI

Poznań, dnia 30 maja 2003 r.

J.M. Rektor
Uniwersytetu im. A. Mickiewicza
prof. dr hab. Stanisław LORENC
POZNAŃ

W imieniu społeczności akademickiej Politechniki Poznańskiej składamy
zerdeczne wyrazy współczucia z powodu śmierci

Prof. dr hab. Jacka RYCHLEWSKIEGO

profesora zwyczajnego Wydziału Chemii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu,
wybitnego naukowca, specjalisty w dziedzinie nauk chemicznych, w zakresie chemii
kwantowej. Żegnany światowej renomy uczonego, wspaniałego nauczyciela
akademickiego, wychowawcę młodzieży, przyjaciela i człowieka wielkiego serca.

Wraz z Naszym środowiskiem łączymy się w poczuciu wielkiej, niepowetowanej
straty.

CZEŚĆ JEGO PAMIĘCI!

Rektor i Senat
Politechniki Poznańskiej

AKADEMIA ŚWIĘTOKRZYSKA
im. Jana Kochanowskiego
INSTYTUT CHEMII

25-020 Kielce, ul. Chałębska 5

telefon 361-40-12, 361-60-11

tel./fax 361-49-42

e-mail: iche@pu.kielce.pl

Z głębokim żalem i smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

Ś.P.

Prof. dr hab. Jacka Rychlewskiego

W imieniu pracowników i Dyrekcji
Instytutu Chemii Akademii Świętokrzyskiej
Proszę przyjąć wyrazy szczerego współczucia i żalu.

Dyrekcja Instytutu Chemii
Prof. dr hab. inż. Zygfryd Witkiewicz

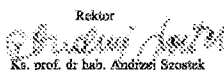
KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI
REKTOR

AL. RACIAWICKIE 14, 20-050 LUBLIN, SKR. POCZT. 125,
TEL. +88 81 4854120; 4854121, FAX +48 81 4454123, e-mail: rektorat@kul.lublin.pl
Znak: ...RKR-044/03... Lublin, data: ...2. SZESTYMA 2003 r.

Magnificencjo
Szanowny Panie Rektorze,

Katolicki Uniwersytet Lubelski z głębokim żalem przyjął wiadomość o śmierci Prof. Dr. hab. Jacka Rychlewskiego, ucznogo o światowej sławie, wybitnego specjalisty w dziedzinie chemii, autora licznych publikacji naukowych, wieloletniego Kierownika Zakładu Chemii Kwantowej Uniwersytetu im. A. Mickiewicza, Przewodniczącego Rady Użytkowników Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego, członka Rady Informatyki przy Prezesie Rady Ministrów, działacza NSZZ "Solidarność". Odejście Pana Profesora - cennego naukowca, oddanego nauczyciela i wychowawcy wielu pokoleń młodzieży - jest wielką stratą dla nauki polskiej i całego środowiska akademickiego.

Jego Magnificencji Pami Rektorowi, Dostojnemu Senatowi Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza oraz całej wspólnoty akademickiej składam w imieniu Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego szczere i z serca płynące kondolencje.

Rektor

Ks. prof. dr hab. Andrzej Szostek

Jego Magnificencja
Prof. Dr hab. Stanisław Lorenc
Rektor Uniwersytetu im. A. Mickiewicza
ul. Wszeźwskiego 1
61-712 Poznań

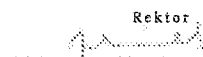
UNIWERSYTET OPOLSKI

Jego Magnificencja
Prof. dr hab. Stanisław LORENC
R e k t o r
Uniwersytetu Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Magnificencjo
Wielce Szanowny Panie Rektorze,

Proszę przyjąć w imieniu Senatu, kierownictwa Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii oraz całej wspólnoty akademickiej Uniwersytetu Opolskiego wyrazy głębokiego żalu i współczucia w związku ze śmiercią Pana Profesora Jacka RYCHLEWSKIEGO.

Środowisko uniwersyteckie Opola w osobie Pana Profesora Jacka RYCHLEWSKIEGO żegna znakomitego badacza nauk chemicznych, w tym przede wszystkim chemii kwantowej, zastosowań matematyki w chemii, wybitnego ucznogo i popularyzatora zagadnień związanych z chemią, matematyką i informatyką, aktywnie współpracującego z wieloma ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą, świetnego organizatora życia akademickiego, nauczyciela wielu pokoleń studentów, Osobę o wielkich zasługach i równie wielkim autorytecie.

Rektor

dr hab. Józef Musielok, prof. UO

UNIWERSYTET ŚLĄSKI W KATOWICACH
REKTOR

Wrocław, 2 czerwca 2003
021.1440/2003

Wzrost Magnificencjo Rektora
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
prof. dr hab. Stanisław Lorenc
Katowice

Magnificencjo Rektorze,
Wzrost Szanowny,

Wzrost z głębokim żalem i smutkiem dowiedziałem się o śmierci Pana Profesora Jacka Rychlewskiego, wybitnego uczonego polskiej Uczelni.

Pana Profesora ceniłem szczególnie za jasność postępowania w trudnych sytuacjach, jego wieloletnią i owocną współpracę z polską nauką i społeczeństwem, jego wieloletnią i owocną współpracę z międzynarodową społecznością naukową, a także jego wieloletnią służbę i pracę na rzecz Uniwersytetu Śląskiego.

Wzrost z głębokim żalem i smutkiem dowiedziałem się o śmierci Pana Profesora Jacka Rychlewskiego, wybitnego uczonego polskiej Uczelni.

Łączę wyrazy szacunku.

Jan Jankowski
prof. dr hab. Zdzisław Jankowski

REKTOR
UNIWERSYTETU WROCŁAWSKIEGO

Wrocław, 30 maja 2003 r.

Pan
Prof. dr hab. Stanisław Lorenc
Rektor Uniwersytetu im. A. Mickiewicza
F O Z N A Ń

Magnificencjo, Szanowny Panie Rektorze,

Z wielkim smutkiem przyjąłem wiadomość o śmierci Pana Profesora Jacka Rychlewskiego, wybitnego uczonego polskiej Uczelni.

Wiadomość ta okryła żałobą całe środowisko akademickie, dla którego śmierć Pana Profesora Rychlewskiego jest ogromną i niepowetowaną stratą. Odziedziczył od nas człowieka prawy i zasłużony dla polskiej nauki, człowieka przyjazny światu i ludziom, autorytet moralny i naukowy.

W tym smutnym dniu chciałbym złożyć na ręce Pana Rektora, w imieniu społeczności akademickiej Uniwersytetu Wrocławskiego oraz swoim własnym, wyrazy najgłębszego współczucia.

Z poważaniem

Zdzisław Jankowski
Prof. dr hab. Zdzisław Jankowski
Rektor

UNIWERSYTEC ZIELONOGÓRSKI
ul. Podgórna 50
05-240 ZIELONA GÓRA

JM Rektor
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
Prof. dr hab. Stanisław Lorenc

Z głębokim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci Profesora Jacka Rychlewskiego, wybitnego i cenionego naukowca, wychowawcy wielu pokoleń młodzieży, a przede wszystkim niezwykłego człowieka.

W imieniu Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego, społeczności akademickiej oraz moim własnym składam wyrazy szczerego współczucia i żalu.

REKTOR
Stanisław Lorenc

Zielona Góra, 2 czerwca 2003

*Kondolencje przekazane na ręce Dziekana
Wydziału Chemii UAM*

WYDZIAŁ FIZYKI
UNIwersYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA

Poznań, 29.05.2003

Sz. Pan
Prof. dr hab. Grzegorz Schroeder
Dziekan Wydziału Chemii UAM

Wielce Szanowny Panie Dziekanie,

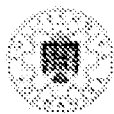
Z głęboki żalem przyjęliśmy wiadomość o śmierci Profesora Jacka Rychlewskiego
-- wybitnego chemika, wielce zasłużonego uczonego, człowieka w pełni sił twórczych.

Nauka polska i światowa poniosły niepowetowaną stratę.

W imieniu Rady Wydziału Fizyki UAM w Poznaniu i władz dziekańskich na ręce
Pana Dziekana przesyłam serdeczne wyrazy współczucia najbliższej Rodzinie Profesora i
Pracownikom Wydziału Chemii UAM.

Z poważaniem,

DZIEKAN
Wydziału Fizyki

Prof. dr hab. Andrzej Górecki

**POLITECHNIKA POZNAŃSKA
WYDZIAŁ TECHNOLOGII CHEMICZNEJ**

D Z I E Ę A N
ul. Piotrowo 3 60-965 POZNAŃ
tel. 061 6652351 fax 061 6652852
E-mail: office.dct@put.poznan.pl
http://www.fot.put.poznan.pl

Poznań, dnia 2 czerwca 2003 r.

Dziekan Wydziału Chemii
Uniwersytetu im. A. Mickiewicza
ul. Grunwaldzka 6
60-780 Poznań

Prof. dr hab. Grzegorz Schroeder

Na ręce Pana Dziekana przesyłam wyrazy szczerzego współczucia z powodu śmierci

PROF. dr hab. JACKA RYCHLEWSKIEGO

Wybitnego, światowej klasy uczonego i nauczyciela akademickiego, autora wielu znaczących publikacji z zakresu chemii kwantowej, kolegi z okresu studiów wielu naszych pracowników, konsultanta i kycyliwego rzeczownika naszych tematów badawczych.

CIEŚ JEGO PAMIĘCI !

w imieniu Rady Wydziału Technologii Chemicznej
i całej społeczności akademickiej Wydziału

Dziekan Wydziału

Professor Adam Voelkel

DZIEKAN
WYDZIAŁU
TECHNOLOGII
I NAUK O ŻYWIENIACH
POLITECHNIKI ŁÓDZKIEJ

Szanowny Pan
Prof. dr hab. Grzegorz SCHROEDER
Dziekan
Wydziału Chemii
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Ul. Grunwaldzka 6
60-780 POZNAŃ

W imieniu społeczności akademickiej Wydziału Biotechnologii i Nauk o Żywności Politechniki Łódzkiej pragnę przekazać na ręce Pana Dziekana wyrazy współczucia i żalu z powodu śmierci prof. dr hab. Jacka RYCHLEWSKIEGO, wybitnego uczonego i specjalisty z zakresu chemii kwantowej, nauczyciela akademickiego o dorobku naukowym cenionym w kraju i za granicą.

Łączymy się w smutku ze wszystkimi, których dotknęła śmierć Profesora.

Z poważaniem

Dziekan

Prof. dr hab. Jan Iciek

Łódź, 30 maja 2003 r.

Wydział Chemiczny Politechniki Łódzkiej

Łódź, dnia 30.05.2003r.

Sz. P.

Dziekan Wydziału Chemii
Uniwersytetu im. A. Mickiewicza
w Poznaniu

Szanowny Panie Dziekanie

Z głębokim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

Prof. dr hab. Jacka RYCHLEWSKIEGO

Wybitnego naukowca uznanego w kraju i za granicą w zakresie
chemii kwantowej i cenionego nauczyciela akademickiego.

W imieniu Rady Wydziału Chemicznego Politechniki Łódzkiej
nraz własnym przesylam wyrazy głębokiego żalu.

WYDZIAŁ CHEMICZNY POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ

Dziekan
prof. dr hab. inż. Jerzy Suwiński

44-100 Gliwice, ul. Ka. Marcjusa Stronczy 9
tel. (+48)32 237 19 74, fax (+48)32 237 15 48
e-mail: suwinski@zauis.pozna.p.lodz.pl

Gliwice, 2003-05-29

Dziekan i Rada Wydziału Chemii
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Szanowny Panie Dziekanie,

Z głębokim żalem i smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci
prof. dr hab. Jacka RYCHLEWSKIEGO. W imieniu Rady Wydziału
Chemicznego Politechniki Śląskiej w Gliwicach przesyłam
najszczerze wyrazy współczucia.

Z wyrazami szacunku

**DZIEKAN
WYDZIAŁU CHEMICZNEGO
POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ**

ul. Nowakowskiego 3, 00-664 Warszawa
tel.: 0-22 628-37-41, 669 75 97, fax 0-22 628-37-41, e-mail: dziekan@fdi.pw.edu.pl

Warszawa, dnia 30 maja 2003 r.

Dziekan
Wydziału Chemii
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu
Prof. dr hab. Grzegorz Schroeder

Szanowny Panie Dziekanie!

Z głębokim żalem przyjęliśmy wiadomość o śmierci wybitnego
uczzonego i pedagoga

Prof. dr hab. Jacka Rychlewskiego

Proszę przyjąć wyrazy współczucia, które na ręce Pana Dziekana
i całej Społeczności Akademickiej Uniwersytetu im. Adama
Mickiewicza w Poznaniu składam w imieniu własnym, pracowników i
studentów naszego Wydziału.

Dziekan

Prof. dr hab. Władysław Włoczko

**UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI
Wydział Chemii**

ul. Jagiellońska 3, 30-060 Kraków
Tel. centrala (+48 12) 634-63-77
Sekretariat ogólny tel. wew. 2215

Fax (+48 12) 634-65-15
Sekretariat ds. stażowych tel. wew. 2236, 2237

Kraków, 29.05.2003 r.

Sz. Pan
Prof. dr hab. Grzegorz Schroeder
Dziekan Wydziału Chemii
Uniwersytetu im. A. Mickiewicza
ul. Grunwaldzka 6
60-780 Poznań

Z wielkim żalem przyjęliśmy wiadomość o śmierci Pana Profesora Jacka
Rychlewskiego. Jego odejście odbieramy jako bolesną stratę dla środowiska polskich
chemików, w którym pełnił On rolę wybitnego i uznanego badacza.

Łącząc się w smutku ze Społecznością Wydziału Chemii Uniwersytetu im. A.
Mickiewicza prosimy o przyjęcie wyrazów najgłębszego współczucia.

Dziekan i Społeczność
Wydziału Chemii
Uniwersytetu Jagiellońskiego

UNIwersYTET MIKOŁAJA KOPERNIKA

WYDZIAŁ CHEMII

87-100 Toruń, ul. Gagarina 7
tel. (86) 6114302, fax (86) 6542477

Toruń, dnia 2 czerwca 2003 r.

W. Sz. Pan
Prof. dr hab. Grzegorz Schroeder
Dziekan Wydziału Chemii
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Szanowny Panie Dziekanie,

Przekazaną nam wiadomość o odejściu znakomitego naukowca i wybitnego nauczyciela akademickiego, ś.p. Pana prof. dr hab. Jacka Rychlewskiego przyjęliśmy z głębokim żmukiem.

Łączymy się w żalu ze społecznością Wydziału Chemii i całego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza po utracie tak wybitnego członka swojej społeczności.

Cześć Jego Pamięci!

Dziekan i Rada Wydziału Chemii
Uniwersytetu Mikołaja Kopernika

Uniwersytet Łódzki
WYDZIAŁ FIZYKI I CHEMII
Dzielnica Wydziału Fizyki i Chemii
ul. Pomorska 149/153, 90-236 Łódź
☎ (48 - 42) 635 42 61, 678 54 17, fax: (48 - 42) 678 76 87

Łódź, 2003.06.02

Prof. dr hab. Grzegorz Schroeder
Dziekan
i Rada Wydziału Chemii
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Z głębokim smutkiem i żalem przyjęliśmy wiadomość o śmierci
Pana Profesora Jacka Rychlewskiego.

Polska i światowa nauka traci w Osobie Zmarłego wybitnego uczonego. Wielu kolegów z naszego Wydziału bezpośrednio współpracowało ze Świętą Pamięcią Zmarłego, korzystało z Jego licznych publikacji i inspiracji w podejmowaniu aktualnych problemów badawczych. Będzie nam Go bardzo brakowało.

Łączymy się w żalu i żałobie z Dziekanem, Radą Wydziału Chemii i całą Społecznością Akademicką Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.

Dziekan
i Rada Wydziału Fizyki i Chemii
Uniwersytetu Łódzkiego

UNIWERSYTET WARSZAWSKI
WYDZIAŁ CHEMII

ul. L. Pasteura 1, 02-093 Warszawa

Dziękuję

Warszawa, dnia 29.05.2003 r.

Pan
Prof. dr hab. Grzegorz Schroeder
Dziekan Wydziału Chemii
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Szanowny Panie Profesorze,

Z ogromnym żalem przyjęliśmy wiadomość o śmierci naszego kolegi i
wybitnego uczonego profesora Jacka Rychlewskiego.

W imieniu pracowników naszego Wydziału przesyłam na ręce Pana
profesora wyrazy głębokiego współczucia.

Z poważaniem

Prof. dr hab. Grzegorz Chalasiński

UNIWERSYTET WROCŁAWSKI
WYDZIAŁ CHEMII

ul. F. Joliot-Curie 14
50-383 Wrocław

Wrocław, dnia 29 czerwca 2003r.

Dziekan
Wydziału Chemii
Prof. dr hab. Grzegorz Schroeder
Uniwersytet A. Mickiewicza
fax 061 8658008

Z głębokim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o nagłej śmierci

Pana Prof. dr hab. Jacka Rychlewskiego,

wybitnego uczonego, nauczyciela i organizatora nauki, oddanego nauce, która z
Jego odejściem poniosła wielką stratę.

Na ręce Pana Dziekana składamy wyrazy współczucia.

Dziekan, Rada Wydziału
i pracownicy Wydziału Chemii
Uniwersytetu Wrocławskiego

UNIWERSYTET OPOLSKI
WYDZIAŁ MATEMATYKI, FIZYKI I CHEMII

ul. Głaska 48
45-052 Opole tel. (077) 4545641
E-mail: dzian@uni.opole.pl

Opole, dnia 30. 05. 2003 r.

Prof. dr hab. Grzegorz Schroeder
Dziekan
Wydziału Chemii
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

W imieniu społeczności akademickiej Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Opolskiego przesyłam wyrazy głębokiego żalu i smutku z powodu śmierci **Pana Prof. dr hab. Jacka Rychlewskiego**.

W osobie Prof. dr hab. Jacka Rychlewskiego wspólnota uniwersytecka Opola żegna wybitnego uczonego, członka wielu towarzystw naukowych, członka Rady Informatyki przy Prezesa Rady Ministrów. Cenionego nauczyciela, człowieka niezwykle szlachetnego i cieszącego się najwyższym szacunkiem i poważaniem wśród współpracowników i studentów.

D z i e k a n
Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii
Uniwersytetu Opolskiego

dr hab. Józef Kusz prof. UO

UNIWERSYTET MIKOŁAJA KOPERNIKA
I N S T Y T U T F I Z Y K I

ul. Grudziądzka 5/7 87-100 T O R U Ń
<http://www.phys.uni.torun.pl>
Tel. centralny: (48 56) 611 33 16 Fax: (48 56) 622 53 97
Skrytka pocztowa: (48 56) 622 83 70 e-mail: ifa@phys.uni.torun.pl

Data: 27.V.2003 r.

Dziekan i Pracownicy Wydziału Chemii
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
ul. Grunwaldzka 6
60-780 Poznań

Z prawdziwym smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci Profesora Jacka Rychlewskiego. W pamięci wielu naszych kolegów wpisal się on jako wybitna osobowość, uczonec i organizator życia naukowego, znacząca postać w środowisku chemików kwantowych w Polsce i na świecie.

Rodzinnie, kolegom, całemu środowisku chemików w Poznaniu składamy wyrazy szczerzego współczucia.

Postać Profesora Jacka Rychlewskiego pozostanie obecna w naszej pamięci.

Dyrekcja, Rada Naukowa i Pracownicy
Instytutu Fizyki UMK

Szanowny Pan
Prof. dr hab. Grzegorz Schroeder
Dziekan Wydziału Chemii
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Szanowny Panie Dziekanie

Z największym smutkiem przyjęliśmy wiadomość o niespodziewanej śmierci profesora Jacka Rychlewskiego, uczonego światowej sławy, jednego z najwybitniejszych przedstawicieli polskiej chemii kwantowej.

Profesor Jacek Rychlewski był dla nas wszystkich wzorem uczonego, człowiekiem o niezwykłej pracowitości, rzetelności i wielkiej prawości charakteru.

Łączymy się w głębokim żalu ze społecznością akademicką Wydziału Chemii oraz środowiskiem chemików teoretyków i przesyłamy na ręce Pana Dziekana wyrazy najgłębszego współczucia.

Pracownicy
Zakładu Chemii Teoretycznej
Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

Kondolencje przekazane na ręce żony Zmarłego

P R E Z E S

Warszawa, 29 maja 2003.

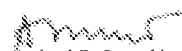
Szanowna Pani
Profesor Urszula Rychlewska
Wydział Chemii
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Szanowna i Droga Pani Profesor,

Poruszony do głębi niespodziewaną śmiercią Małżonka Pani śp. Profesora Jacka Rychlewskiego pragnę przekazać Pani wyrazy najgłębszego żalu, smutku i bólu.

Człowiek jest bezradny wobec nieubłaganości przemijania. Ale ma też prawo czasami wznosić pełne bólu wołanie, kiedy doznaje takiej straty największej, jakiej Pani doznała. Niechaj ten smutek tak wielu serc, dla których Jacek był postacią i wzorcem niezwykłym, zapewni Pani choć chwilę ukojenia w tym wielkim i niepowetowanym smutku, który Panią pogrążył.

Oddany szczerze

Andrzej B. Legocki

REKTOR
UNIwersYTETU
IM. ADAMA MICKIEWICZA

Poznań, dnia 29 maja 2003r.

Pani
Prof. dr hab. Urszula Rychlewska
Wydział Chemii

Szanowna Pani Profesor

Z ogromnym żalem i smutkiem przyjąłem wiadomość o śmierci Pani Męża prof. dr hab. Jacka Rychlewskiego.

Proszę przyjąć wyrazy szczerego żalu i głębokiego współczucia, które składam w imieniu całego zespołu rektorskiego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza i swoim własnym.

Z wyrazami szacunku

Rektor

Prof. dr hab. Stanisław Lorenc

Warszawa, 30 maj 03

Droga Pani Urszulo,

Z wielkim żalem przyjęłam wiadomość o odejściu Pana Jacka, który był również kawałkiem życia naszego miłego kolegi. Rozumiem w pełni Pani ból, ten byłcie na pewno miary, mierny, długi i powoli się do przodu. Jesteśmy z Panem w jakichś chwilkach.

z ogromnym szacunkiem Panią
i jej Rodzinę
Maria Kolesowa
z Robertem i Anną

Dario Braga, Uniwersytet w Bolonii, Włochy

Dear Urszula

e-mail is a bit too cold for messages of this nature... Fabrizia and I were (and all our colleagues were) very much shocked by the sad news about your husband. It must have been terrible. I can only hope that you and your son are – as much as possible – recovering a normal life

with sincere friendship

Dario

Professor Dario Braga

9448 Dept. of Chemistry G. Ciamician, Via F. Selmi 2, 40126 Bologna, Italy

Erkki J. Brändas, Uniwersytet w Uppsali, Szwecja

I am very sorry to hear that Prof. Jacek Rychlewski has left us. However, his foresight, reliability and scientific spirit will always be with us.

He was an extraordinary and exemplary researcher and a pioneer in many respects, e. g. in applying advanced services and technologies in our rapidly developing information society.

His seminal work on high accuracy computations on explicitly correlated wave functions is indeed memorable and Polish science should be proud of him.

It was a great privilege to know him and we cherish his memory.

My condolences to Prof. Jacek Rychlewski's family, Polish Science and his collaborators.

Please, let me know if you plan some memorial activities including obituary etc.

With best regards

Erkki

Erkki J. Brändas

Professor and Editor-in-Chief IJQC

Department of Quantum Chemistry

Uppsala University

Box 518

S-75120-Uppsala

SWEDEN

Milos Djuran, Uniwersytet w Kragujevac, Serbia

Dear Professor Rychlewska,
This morning Dusanka has informed me that your husband suddenly died. On this tragic news, let me express my deepest sympathy. Please, do try to be strong enough to live with that great loss.
Sincerely yours,
Milos Djuran

Andrzej Gałkowski, Wydział Architektury Politechniki Poznańskiej

Droga Urszulo!

Wstrząśnięci świadomością o niespodziewanej śmierci Ś.P. Jacka, nie mogąc niestety z powodu niemożliwego do przesunięcia wyjazdu towarzyszyć osobiście w jego ostatniej drodze, pragniemy w tej formie przekazać na Twoje ręce dla całej pogrążonej w głębokiej rozpaczli Rodziny nasze najserdeczniejsze wyrazy szczerego współczucia

Łączymy się w smutku i żalu po stracie nieodżałowanego Zmarłego z Tobą i Twoimi Bliskimi.

zawsze zycząc

Małgorzata i Andrzej Gałkowscy

Małgorzata i Andrzej Gałkowscy

Miroslaw Holub, Instytut Chemii Organicznej i Biochemii Czeskiej Akademii Nauk w Pradze

*Dear Ursula and Jeremy,
It came as a great shock to us to hear of the death of your husband and father. Please accept our sincerest sympathy in your sad bereavement.*

*Yours sincerely
Tina & Mike
Holub's*

Derek J. Hodgson, Uniwersytet w Omaha, Nebraska, USA

My Dear Urszula,

Billie and I were deeply distressed to learn of the tragic loss of our friend, and your beloved husband, Jacek. Please be assured that you are in our thoughts and our hearts and our prayers. You have our deepest sympathy, and you know that if there is anything that we can do to help you, either now or in the future, you need only ask.

Take good care of yourself, and try to feel the comfort of friends who share your grief.

Lovingly,

Billie and Derek

Derek Hodgson, PhD
Vice Chancellor for Academic Affairs
University of Nebraska at Omaha
Omaha, NE 68182-0001

Ralph Jaquet Uniwersytet w Bohum, Niemcy

Lieses Herr Begleitworte,

*I am very sorry to hear about the decease of Jacek.
In the name of Helen Kucharski and myself I would
like to offer my deepest condolences.*

Ralph Jaquet

Andrzej Katrusiak, Wydział Chemii UAM

Kochana Urszulo,

Jest mi tak niewypowiedzianie przykro z powodu tej strasznej niespodziewanej tragedii. Mnie samemu jest się trudno otrząsnąć i zdaje sobie sprawę z Twojej rozpacz. Proszę więc przyjmij moje kondolencje dla Ciebie i Syna.

Niestety nie mogłem nawet uczestniczyć w pogrzebie i senacie żałobnym, gdyż musiałem wyjechać do Erice na „mój” kurs. Niemniej jeżeli tylko będę mógł Ci w jakikolwiek sposób pomóc, proszę natychmiast daj mi znać. Do Poznania wracam 15 czerwca wieczorem.

Trzymaj się,

Andrzej

Anna Koziół, Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Droga Urszulo,
drogi Jeremi,

przyjmijcie moje wyrazy
żałości i współczucia z
powodu śmierci Jasia

Anna Koziół

Tadeusz M. Krygowski, Uniwersytet Warszawski

DEPARTMENT OF CHEMISTRY
UNIVERSITY OF WARSAW
1, Pasteura 1, 02093 Warsaw, POLAND
Prof. Dr hab. Tadeusz Marek Krygowski

INTERNATIONAL UNION OF PURE AND APPLIED CHEMISTRY

Chair of the Sub-committee on Structural and Mechanistic Organic Chemistry

W. Pani Prof. dr hab.
Urszula Rychlewska
Wydział Chemii UAM
Poznań
Collegium Chemicum
Grunwaldzka 6

Warszawa, 3. 06. 2003.

Wielce Szanowna Pani Urszulo,

Z wielkim żalem dowiedziałem się o śmierci Pani
Małżonka, Osoby, którą darzyłem wielkim szacunkiem.
Był On jednym z najbliższych współpracowników
śp. Włodka Kołosa, a równocześnie kontynuatorem Jego
myśli naukowej.

Proszę łaskawie przyjąć wyrazy mego szczerego współczucia.

T. M. Krygowski

FAX: (+48 22) 832 28-82

TEL: (+48 22) 832 28-82

e-mail: tmkryg@chem.uw.edu.pl

Prekator: 04-023 Warszawa (Polećnia) Sankocyceta 11¹ tel: (+48 22) 872 48 79

Jean Maruani, CNRS, Paryż, Francja

Dear Marcin,

That is really sad news ! I was just thinking of my old friend Rajek for organizing one of our future QSCP meetings in Poland. You could send me an obituary, maybe we could publish it in one of our future volumes. Please forward my apologies to his family.

Jean MARUANI
President du CMOA
Directeur de Recherche au CNRS
Laboratoire de Chimie Physique
11, rue Pierre et Marie Curie
75005 PARIS
T.l. (33 / 0) 1 4427 6633 / 6430
Fax: (33 / 0) 1 4427 6226
E-mail: maruani@ccr.jussieu.fr

Jadwiga Mielcarek, Akademia Medyczna w Poznaniu

*"...Czas teraźniejszy i czas,
który minął.
Razem obecne są chyba
w przyszłości.
A przyszłość jest zawarta
w czasie,
który minął..."*

***Koleżance Urszuli
Wyrazy szczerego współczucia***

przesyła

Jadwiga Mielcarek

Gerard Nowak, Katedra i Zakład Roślin Leczniczych Akademii Medycznej w Poznaniu

Szanowna Pani Profesor,
Dotarła do nas bardzo smutna wiadomość o śmierci Pani Męża.
Proszę przyjąć od wszystkich pracowników Katedry i Zakładu Roślin Leczniczych serdeczne wyrazy współczucia i żalu.

Gerard Nowak

Barbara Olejniczak, Akademia Medyczna w Poznaniu

Świąta Andrzeja 9, 9-10

W sprawach, do których wstąpił przedmiotem,
niejako spokojnie.

Starość jest długością nie przez długowieczność
i wiek, lecz przez jej miłość.

Wdzięczność a ludzka jest miłości,
a miłość starość - życie niekiedy.

Przez to, że doznał się Boga, znalazł jego
miłość.

I z tymi słowami przeszedł, został przemieniony.

Ważny jest stan, bo wrogie i ludzkie baczność

„A, których wiodą serdecznie i szczerze mi
podkreślenie, nigdy nie opłakano, nigdy
bracia, ale ich miłość do miłości, którą się
tylko głębiej i miękkiej.

Oni mi nie zapomnieli, nigdy mi nie
zapomnieli, nigdy mi nie zapomnieli i w ten
sposób mi się duchem Chrystusowym i w ten
w ich podziwianiu.

Ważny jest 9, 20-24

Oni mi nie zapomnieli, nigdy mi nie zapomnieli

miłość, miłość.

Ważny jest ten, w ten sposób, że w ten sposób

„Ważny jest ten” - miłość miłości, miłość.

Ważny jest ten, w ten sposób, że w ten sposób

Ważny jest ten, w ten sposób, że w ten sposób

Boga mi miłości

Barbara Olejniczak

z rodziną

Przez to, że doznał się Boga, znalazł jego

Alicja Pisarska, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

telegram

Wyrazy głębokiego współczucia z powodu śmierci Jacka przesyła

Alicja Pisarska

**Dusanka Radanovic, Instytut Chemii, Technologii i Metalurgii,
Belgrad, Serbia**

Dear Urszula,

Although I know that words are not of much help, please accept my
condolence and please take care about your son. Last few years I have
heard for more tragic events than for the rest of my life. [...]

Dusanka

Franciszek i Jolanta Rajewscy, Akademia Medyczna w Poznaniu

Kochana Ulko,

Nie mamy odpowiednich słów dla wyrażenia smutku, przerażenia i buntu

Dlaczego? Tak wcześnie? Właśnie On?

Zostawił Ciebie, Syna – bliskich i dalszych – wszystkich – nas?

Zabrakło nam męstwa w tym porażającym nieszczęściu, aby Ci to zaraz
powiedzieć!

Wybac. Ale byliśmy z Tobą sercem i myślami i jesteśmy stale.

Może pocieszeniem będzie, że Pan Bóg powołuje do Siebie tych, którzy
dojrżeli do siebie, ale by to zaakceptować, trzeba wielkiej wiary...

Wierzę, że Jacek Ciebie witzi i opiekuje się Tobą – Wami, z Góry.

*Jacek i Franciszka
Rajewscy*

Poznań, 3.06.2003r.

William T. Raynes, Uniwersytet w Sheffield, Wielka Brytania
Yurii Simonov, Uniwersytet w Kiszyniowie, Mołdawia

67, Kenmore Court,
Sheffield S10 2W, UK
2/2/02

Dear Ursula,

Really as I was shocked
and very saddened when we heard on
Monday (from Hans-Johannes via email) that
Tadek had died. Our thoughts are with you
and Terry at this time.

It is a source of great happiness to
me to have met Tadek and yourself during my
career & to know that my
collaboration with Tadek was successful in
recording all the other specimens he obtained
from his work. I shall never forget the
kindness that you both showed to me during
my visits to 'Norman' over a period of
nearly twenty years.

Bill

P.S. I shall be sending a e-mail to the
Head of the Chemistry Dept. at ATU
with regard to my collaboration with Tadek
and my visits to the Dept.

Dear Urszula,

Admit our deep condolences with your desperate loss.
Our hearts and souls are with you in this hard moment of your life.
Crystallographers from Chisinau always love and remember you,
With deep respect,
Yurii Simonov

4. Sala im prof. Jacka Rychlewskiego

Z inicjatywy współpracowników Zmarłego i Dziekana Wydziału Chemii UAM sala nr 253 w Collegium Chemicum UAM została nazwana imieniem prof. Jacka Rychlewskiego. Uroczystość nadania tej sali imienia zmarłego Profesora odbyła się 24 października 2003 roku. W dniu tym dziekan Wydziału Chemii UAM, prof. Grzegorz Schroeder w otoczeniu członków Rady Wydziału i w asyście studentów i współpracowników Profesora wygłosił krótkie przemówienie, w którym podkreślił niezwykle wysoką rangę naukową zmarłego Profesora, Jego zasługi dla rozwoju nauki w świecie i dla rozwoju Wydziału Chemii w szczególności.

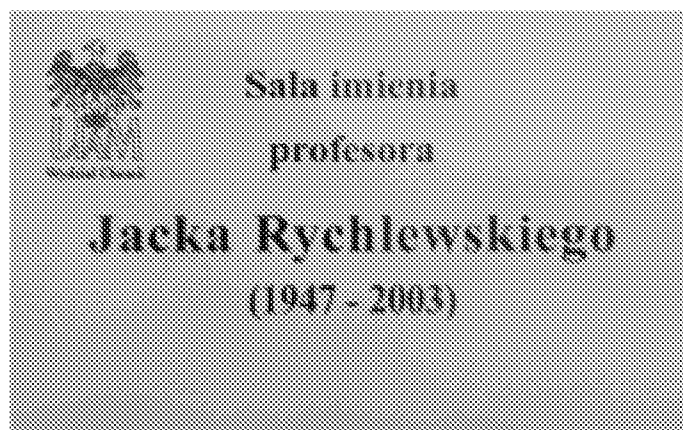
Odsłonięcia tablicy nadającej sali nr 253 imię zmarłego Profesora dokonała jego żona Urszula Rychlewska, również profesor Wydziału Chemii UAM, oraz

Fot. 37. Uroczystość odsłonięcia tablicy na drzwiach sali seminaryjnej im. prof. Jacka Rychlewskiego

syn Profesora, dr inż. Jeremi Rychlewski, adiunkt Politechniki Poznańskiej. Profesora Urszula Rychlewska powiedziała, że inicjatywę nazwania sali seminaryjnej imieniem prof. Jacka Rychlewskiego, wysuniętą przez najbliższych współpracowników Zmarłego, przyjęła jako próbę zatrzymania czasu i zachowania pamięci o Profesorze. Wyraziła nadzieję, że ci studenci, którzy wybiorą jako przedmiot swoich zainteresowań chemię kwantową, podejmą wyzwanie Profesora, by potykać się z całym światem o palmę pierwszeństwa w tym jej obszarze, który wytyczył i w którym pokazał, że jest to możliwe. Na koniec swego wystąpienia prof. Urszula Rychlewska podziękowała zebranych za uświetnienie uroczystości swoją obecnością. Uroczystość zakończyła się zwiedzaniem pomieszczeń zajmowanych przez Zakład Chemii Kwantowej.

Sala 253, podobnie jak wszystkie pomieszczenia Zakładu Chemii Kwantowej Wydziału Chemii UAM, była oczkiem w głowie i dumą prof. Jacka Rychlewskiego. Została ona zaprojektowana i wyposażona – jak i inne sale

Fot. 38. Tablica umieszczona na drzwiach do sali im. prof. Jacka Rychlewskiego

tego Zakładu – w całości lub częściowo z funduszków, jakie Zmarły uzyskiwał na prowadzone pod Jego kierunkiem badania naukowe. Profesor Jacek Rychlewski bardzo lubił w tej sali, przylegającej do Jego gabinetu, prowadzić seminaria i inne zajęcia ze swoimi studentami i współpracownikami, być może z uwagi na jej estetykę i funkcjonalność.

III. Uroczystości pogrzebowe

Bezpośrednio po zakończeniu uroczystego wspólnego posiedzenia Senatu i Rady Wydziału Chemii UAM rozpoczęły się uroczystości pogrzebowe w kościele pod wezwaniem Św. Krzyża na poznańskim Górczynie.

1. Msza św. pogrzebowa

Mszę św. żałobną w intencji Zmarłego celebrował Jego Ekscelencja ks. biskup prof. Marek Jędraszewski. Koncelebransami byli ks. kanonik Grzegorz Szymański, proboszcz parafii Św. Michała Archanioła w Poznaniu, macierzystej parafii Zmarłego, ks. kanonik Zygmunt Thimm, były proboszcz tej parafii oraz ks. Rafał Rybacki. W czasie Mszy św. odczytano następujące fragmenty Pisma Św.

Czytania z Pisma Świętego na dzień 3 czerwca – dzień pogrzebu

PIERWSZE CZYTANIE

Dz 20, 17-27 Pożegnanie Pawła z Kościołem w Efezie

„Paweł z Miletu posłał do Efezu i wezwał starszych Kościoła. A gdy do niego przybyli, przemówił do nich: «Wiecie, jakim byłem wśród was od pierwszej chwili, w której stanąłem w Azji. Jak służyłem Panu z całą pokorą wśród łez i doświadczeń, które mnie spotkały z powodu zasadzek żydowskich. Jak nie uchylałem się tchórzliwie od niczego, co pożyteczne, tak że przemawiałem i nauczałem was publicznie i po domach, nawołując zarówno Żydów, jak i Greków do nawrócenia się do Boga i do wiary w Pana naszego Jezusa. A teraz, naglony Duchem, udaję się do Jeruzolimy; nie wiem, co mnie tam spotka oprócz tego, że czekają mnie więzy i utrapienia, o czym zapewnia mnie Duch Święty w każdym mieście. Lecz ja zgoła nie cenię sobie życia, bylebym tylko dokończył biegu i posługiwania,

które otrzymałem od Pana Jezusa: bylebym dał świadectwo o Ewangelii łaski Bożej. Wiem teraz, że wy wszyscy, wśród których przeszedłem głosząc królestwo, już mnie nie ujrzycie. Dlatego oświadczam wam dzisiaj: Nie jestem winien niczyjej krwi, bo nie uchylałem się tchórzliwie od głoszenia wam całej woli Bożej”. Oto słowo Boże.

ŚPIEW PRZED EWANGELIĄ:

J 14, 16 Ja będę prosił Ojca, a da wam innego Pocieszyciela, aby z wami pozostał na zawsze.

EWANGELIA

J 17, 1-11a Ojcze, otocz swego Syna chwałą.

„W czasie ostatniej wieczerzy Jezus podniósłszy oczy ku niebu, rzekł: «Ojcze, nadeszła godzina! Otocz swego Syna chwałą, aby Syn Ciebie nią otoczył i aby mocą władzy udzielonej Mu przez Ciebie nad każdym człowiekiem dał życie wieczne wszystkim tym, których Mu dałeś. A to jest życie wieczne: aby znali Ciebie, jedyne prawdziwego Boga, oraz Tego, którego posłałeś, Jezusa Chrystusa. Ja Ciebie otoczyłem chwałą na ziemi przez to, że wypełniłem dzieło, które Mi dałeś do wykonania. A teraz Ty, Ojcze, otocz Mnie u siebie tą chwałą, którą miałem u Ciebie pierwszej, zanim świat powstał. Objawiłem imię Twoje ludziom, których Mi dałeś ze świata. Twoimi byli i Ty Mi ich dałeś, a oni zachowali słowo Twoje. Teraz poznali, że wszystko, cokolwiek Mi dałeś, pochodzi od Ciebie. Słowa bowiem, które Mi powierzyłeś, im przekazałem, a oni je przyjęli i prawdziwie poznali, że od Ciebie wyszedłem, oraz uwierzyli, żeś Ty Mnie posłał. Ja za nimi proszę, nie proszę za światem, ale za tymi, których Mi dałeś, ponieważ są Twoimi. Wszystko bowiem moje jest Twoje, A Twoje jest moje, i w nich zostałem otoczony chwałą. Już nie jestem na świecie, ale oni są jeszcze na świecie, a Ja idę do Ciebie»”.

Oto słowo Pańskie.

*Homilia Jego Eksceleńcji ks. biskupa
prof. Marka Jędraszewskiego*

Ks. Biskup nawiązał w swej homilii do przedstawionych wyżej czytań, a następnie przeszedł do ukazania na tym tle drogi życiowej śp. Jacka Rychlewskiego i do modlitwy za Niego. A oto główne myśli homilii wygłoszonej przez Jego Eksceleńcję.

1. Modlitwa arcykapłańska Chrystusa

- „Ojcze, nadeszła godzina [Syna Człowieczego]!”
- Godzina otoczenia chwałą Syna przez Ojca
- Godzina obdarowania życiem wiecznym tych wszystkich, których Ojciec dał Synowi
- Godzina ostatecznego wypełnienia dzieła, które Ojciec dał Synowi do wykonania
- Godzina modlitwy za uczniów: „Ja za nimi proszę, nie proszę za światem, ale za tymi, których Mi dałeś, ponieważ są Twoimi”

2. Modlitwa św. Pawła – pożegnanie w Milecie, już u kresu pewnego etapu apostołskiego posługiwania, tuż przed uwięzieniem: swoiste podsumowanie i rozrachunek z życiem

- służyłem Panu z całą pokorą wśród łez i doświadczeń
- nie uchylałem się tchórzliwie od niczego, co pożyteczne, [ale] przemawiałem i nauczałem was publicznie, nawołując do nawrócenia się do Boga i do wiary w Pana naszego Jezusa
- ja zgoła nie cenię sobie życia, bylebym tylko dokończył biegu i posługiwania, które otrzymałem od Pana Jezusa: bylebym dał świadectwo o Ewangelii łaski Bożej

3. Modlitwa za śp. prof. Jacka Rychlewskiego (1947–2003)

- absolwent Marcinka (1965)
- absolwent Wydziału Matematyczno-Fizyczno-Chemicznego UAM: magisterium z matematyki (1969) i z chemii (1970)
- życie zawodowe – 3 hasła: chemia kwantowa, matematyka, komputery
- praca naukowa (modelowanie matematyczne i komputerowe zjawisk kwantowych w cząsteczce wodoru)
- praca organizatorska (od początku – od 1993 – przewodniczący Rady Użytkowników Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego, przyczynienie się do rozwoju infrastruktury informatycznej w Poznaniu i w Polsce – przez cztery lata doradca ministra nauki)
- szukał uczciwości i sprawiedliwości, udzielał się w Komisji Zakładowej „Solidarność” UAM i w Sekcji Nauki Komisji Krajowej
- szukał prawdy – tej naukowej i tej przez duże „P”

4. „Objawiłem imię Twoje ludziom, których Mi dałeś ze świata. Twoimi byli i Ty Mi ich dałeś, a oni zachowali słowo Twoje. [...] Słowa bowiem, które Mi powierzyłeś, im przekazałem, a oni je przyjęli oraz uwierzyli, żeś Ty Mnie posłał. [...] Teraz poznali, że wszystko, cokolwiek Mi dałeś, pochodzi od Ciebie”.

5. Módlmy się za śp. prof. Jacka Rychlewskiego. Za jego „teraz”. Aby w szczęśliwości wiecznej mógł teraz radośnie poznawać, że rzeczywiście wszystko, co prawdziwe, piękne i dobre, pochodzi od Boga.

2. Przemówienia nad grobem

Po Mszy św. żałobnicy udali się na Cmentarz Górczyński do Kaplicy Cmentarnej.

Stąd nastąpiła eksportacja zwłok Zmarłego do grobu rodzinnego. Egzekwie żałobne odprawił i orszak żałobny poprowadził J. Eksceleńcja ks. biskup prof. Marek Jędraszewski w otoczeniu ks. Rafała Rybackiego, księży kanoników Grzegorza Szymańskiego i Zygmunta Thimma z parafii Św. Michała w Poznaniu, ks. prof. Jana Kantego Pytla z parafii Św. Jana Kantego w Poznaniu, oraz ks. Przemysława Koniecznego z parafii Św. Rodziny w Poznaniu.

Przed złożeniem ciała do grobu wygłoszono przemówienia.

Fot. 39. Uroczystości żałobne w kaplicy na cmentarzu górczyńskim

BRONISŁAW MARCINIAK*

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i cała nasza wspólnota akademicka okryła się żałobą. Żegnamy dzisiaj zmarłego 27 maja br. śp. Profesora Jacka Rychlewskiego – wybitnego uczonego, zasłużonego nauczyciela akademickiego, ofiarnego społecznika i prawego, szlachetnego Człowieka.

Profesor Jacek Rychlewski, absolwent poznańskiej chemii i matematyki, większość swojej naukowej, dydaktycznej, organizacyjnej i społecznej aktywności związał z Poznaniem i Uniwersytetem im. A. Mickiewicza. Był wybitnym chemikiem – teoretykiem o światowej renomie, kierownikiem Zakładu Chemii Kwantowej na Wydziale Chemii UAM. Jego liczne i doniosłe publikacje z zakresu chemii kwantowej wyznaczały kierunki rozwoju tej dyscypliny naukowej. Przez wiele lat uczestniczył w działalności Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego, gdzie pełnił odpowiedzialną funkcję Przewodniczącego Rady Użytkowników, powierzoną Mu w dowód uznania dla Jego najwyższych kompetencji.

Znakomity dydaktyk, profesor zwyczajny UAM, był niestrudżonym wychowawcą młodzieży akademickiej i życzliwym opiekunem młodej kadry naukowej. Położył wielkie zasługi organizacyjne dla życia naukowego w Polsce jako członek Rady Informatyki przy Prezesie Rady Ministrów prof. Jerzym Buzku.

Śp. Profesor Jacek Rychlewski odznaczał się wielką społeczną i ludzką wrażliwością. Taka postawa dyktowała Mu ofiarne zaangażowanie w ruchu „Solidarność”. Jako członek i wiceprzewodniczący Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” życzliwie i kompetentnie służył wszystkim potrzebującym radą i pomocą.

Nauka polska i nasza wspólnota akademicka poniosła niepowetowaną stratę. Profesor Jacek Rychlewski rozsławiał imię naszej Alma Matris, był jej chlubą i jej sumieniem. Na zawsze pozostanie w naszej wdzięcznej pamięci. Niech spoczywa w spokoju.

* Prorektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, profesor nauk chemicznych, kierownik Zakładu Fizyki Chemicznej Wydziału Chemii UAM.

*JAN WĘGLARZ**

W czasie żałobnego posiedzenia Senatu UAM pożegnałem śp. prof. Jacka Rychlewskiego oficjalnie – w imieniu Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu i Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN – Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego. Teraz stoję przed nieporównanie trudniejszym zadaniem pożegnania Go w imieniu przyjaciół „od zawsze”. Od zawsze, niezależnie od tego, czy oznacza to ławę szkolną czy uniwersytecką, gdyż prawdziwa przyjaźń nie zna upływu czasu – jest bowiem z obu stron jego skali umocowana w nieskończoności. Jak już powiedział Ksiądz Biskup w swej pięknej homilii, śp. Jacek Rychlewski szukał w swym życiu prawdy. Najpierw tej przez małe „p”, naukowej, która go fascynowała w okresie podwójnych studiów i w pierwszych latach pracy naukowej. Ale jako człowiek myślący i wrażliwy przeczuwał, że nie jest to cała prawda. Mówił mu o tym, już od dzieciństwa, zapach górskiej łąki, mówiły iskry z harcerskiego ogniska i kamienie z dna Dunajca. I obserwowałem, jak z biegiem lat zmieniały się proporcje: znaczenie prawdy przez małe „p” malało, a raczej stawała się ona o tyle ważna, o ile przybliżała do tej przez wielkie „P”. W końcu znalazł ją, gdyż powiedziano: szukajcie, a znajdziecie. Żegnaj, Drogi Przyjacielu. Niech obcowanie z Prawdą będzie Twą radością na zawsze.

*EUGENIUSZ RYCHLEWSKI***

W imieniu najbliższej rodziny pragnę podziękować wszystkim uczestnikom uroczystości żałobnych związanych ze śmiercią chluby naszej rodziny, śp. Jacka Rychlewskiego.

Dziękuję za wzięcie udziału w tych uroczystościach wszystkim przyjaciołom, kolegom, znajomym Zmarłego. Dziękuję grupie serdecznych przyjaciół Zmarłego, którzy określili siebie jako Jego „przyjaciele od zawsze”, w tym panu profesorowi Janowi Węglarzowi, prezesowi Poznańskiego Oddziału Polskiej Akademii Nauk, z którym Zmarłego łączyła od wczesnych lat szkolnych nie tylko serdeczna nić przyjaźni, lecz również pasja badawcza i współpraca naukowa.

Dziękuję wszystkim krewnym, których obecność tutaj przyjmujemy jako wyraz solidarności rodzinnej, jako wyraz przywiązania do tych wartości, pielęgnowanych w rodzinie, które Zmarły tak bardzo cenił, głosił i którym był wierny do końca swego życia.

Odrębne podziękowania kierujemy do duchowieństwa, a zwłaszcza do Jego Ekscelencji ks. biskupa prof. Marka Jędraszewskiego. Dziękujemy za poprowadzenie uroczystości pogrzebowych, celebrowanie Mszy św. żałobnej, za wygłoszenie homilii z dobrymi słowami o drodze życiowej Zmarłego, drodze pracy, prawdy i wiary. Dziękujemy księżom kanonikom, byłemu i obecnemu proboszczowi parafii

* Członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk, prezes Oddziału PAN w Poznaniu, bliski przyjaciel zmarłego.

** Stryj Zmarłego, profesor ekonomii w Instytucie Nauk Ekonomicznych PAN w Warszawie.

Św. Michała Archaniola, macierzystej parafii Zmarłego, koncelebransom Mszy św. żałobnej i uroczystości pogrzebowych jak też pozostałym księżom biorącym udział w uroczystościach pogrzebowych.

Dziękujemy za uczestniczenie w uroczystościach żałobnych przedstawicielom środowiska naukowego:

- panu profesorowi Bronisławowi Marciniakowi, prorektorowi Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- panu profesorowi Grzegorzowi Schroederowi, dziekanowi Wydziału Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- panu profesorowi Jerzemu Boryskiemu, dyrektorowi Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN.

Dziękujemy wszystkim uczonym, którzy zechcieli swoją obecnością w uroczystościach żałobnych uczcić pamięć śp. Jacka Rychlewskiego, w tym delegatom z różnych ośrodków akademickich Poznania i całego kraju, a zwłaszcza z Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego, z którym Zmarły od wielu lat był związany i które to Centrum współtworzył.

Głębokie wyrazy podziękowania kierujemy do tych wszystkich, którzy zechcieli nadesłać listy i depesze kondolencyjne na ręce żony Zmarłego, Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, oraz Dziekana Wydziału Chemii tegoż Uniwersytetu.

Fot. 40. Uroczystości żałobne przed złożeniem ciała do grobu

Wyrazy szczerzej wdzięczności kierujemy do członków Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, oraz członków Rady Wydziału Chemii tegoż Uniwersytetu, którzy wzięli udział w specjalnym, uroczystym, wspólnym posiedzeniu Senatu oraz Rady Wydziału Chemii, które odbyło się w małej auli im. Jana Lubrańskiego. Dziękujemy za serdeczne i życzliwe słowa o osobowości i osiągnięciach naukowych śp. Jacka Rychlewskiego wypowiedziane przez pana profesora Bogdana Walczaka, prorektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, który przewodniczył posiedzeniu, oraz za laudacje

wygłoszone przez panów profesorów: Grzegorza Schroedera, Jerzego Konarskiego, Jana Węglarza oraz przez dr Marcina Hoffmanna, ucznia i współpracownika Zmarłego.

Za okazane nam w tych tragicznych dniach współczucie, za obecność, za modlitwę w intencji Zmarłego, za pamięć o śp. Jacku Rychlewskim – składamy z głębi serca płynące podziękowanie. Bóg zapłać.

*Fot. 41. Grób rodzinny, w którym złożone zostało ciało
Śp. Jacka Rychlewskiego.
Nagrobek projektu Karoliny Komasy*

3. Nekrologi

W związku ze śmiercią prof. Jacka Rychlewskiego ukazało się wiele nekrologów. Poniżej zostały zamieszczone niektóre z nich.

Dnia 27 maja 2003 roku zmarł nagle
ś. † p.
**Prof. dr hab.
JACEK RYCHLEWSKI**
profesor zwyczajny Wydziału Chemii
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
Kierownik Zakładu Chemii Kwantowej,
Wieloletni Przewodniczący
Rady Użytkowników Poznańskiego Centrum
Superkomputerowo-Sieciowego,
Członek Rady Informatyki
przy Prezesie Rady Ministrów w latach 1998-2001,
Członek Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność”.

Zmarły był wybitnym, o światowej renomie
uczonym i zasłużonym
nauczycielem akademickim,
autorem wielu doniosłych publikacji
z zakresu chemii kwantowej,
które wyznaczyły kierunki rozwoju
tej dziedziny nauki.

Żonie i Rodzinie Zmarłego
składamy wyrazy serdecznego współczucia
Rektor i Senat
Dziekan i Rada Wydziału Chemii
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Żałobne posiedzenie Senatu UAM i Rady Wydziału
Chemii odbędzie się 3 czerwca 2003 r. o godz.
10.00 w Auli Lubrańskiego UAM, ul. Wieniawskiego 1.
Msza Święta odprawiona zostanie o godz. 11.00
w Kościele pw. Św. Krzyża na Górczynie, pogrzeb
odbędzie się po Mszy Świętej o godz. 12.00
na cmentarzu górczyńskim.

Z prawdziwym i głębokim żalem zawiadamiamy,
że w dniu 27 maja 2003 zmarł nagle

ś. p.

prof. dr hab.
JACEK RYCHLEWSKI

Profesor Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN
w Poznaniu

W zmarłym straciliśmy wybitnego naukowca
oraz wspaniałego,
wielkiej dobroci i życzliwości człowieka

Rodzinie Zmarłego

składamy wyrazy
głębokiego współczucia i serdecznego żalu
Dyrekcja, Rada Naukowa i Pracownicy
Instytutu Chemii Bioorganicznej
Polskiej Akademii Nauk

Z głębokim żalem zawiadamiamy o nagłej śmierci

ś. † p.

Prof. dr hab.
JACKA RYCHLEWSKIEGO

Wybitnego specjalisty
w zakresie chemii kwantowej i obliczeniowej,
wielce zasłużonego
dla rozwoju infrastruktury informatycznej nauki,
pierwszego przewodniczącego
Rady Użytkowników Poznańskiego
Centrum Superkomputerowo-Sieciowego,
współtwórcy i współredaktora kwartalnika
Computational Methods in Science and Technology,
człowieka o szerokich horyzontach
i wielkiej prawości

Nie wszystek umrze, bo pamięć o Nim
pozostanie w Jego dziele i w naszych sercach

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się
we wtorek, 3 czerwca, Mszą św. w Kościele
pw. Św. Krzyża o godzinie 11.00, po czym pogrzeb
na cmentarzu górczyńskim.

Rodzinie Zmarłego Profesora

składamy wyrazy serdecznego współczucia
Kierownictwo i pracownicy
Poznańskiego Centrum
Superkomputerowo-Sieciowego
przy IChB PAN w Poznaniu

Z głębokim żalem żegnamy zmarłego w dniu
27 maja 2003 r.

ś. † p.

**Profesora
JACKA RYCHLEWSKIEGO**

Przewodniczącego Rady Użytkowników
Poznańskiego Centrum
Superkomputerowo-Sieciowego
Wybitnego Uczzonego
Współtwórcę Informatycznej Sieci Naukowej
w Polsce

Człowieka Wielkiej Prawości
Był naszym Reprezentantem i wielkim Przyjacielem

Będzie Go nam bardzo brakowało

**Rodzinie
Zmarłego Profesora**

składamy wyrazy współczucia
Rada Użytkowników PCSS

Z wielkim żalem przyjęliśmy wiadomość o śmierci
w pełni sił twórczych

ś. † p.

**prof. dra hab.
JACKA RYCHLEWSKIEGO**

Wybitnego uczonego,
laureata Nagrody Naukowej Miasta Poznania,
Członka Komisji Nauk Chemicznych
przy Oddziale PAN,
Przewodniczącego Rady Użytkowników
Poznańskiego Centrum
Superkomputerowo-Sieciowego przy IChB PAN,
człowieka głębokiego i prawego.

Rodzinie

składamy wyrazy głębokiego współczucia
Prezes. Prezydium i Członkowie
Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu

Z głębokim smutkiem
przyjeliśmy wiadomość o śmierci

profesora
Jacka Rychlewskiego

wybitnego uczonego, specjalisty z zakresu chemii kwantowej,
zaangażowanego w rozwój infrastruktury informatycznej nauki,
długoletniego przewodniczącego Rady Użytkowników
poznafińskiej miejskiej sieci komputerowej.

Rodzinie Profesora

składamy
wraży serdecznego współczucia

kierownictwo i pracownicy
ICM Uniwersytetu Warszawskiego

Doła 27 maja 2003 r. zmarł nasz Drog! Kolega

ś.†p.

Prof. dr hab. Jacek Rychlewski

Prof. Jacek Rychlewski należał do NSZZ "Solidarność" od powstania Związku w 1980 roku. Był niezwykle aktywnym działaczem naszego Związku, a w ostatniej kadencji był członkiem Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ "Solidarność". Jako członek Komisji ds. Organizacji i Finansowania Nauki wniósł poważny wkład do działalności Komisji, biorąc czynny udział w opracowaniu podstaw prawnych funkcjonowania szkolnictwa wyższego i nauki. Był członkiem zespołu opracowującego program wyborczy AWS w zakresie szkolnictwa wyższego i nauki. Współtworzył koncepcję rozwoju tych dziedzin.

W Komisji Zakładowej NSZZ "Solidarność" Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu pełnił funkcję wiceprzewodniczącego.

Prof. Jacek Rychlewski był wybitnym uczoneym – profesorem zwyczajnym Wydziału Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wyniki Jego badań naukowych w zakresie chemii kwantowej wniosły znaczący wkład w rozwój światowej nauki.

Rodzinie Pana Profesora składamy wraży głębokiego współczucia.

Przewodniczący, Członkowie Rady i Prezydium
Krajowej Sekcji Nauki NSZZ "Solidarność"

Z głębokim żalem przyjęliśmy wiadomość o nagłej śmierci

ś. p.

prof. dr. hab.

JACKA RYCHLEWSKIEGO

profesora zwyczajnego Wydziału Chemii
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
wybitnego uczonego i cenionego wykładowcy.

Należał do „Solidarności” od 1980 r.,
był członkiem Komisji Zakładowej,
a w latach 1994-2002 jej wiceprzewodniczącym,
brał udział w pracach Krajowej Sekcji Nauki NSZZ
„Solidarność”

Rodzinie Zmarłego

wyrazy szczerego współczucia

składa

Zarząd Regionu Wielkopolska
NSZZ „Solidarność”

Z głębokim żalem przyjęliśmy wiadomość o nagłej śmierci

ś. † p.

Prof. dr. hab.

JACKA RYCHLEWSKIEGO

Członka Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność”
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu od 1994 roku, w latach 1994/2002
jej Wiceprzewodniczącego, Członka Rady
Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
Delegata na Walne Zebranie Delegatów Regionu
Wielkopolska NSZZ „Solidarność”

Żonie Urszuli

i Rodzinie Zmarłego

składamy

wyrazy głębokiego współczucia
i serdecznego żalu

Komisja Zakładowa i Komisja Rewizyjna
NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu
im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Z głębokim żalem przyjęliśmy wiadomość o nagłej śmierci

Ś. † p.

**prof. dr. hab.
JACKA RYCHLEWSKIEGO**

Odszedł szlachetny i prawy człowiek,
wielki uczony, wspaniały Przyjaciel,
zawsze gotowy służyć innym
życzliwą pomocą i radą

Żonie i najbliższej Rodzinie

składamy najserdeczniejsze wyrazy współczucia

Pracownicy, doktoranci, studenci
Zakładu Chemii Kwantowej
Uniwersytetu Im. A. Mickiewicza

Msza św. w intencji zmarłego zostanie odprawiona
17.06. o godz. 6.00 w klasztorze oo. Dominikanów
w Poznaniu

Non omnis moriar

Wstrząśnięci niespodziewaną śmiercią

Ś. † p.

**Prof. dr. hab.
JACKA RYCHLEWSKIEGO**

żegnamy z bólem naszego kolegę
i współpracownika, wybitnego naukowca,
znawcę problemów chemii kwantowej
i informatyki,

cieszącego się światowym uznaniem
twórcę nowych metod chemii kwantowej,
wychowawcę

wielu wybitnych chemików kwantowych.

Jego prace stanowią nieprzemijającą wartość
naszej dyscypliny wiedzy

Żonie i Synowi

szczerze wyrazy współczucia i żalu składają
Pracownicy Zakładu Chemii Teoretycznej
Wydziału Chemii Uniwersytetu
im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Niespodziewanie opuścił nas

ś. † p.
JACEK RYCHLEWSKI

Nasz od zawsze bliski i serdeczny Przyjaciel.

Pozostaniez w naszych sercach i pamięci
Bolek, Jasiu, Witek i Wojtek

Dnia 27 maja 2003 r. zmarł nagle Mój Ukochany
Syn – duma mojego życia

ś. † p.
JACEK RYCHLEWSKI
profesor dr hab. UAM w Poznaniu

o czym z wielkim bólem zawiadamia
Matka

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się we wtorek,
3 czerwca o godz. 11.00 w kościele Św. Krzyża
na Górczynie, po czym pogrzeb o godz. 12.00
na miejscowym cmentarzu

Teraz już tylko ufność

Przepelnieni bólem zawiadamiamy, że w dniu 27 maja 2003 odszedł do Pana nasz najukochańszy mąż i ojciec

ś. † p.

JACEK RYCHLEWSKI

profesor Wydziału Chemii
Uniwersytetu im Adama Mickiewicza

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się we wtorek, 3 czerwca o godz. 11.00 w kościele Św. Krzyża na Górczynie, po czym pogrzeb o godz. 12.00 na miejscowym cmentarzu.

Żona i Syn

4. Msze św. w intencji Zmarłego

Msze św. w intencji śp. Jacka Rychlewskiego zostały zamówione w poznańskich kościołach przez Rodzinę, Przyjaciół „od zawsze” oraz przez Pracowników Zakładów: Chemii Kwantowej, Krystalografii, Chemii Teoretycznej i Katalizy Heterogenicznej Wydziału Chemii UAM. Msze św. w języku polskim i angielskim zostały odprawione w Toronto w Kanadzie, z intencji Krewnych. Śp. Jacek Rychlewski korzysta również z owoców Mszy św. odprawianych przez Księży Marianów Niepokalanego Poczęcia NMP w wyniku wpisu dokonanego przez prof. Georga L. Morgana. W intencji Zmarłego modlą się również Siostry Karmelitanki.

IV. Wspomnienia

*Clyde Edmiston**

July 30, 2003

Dear Urszula nad Jeremy

We were very saddened to hear of the sudden death of Jacek. Thank you for letting us know of this. We remember with much fondness the very good times we all had together the year you spent in Laramie, Wyoming. Best of all we remember our 10-day trip to California together, in the little red Chevy Cavalier (which Rosemary still drives). It was a “rushed trip”, but still we saw a great many things (but not the Grand Canyon, unfortunately). I did not write to you this past Christmas because I could not read Jacek’s handwriting of your address (on your Christmas card), and misplaced my copy of that address. Rosemary was able to read your address which you wrote on this letter.

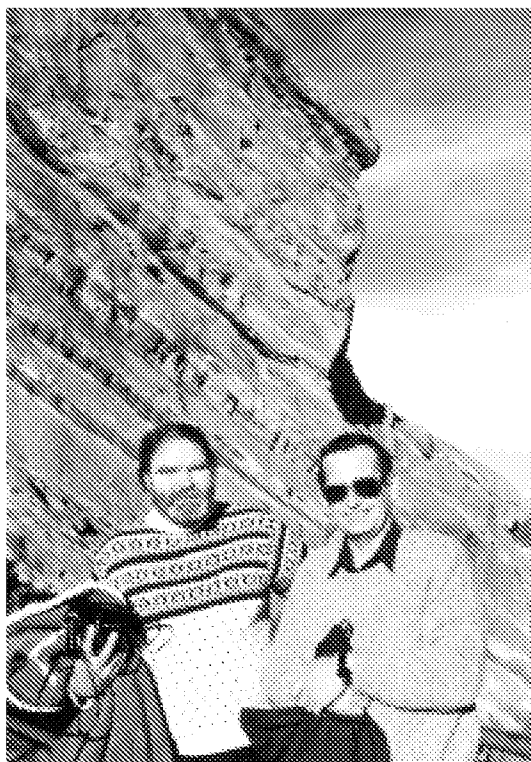
If you or Jeremy should happen to come to the USA, and are passing our way, please come and see us and stay and visit a few days [...].

I much enjoyed being able to talk with Jacek about the problems of how one might better calculate the (electron) exchange and correlation effects in small atoms and molecules. But I guess we neither one had the “nerve” to make the extreme (and largely unjustified) approximation made in present day “density functional theories”, in spite of their great popularity with chemists, and the Nobel Prize going to Herman Kohn for some of this.

Jacek was a hard worker and highly intelligent chemist-physicist-applied mathematician. By the time we met you, I was already tired of the constant grind of ordinary research, unless I could find some dramatic breakthrough in quantum chemistry. Then I found that a German quantum chemist (Kutzelnigg) had solved the problem I had wished to solve, so that took much of the fun out trying to develop that new method, over many years. I was just not as good a mathematician

* Professor of Chemistry, University of Wyoming, Laramie, WY, USA.

as was Kutzelnigg. (Jacek helped me to understand one of the integral derivations in Werner Kutzelnigg's paper, which was the key step I had failed to discover.) But even the fine work of Kutzelnigg was soon less important by the work of the Pople group, and Pople's Nobel Prize. I think that Bob Parr as much deserved this Prize, than either of these two. My "thesis adviser", Klaus Ruedenberg, finally received the Theoretical Chemistry Award of the American Chemical Society, last year. That was long "over due", in my opinion.

Fot. 42. Z prof. Clyde'em Edmistonem w Górach Skalistych w 1991 r.

Another way that I also felt close to Jacek (and you) was that, although scientists and others are often atheistic or agnostic, we all had (and have) a strong belief in a loving God, and that Jesus was God's Anointed, sent to teach us how we should live and how to please God. It was fun to discuss with Jacek (and you) the various types of Christianity, all the way from Roman Catholic Christians to Unitarian Christians. I remember our lively discussions of these things, on our trip to California. It greatly amused me that Jacek had a bit of trouble understanding how one might believe in the "One person God", as do Unitarian Christians. So he laughed (in good fun) as I tried to convince him that this is indeed one proper view of the Bible. It all showed that different types of Christians can indeed be friends and have fun discussing religion. Please keep in touch with us, and let us know any new address.

*With love to you both,
Clyde*

WILLIAM T. RAYNES*

Dear Professor Schroeder,

I am writing to say how shocked and saddened I was to learn that Jacek Rychlewski has died. I met Jacek during my first visit to your department in October, 1975 and we have been in touch ever since. Jacek was a true world expert in his field of study to which he has made many fine contributions. I would like to write a few words about the work he did during 1978/79 when he spent a year working in my group in the Chemistry Department at The University of Sheffield, UK.

He first carried out a very accurate calculation of the polarizability of the hydrogen molecule (Mol. Phys. Vol. 41, 833, 1980). This was an improvement on the study of his own supervisor, W. Kolos, during the sixties. The work is still, I believe, the best calculation of that property in the literature and has often been used by other authors as a test for their own methods of calculation. After that, and at my suggestion, he performed a very accurate calculation of the magnetizability of the hydrogen molecule. This work involved taking the vibration and rotation of the molecule into account and enabled direct comparison to be made with earlier molecular beam data for most of the hydrogen isotopomers (HD, D₂, etc.). Excellent agreement with experiment was obtained (Mol. Phys. Vol. 41, 843, 1980). These calculations are the definitive ones for this property and they had not been superseded at the time I retired nearly three years ago. His interest in molecular properties continued after he left Sheffield as is evident from his masterly review of the hydrogen molecule and its properties (*Molecules in Physics, Chemistry and Biology*, ed. J. Maruani, Vol. II, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, 1988, pp. 206–255).

I shall never forget the kindness I experienced from Jacek and Urszula during my several visits to Poznan. His death is a great loss not only to your department or even to Polish Chemistry but to the whole scientific community.

Yours sincerely,

W. T. Raynes

JAN WĘGLARZ**

CAŁYM ŻYCIEM SZUKAŁ PRAWDY

Wieczorem, 27 maja, w Collegium Chemicum UAM, zmarł nagle prof. Jacek Rychlewski, kierownik Zakładu Chemii Kwantowej, wybitny uczyony i organizator życia naukowego. Uczeń „Marcinka” w latach 1961–1965, a więc w okresie, gdy legendarna kadra profesorska tego elitarnego liceum (Zofia Załęska, Helena Stoińska, Maria Makówna, Wiesława Kranzowa, Józef Roehr, Lech Słowiński i wielu innych) rozwijała u swych uczniów zainteresowania zarówno ścisłe, jak i humanistyczne.

* Professor of Chemistry, University of Sheffield, England.

** Członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk, prezes Poznańskiego Oddziału PAN w Poznaniu, bliski przyjaciel zmarłego.

Ponieważ w naszej klasie, a także w klasach równoległych, uczniowie (było to wówczas liceum męskie) o uzdolnieniach ścisłych byli też bardzo dobrymi humanistami, a odwrotnie raczej rzadko, uznaliśmy te pierwsze za uzdolnienia „wyższego rzędu”. Jacek należał do ścisłej czołówki wśród tych z „wyższymi” – doskonały matematyk, był również świetnym historykiem i precyzyjnym interpretatorem dzieł literackich. Po maturze, jako laureat Olimpiady Chemicznej, wybrał studia chemiczne na UAM, na które został przyjęty bez egzaminu. Ja, z powodu tradycji rodzinnej, wybrałem Politechnikę, jednak wspólnie uzgodniliśmy, że musimy pogłębić znajomość „królowej nauk”, stąd równolegle podjęliśmy na UAM studia matematyczne, ukończone magisterium w 1969 roku. Chemię skończył Jacek rok później, po czym podjął pracę naukową w macierzystej uczelni. W tym czasie nasze drogi rozeszły się – każdy zajął się swoją karierą, skończyły się cotygodniowe brydże i wakacyjne górskie wędrówki. Z radością jednak dowiadywałem się o sukcesach naukowych Jacka, o doktoracie, habilitacji, profesurze, a przede wszystkim, o Jego wynikach publikowanych w prestiżowych czasopismach światowych i to w dziedzinie bardzo „wyśrubowanej”, a mianowicie chemii kwantowej w problematyce bliskiej podstaw budowy materii. Zdobył sobie pozycję jednego z czołowych reprezentantów słynnej na świecie szkoły prof. Włodzimierza Kołosa (1928–1996), jednej z chlub nauki polskiej. Osiągnął to w pierwszym rzędzie dzięki swym zdolnościom i pracowitości, ale też dzięki umiejętnemu, twórczemu łączeniu trzech dyscyplin: chemii kwantowej, matematyki i informatyki. Tak, gdyż wraz z rozwojem obliczeń dużej mocy i specjalistycznego oprogramowania, Jacek Rychlewski w naturalny sposób wkroczył na teren informatyki, a ściślej, swoistego junctim informatyki i danej dyscypliny nauki, w tym wypadku chemii, jakim jest nauka (tu: chemia) obliczeniowa. Jej istotą jest w każdym wypadku ściśle powiązanie obiektu badań (na przykład procesów kwantowych w cząsteczce wodoru) i jego matematycznego modelu z myśleniem algorytmicznym, prowadzącym do skutecznego wykorzystania środków współczesnej informatyki do uzyskania rygorystycznie interpretowalnych wyników o maksymalnej dokładności. W tym myśleniu był Jacek Rychlewski jednym z pionierów w polskim środowisku naukowym. Ono też, po latach, zbliżyło nas na płaszczyźnie realizacji wielkiego zamysłu informatyzacji polskiej nauki. Były to wczesne lata dziewięćdziesiąte, początek funkcjonowania Komitetu Badań Naukowych, który tę problematykę od razu podjął. I tak się szczęśliwie złożyło, że w Poznaniu znaleźli się ludzie dobrze przygotowani do jej realizacji, zarówno od strony informatyki, jak i jej zastosowań do obliczeń naukowych. Wśród nich był oczywiście prof. Jacek Rychlewski, jeden z współtwórców koncepcji Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego (PCSS). Od początku rozumiał, że sukces tej idei wymaga skupienia wokół niej najlepszych fachowców, niezależnie od ich afiliacji. Trzeba przy tym dodać, że, niestety, zrozumienie tego faktu nie było wówczas bynajmniej powszechne, a ze strony Jacka wymagało nawet odwagi. Taki jednak był zawsze, że jeśli uznał coś za godne zaangażowania, to podejmował to, niezależnie od trudności i przeszkód.

W ten sposób, niejako naturalnie, został wybrany w 1993 roku pierwszym przewodniczącym Rady Użytkowników PCSS, którą to funkcję ofiarnie pełnił aż do śmierci, kolejno wybierany, ostatnio w lutym tego roku. Był także doradcą ministra nauki, przewodniczącym Komitetu Badań Naukowych (1998–2001),

wieloletnim członkiem, a od roku 2001 przewodniczącym Sekcji Metod Komputerowych w Nauce Komitetu Badań Naukowych i członkiem Komisji ds. Finansowania Nauki Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „S”. Walnie przyczynił się do tego, że PCSS jest dziś jednym z liczących się centrów tego typu w Europie, siedzibą węzła paneuropejskiej sieci naukowej GEANT, centrum doskonałości w zakresie nowych technologii sieciowych, gridów i portali. Wszystko to w ciągu zaledwie 10 lat, a ile jeszcze przed nami! Budujemy przecież, według programu „PIONIER”, którego jest współautorem, polski Internet optyczny, który wydzwignie informatyzację naszej nauki, a mamy nadzieję, że nie tylko, na światowy szczyt. W tym dziele na zawsze pozostanie Jego cząstka.

Całym swym życiem szukał prawdy. Nie tylko tej naukowej, ale także tej przez duże P, której istnienie przeczuwał. I znalazł ją, gdyż powiedziano: „Szukajcie, a znajdziecie”. Niech ona będzie jego pokojem i radością.

*Przedruk z „Głosu Wielkopolskiego”
21/22 czerwca, 2003 r.*

*ANDRZEJ WISZNIEWSKI**

W roku 1998, jako minister nauki, pilnie poszukiwałem kogoś, kto obok rozległej wiedzy w zakresie informatyki, byłby skrupulatnie uczciwym i lojalnym współpracownikiem. I wówczas mój przyjaciel, ówczesny poseł AWS dr Tomasz Wójcik powiedział mi: „Mam kogoś takiego. To prof. Jacek Rychlewski z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, specjalista od chemii kwantowej, ale też pasjonat informatyki. Możesz mieć całkowite zaufanie zarówno do jego kompetencji, do jego mądrości jak i bezkompromisowej uczciwości”.

I tak zaczęła się nasza współpraca, bowiem prof. Jacek Rychlewski zgodził się zostać moim doradcą w zakresie informatyki, która była przedmiotem nieustannej troski Komitetu Badań Naukowych. Wiele mu zawdzięczałem. Pamiętam świetnie przygotowany projekt całościowej informatyzacji służb państwowych i samorządowych, który miał zintegrować całokształt ich działalności w jednej, wspólnej sieci komputerowej. Pamiętam, jak walczył o jego przeforsowanie w Radzie przy Premierze, w której reprezentował KBN. Był też jednym z głównych twórców i gorliwym propagatorem projektu PIONIER, który miał być – i mam nadzieję, że będzie – drugim etapem wielkiego dzieła komputeryzacji ogólnopolskiego środowiska naukowego, zapewniającym szybką łączność informatyczną z całym światem wszystkim polskim uczonym. Wreszcie prof. Jacek Rychlewski bardzo skutecznie przewodniczył zespołowi, którego zadaniem było opracowanie całościowej koncepcji informatyzacji Komitetu Badań Naukowych. A ileż razy radziłem się Go w codziennych wątpliwościach, dotyczących nie tylko informatyki, lecz także bardzo szeroko rozumianej polityki naukowej! Zawsze mogłem liczyć na Jego mądre i wyważone opinie, na Jego zdrowy rozsądek oraz pełną lojalność. Był dla mnie bezcennym doradcą. A gdy przed paroma dniami doszła do mnie wieść o Jego odejściu na zawsze, nie chciałem w nią wierzyć. Przecież był jeszcze

* Profesor elektrotechniki w Instytucie Elektroenergetyki Politechniki Wrocławskiej, Minister Nauki w latach 1997–2001.

młody, przecież miał tyle planów, i to zarówno w obszarze chemii, jak i w ogromnym dziele informatyzacji Polski. Przecież był tak pełnym wręcz młodzieńczego zapału do realizacji tego wszystkiego, w co wierzył i co kochał. Dlaczego tacy jak On ludzie odchodzą tak szybko, pozostawiając po sobie puste miejsca, które nawet z upływem czasu niełatwo wypełnić? Bardzo mi smutno, gdy myślę, że już Go nigdy nie zobaczę.

Przedruk z „Biuletynu Krajowej Sekcji Nauki NSZZ Solidarność” nr 6, 2003

*KRYSTYNA WŁODARCZAK**

Śp. Profesor Jacek Rychlewski, wybitny uczony o światowej sławie z zakresu chemii kwantowej, znakomity nauczyciel akademicki, ceniony opiekun młodej kadry naukowej, obciążony maksymalnie pracą naukowo-badawczą i dydaktyczną, zaangażował się ofiarnie, z zainteresowaniem w pracę społeczno-związkową, by na tym polu służyć ludziom mądrością życiową i poświęcić czas trosce o człowieka.

Zdecydował się pracować dla NSZZ „Solidarność”, z czego „Solidarność” jest dumna i za co serdecznie wdzięczna. Prof. Jacek Rychlewski był wiceprzewodniczącym Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu im. A. Mickiewicza i w latach 1994–2002 delegatem na Walne Zebranie Delegatów NSZZ „Solidarność” Regionu Wielkopolska. Na Walnym Zebraniu Delegatów Krajowej Sekcji Nauki (KSN) NSZZ „Solidarność” został wybrany do Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „S”, gdzie był członkiem Komisji d/s Finansowania Nauki KSN „S”.

Profesor Rychlewski brał aktywny udział we wszystkich bieżących pracach KZ „S” UAM, w bieżącej działalności statutowej Związku. Z wielkim zrozumieniem trudnych ludzkich problemów, z zaangażowaniem i odpowiedzialnością bronił praw i interesów wszystkich grup pracowników Uczelni. Profesor był bardzo aktywny w pracach KZ „S” nad ustawą o Szkolnictwie Wyższym, ustawą Prawo o Szkolnictwie Wyższym, ostro protestował przeciw próbom pogorszenia sytuacji pracowników uczelni, ograniczenia praw związków zawodowych, przeciw ograniczeniu samorządności i autonomii szkół wyższych.

Profesor J. Rychlewski wniósł szczególnie skuteczny wkład w zagadnienie stosowania prawa autorskiego w wynagrodzeniu zasadniczym nauczycieli akademickich i niektórych grup pracowników nie będących nauczycielami akademickimi.

Problematyka ogólnospołeczna i sprawy kraju, były przedmiotem ogromnego zainteresowania Profesora, m.in. jeden z głównych punktów programu wyborczego AWS: powszechne uwłaszczenie, czy też ustawa z dn.15.12.2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych. Ze względu na duże społeczne zapotrzebowanie wyjaśnienia szeregu problemów związanych z w/w ustawami, Profesor jako wiceprzewodniczący KZ „S” wspólnie z Zarządem Regionu „S” był współorganizatorem spotkań społeczeństwa m. Poznania z twórcami w/w ustaw – posłami AWS: Tomaszem Wójcikiem i Adamem Bielą. Profesor popierał także poselski projekt ustawy uwłaszczeniowej, który proponował utworzenie Funduszu Nauki

* Profesor biologii w Instytucie Biologii Eksperymentalnej Wydziału Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Polskiej i Technologii, przeznaczając na ten cel 5% akcji Regionalnych Funduszy Uwłaszczeniowo-Inwestycyjnych. Fundusz ten byłby wsparciem dla rozwoju badań podstawowych i aplikacyjnych. Profesor J. Rychlewski apelował do Klubu Parlamentarnego AWS i Rządu RP o skuteczną realizację programu wyborczego w zakresie powszechnego uwłaszczenia, nie uleganie presji posłów UW, co zostało wyrażone w stanowisku KZ „S” UAM z dn.18.05.1999 r. Podobnie, z inicjatywy profesora Rychlewskiego, KZ „S” UAM zajęła stanowisko w sprawie Koncernu Polski Cukier. Głęboka troska Profesora o losy kraju i Związku, została wyrażona w piśmie skierowanym do Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” w październiku 2001 r. Napisał w nim, że z zaniemowieniem przyglądał się działaniom rządu Jerzego Buzka i wynikającej z tych działań negatywnej ocenie społecznej i sytuacji po przegranych wyborach parlamentarnych. Uważał, że Związek powinien brać udział w polityce nie bezpośrednio, ale poprzez partie, będące polityczną reprezentacją Związku. Wyraźnie stwierdził, że osoby skompromitowane w ostatnich 4 latach (1997–2001) nie powinny reprezentować Związku, ani też RS AWS. Profesor Jacek Rychlewski odszedł tak niespodziewanie, w wieku 55 lat. Był Człowiekiem prawym, dobrym, sprawiedliwym, życzliwym ludziom, wszechstronnie wykształconym humanistą. Sztandar NSZZ „Solidarność” nisko pokłonił się nad mogiłą Profesora, dziękując za tyle dobra i konstruktywnej pracy jakiej Profesor nie szczędził dla „Solidarności”, a jednocześnie z głębokim żalem, że już nigdy nie sięgniemy do skarbnicy Jego mądrości i wiedzy o życiu i troskach człowieka, któremu zawsze starał się pomóc.

Przedruk z „Biuletynu Krajowej Sekcji Nauki NSZZ Solidarność” nr 6, 2003

*NOTATKA POŚMIERTNA W KSIĄŻCE Z SERII WYDAWNICZEJ
PROGRESS IN THEORETICAL CHEMISTRY AND PHYSICS*

OBITUARY – JACEK RYCHLEWSKI (1947–2003)

Jacek Rychlewski was born in September 26, 1947, in Poznań, Poland. He received his Master's Degrees in Mathematics in 1969 and in Chemistry in 1970 from Adam Mickiewicz University in Poznań.

In 1970 he became a research assistant at the Department of Chemistry of A. Mickiewicz University. In 1971 he moved to the University of Warsaw and joined the Włodzimierz Kołos' group at the Department of Chemistry. In 1975 he received his PhD in chemistry for a thesis entitled: „Interaction between the $B^1\Sigma_u^+$ and $C^1\Pi_u$ states of the hydrogen molecule”. In 1974 he returned to A. Mickiewicz University, where he was appointed associate professor in 1986 and full professor in 1992. From 1995 onwards he serves as professor of computational chemistry at the Institute for Bioorganic Chemistry of the Polish Academy of Sciences in Poznań.

As early as 1974 Jacek Rychlewski was working at various foreign scientific institutions as the University of Florida at Gainesville, FA (USA), the University of Sheffield (UK), the University of North Carolina at Chapel Hill, NC (USA), or the University of Wyoming at Laramie, WY (USA). Rychlewski's list of scientific publications contains over 100 original articles devoted to a broad range of problems in theoretical and computational chemistry and molecular physics. He

made important contributions to such diverse fields as the theory of molecular structure – especially excited states, the spectroscopy of the hydrogen molecule, interactions between molecules and electric and magnetic fields, the adiabatic approximation, applications of explicitly correlated wavefunctions in chemistry and physics, the theory of hydrogen bond, molecular effects in β -decay, and high-performance computing and parallelization for various systems.

His most outstanding achievements were high-accuracy quantum-mechanical treatments of 2-, 3- and 4-electron molecular systems. By developing novel approximate schemes at Born–Oppenheimer, adiabatic, nonadiabatic and relativistic levels, he achieved an accuracy matching the best contemporary experiments. With his co-workers he developed original methods based on explicitly correlated wavefunctions and, using these methods, obtained the most accurate theoretical results for such systems as H_2 in its ground and excited states, He_2^+ , HeH^+ , H_3 , H_3^+ , He_2 and LiH . These results still serve as benchmarks for both theory and experiment.

Another area in which Rychlewski worked was the study of the interactions of molecules with external fields. He made important contributions by performing very accurate calculations of molecular parameters such as polarizability, magnetizability, rotational g-factor, and nuclear shielding for the hydrogen molecule in its ground and excited states. The most spectacular finding was the temperature-independent paramagnetism of this molecule in its B and $B^1\Sigma_u^+$ states. Besides the ground state of the hypothetical BH molecule, the above are the only well documented states for this property. It was suggested that this type of paramagnetism might be common among excited states of diatomic molecules. Rychlewski was also engaged in the theoretical study of the adiabatic approximation and in a series of papers he showed that double-minimum potential-energy curves can appear as an exclusive result of adiabatic effects. This was found on two pairs of states of H_2 , h and g and 4s and $4d^3\Sigma_g^+$. The same effect was found recently on the rare $w^3\Pi_g$ states of H_2 .

Rychlewski served as an advisory editor of *Progress in Theoretical Chemistry and Physics* and as the executive editor of *Computational Methods in Science and Technology*. He was a member of the Management Committee of European Union COST-D9 and COST-D26 actions and was the coordinator of the COST-D9 / 013 working group, which was devoted to the theory of explicitly correlated wavefunctions and their applications in theoretical chemistry and physics.

Rychlewski devoted much of his energy and talent to his educational and administrative duties. In 1992, he got involved in creating the Poznań Supercomputing and Networking Center for computational chemistry and physics. Between 1998 and 2001, he served as an advisor for scientific and innovative policy to the Minister of Science and as a member of the Prime Minister's Advisory Council for Informatics. As a member of the National Council for Science of Solidarność he made significant contributions to the reform of the academic education and of scientific codification.

For outstanding contributions, Rychlewski was awarded the Scientific Prize of the City of Poznań and the Prize of the Polish Chemical Society. One of his former students, Marcin Hoffmann, was awarded the Promising Scientist Prize of CMOA in September, 2002, in Bratislava, Slovakia.

Rychlewski's wife, Urszula, to whom he was married for 33 years, is a professor of chemistry and crystallography at A. Mickiewicz University. Their only son, Jeremi, now 30-year old, is a traffic engineer with a PhD degree at the Poznań University of Technology. Rychlewski was fond of history and he had a deep knowledge of this field, ranging from ancient civilizations to modern times.

On May 27, 2003, at the age of 55, Jacek Rychlewski passed away suddenly, while working late at his office on a book presenting the theory and applications of explicitly correlated wavefunctions. This book was completed by his collaborators and will appear shortly in the PTCP bookseries.

His death is a great loss to the whole scientific community. Requiescat in Pace...

Jacek Komasa and Jerzy Konarski

Adam Mickiewicz University, Poznań

Grzegorz Chalasinski and Bogumil Jeziorski

The University of Warsaw (Poland)

Fot. 43. Opustoszały gabinet Profesora

